

หลักสูตรมาภิบาลที่มีผลต่อความสำเร็จในการสืบสวนจับกุมคดี
อาชญากรรมของกองบัญชาการตำรวจภูธร ภาค ๑

โดย

พลตำรวจตรี อาชวันต์ โชติกเสถียร
รองผู้บัญชาการตำรวจภูธร ภาค ๑
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๕๗
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๕๗ – ๒๕๕๘

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง หลักการมาภิบาลที่มีผลต่อความสำเร็จในการสืบสวนจับกุมคดี
 อาชญากรรมของกองบัญชาการตำรวจภูธร ภาค ๑

ลักษณะวิชา การเมือง

ผู้วิจัย พลตำรวจตรี อาชวันต์ ไชติกเสถียร หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๕๗

การวิจัยเรื่องหลักการมาภิบาลที่มีผลต่อความสำเร็จในการสืบสวนจับกุมคดีอาชญากรรมของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการดำเนินการในการสืบสวนจับกุมคดีอาชญากรรมของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ที่ผ่านมา และปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อหาแนวทางการนำหลักการมาภิบาลมาประกอบการสืบสวนจับกุมคดีอาชญากรรมของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ที่ทำให้เกิดผลสำเร็จ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพ (จากข้อมูลหนังสือ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง) วิธีการสัมภาษณ์จากผู้บริหารของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ รวมทั้งผลการสัมมนาเชิงปฏิบัติการจากผู้ปฏิบัติของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ผลการวิจัยพบว่า คดีที่เกิดขึ้นทุกประเภทของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ มีการป้องกันอยู่ในระดับดี เนื่องจากคดีที่เกิดขึ้นทุกประเภทยังคงมีข้อบกพร่องอยู่ทุกปี ย้อนหลังจนถึงปัจจุบัน ส่วนการปราบปรามจับกุมคดีทุกประเภทยังไม่บรรลุผล กล่าวคือ ยังดำเนินการได้ไม่ดีเท่าที่ควร และประชาชนยังไม่พึงพอใจต่อผลการปฏิบัติ และยังคงพบความไม่โปร่งใสของการดำเนินการอยู่บางประการที่พิสูจน์ได้ไม่ชัดเจน จึงเชื่อว่ายังเกิดความไม่ยุติธรรมในคดี

กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ เชื่อว่า หากนำหลักการมาภิบาลมาใช้ในการสืบสวนจับกุมคดีอาชญากรรมแล้ว คดีจะประสบความสำเร็จเป็นที่พึงพอใจแก่ประชาชน คดีมีความโปร่งใสและเกิดความยุติธรรม ซึ่งได้แก่ การใช้หลักนิติธรรม รองลงมาได้แก่ หลักความรับผิดชอบ หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า ตามลำดับ (หากแต่ผู้ปฏิบัติเชื่อว่าหลักคุณธรรมต้องมาก่อนหลักความรับผิดชอบ ซึ่งมองต่างกับผู้บริหารที่คิดว่าหลักความรับผิดชอบควรมาก่อน อันจะเป็นผลให้เกิดการจับกุมผู้ต้องหาได้ในรูปของรูปธรรมมากกว่าคุณธรรม) ส่วนหลักการสืบสวนที่สำคัญที่สุด ได้แก่ การหาพยานหลักฐาน รองลงมาคือการสอบปากคำ การหาข่าว การขยายผลคดี และการใช้สายลับ ตามลำดับ สุดท้ายจึงมาที่การจับกุมผู้ต้องหามาดำเนินคดี ดังนั้น ผลการจับผู้ต้องหาได้ จึงมิใช่เป็นความสำเร็จของการสืบสวนจับกุมคดีอาชญากรรม หากแต่ต้องประกอบด้วย ความพึงพอใจของประชาชน โดยไม่มีข้อสงสัยใด ๆ ในคดี มีความโปร่งใส ยุติธรรม รวมทั้งผู้ต้องหาต้องรับสารภาพโดยจนต่อหลักฐานทางคดี และศาลพิพากษาลงโทษผู้กระทำผิดได้อย่างแท้จริง

คำนำ

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล เรื่อง “ผลกระทบมาภิบาลที่มีผลต่อความสำเร็จในการสืบสวนจับกุมคดีอาชญากรรมของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑” ฉบับนี้ เป็นงานวิจัยที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้า เนื่องจากมีปัญหาหลายประการเกี่ยวกับการสืบสวนจับกุมคดีอาชญากรรม โดยเฉพาะปัญหาอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ในเรื่องความสำเร็จของการสืบสวนจับกุมคดีอาชญากรรมที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ เพื่อจะได้นำไปสู่แนวทางการแก้ไขให้เกิดเป็นรูปธรรมต่อไป

ผู้วิจัยในฐานะที่มีหน้าที่รับผิดชอบต่อการเร่งรัดติดตามผลการปฏิบัติงานของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ให้เป็นไปตามเป้าหมาย และนโยบายของสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่กำหนดไว้ โดยเฉพาะเกี่ยวกับปัญหาการสืบสวนจับกุมคดีอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ซึ่งมีพื้นที่รับผิดชอบ 9 จังหวัด พบว่า คดีอาชญากรรมที่เกิดขึ้นมีการจับกุมได้ คิดเป็นร้อยละ เมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมาแล้ว ยังไม่บรรลุผล ส่วนใหญ่หรือแม้จะจับกุมผู้ต้องหาตามคดีได้ก็ตาม หากแต่ประชาชนก็ยังไม่เชื่อมั่น และไม่พึงพอใจต่อการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ตำรวจสืบสวน จึงอาจกล่าวได้ว่า คดีที่เกิดขึ้นซึ่งได้ดำเนินการแล้วยังไม่โปร่งใส และไม่ยุติธรรมนั่นเอง ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา ค้นคว้า และตั้งสมมุติฐานว่า หากนำหลักธรรมาภิบาล ซึ่งเป็นการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีที่รัฐดำเนินอยู่มาใช้ประกอบกับการสืบสวนจับกุมคดีอาชญากรรมแล้ว ความสำเร็จก็น่าจะเกิดขึ้น และเป็นที่พึงพอใจแก่ประชาชนอย่างแน่นอน

เอกสารวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงได้ ด้วยความกรุณาจากทุกฝ่ายที่ได้ให้การช่วยเหลือ พร้อมทั้งคำแนะนำแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อาจารย์ที่ปรึกษาของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ฯ ที่ช่วยผู้วิจัยอย่างจริงจัง และต่อเมื่อจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี จึงขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย และหากมีสิ่งใดบกพร่อง ผิดพลาดประการใดในผลงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยต้องขออภัยและขออน้อมรับคำติชมไว้ เพื่อจะได้นำไปปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นในโอกาสต่อไป

พลตำรวจตรี

(อาชวันต์ โชติกเสถียร)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ.รุ่นที่ ๕๗

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
คำนำ	ข
สารบัญ	ค
สารบัญตาราง	จ
สารบัญแผนภาพ	ฉ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๒
ขอบเขตของการวิจัย	๒
วิธีดำเนินการวิจัย	๓
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๓
คำจำกัดความ	๖
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๗
หลักธรรมาภิบาล	๗
แนวคิดเกี่ยวกับธรรมาภิบาล	๘
ทฤษฎีเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลในการพัฒนา	๑๔
แนวคิดเกี่ยวกับการสืบสวน	๑๖
กรอบความคิดของการวิจัย	๒๔
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๒๕
บทที่ ๓ กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ และการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม	๒๘
ประวัติกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑	๒๘
ข้อมูลทั่วไปของกองบัญชาการตำรวจภูธร ภาค ๑	๓๑
อาชญากรรมสำคัญในพื้นที่ ภ.๑	๓๓
อุปสรรคหรือข้อจำกัด	๓๘
การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis)	๓๘

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ยุทธศาสตร์ของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑	๔๐
นโยบายที่เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหอาชญากรรมของกองบัญชาการ ตำรวจภูธรภาค ๑	๔๓
การแก้ไขปัญหอาชญากรรมของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ที่ผ่านมา	๔๘
สรุป	๕๐
ปัญหา อุปสรรค	๕๓
บทที่ ๔ การวิเคราะห์แนวทางหลักธรรมาภิบาลที่มีผลต่อความสำเร็จ ในการสืบสวนคดีอาชญากรรมของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑	๕๑
องค์ประกอบของธรรมาภิบาลที่ใช้กับหน่วยราชการเพื่อठीปฏิบัติ	๕๑
ผลการวิจัยภาคสนาม	๕๒
การจับกุมคดีอาชญากรรมของกองบัญชาการตำรวจภูธร ภาค ๑	๕๓
การวิเคราะห์หลักธรรมาภิบาลที่กองบัญชาการตำรวจภูธร ภาค ๑ นำมาใช้	๖๐
ปัญหา อุปสรรค	๖๖
สรุป	๖๕
บทที่ ๕ สรุป และข้อเสนอแนะ	๗๐
สรุป	๗๐
ปัญหา อุปสรรค	๗๕
ข้อเสนอแนะ	๗๖
บรรณานุกรม	๗๕
ภาคผนวก	๘๑
ผนวก ก แบบสัมภาษณ์	๘๒
ผนวก ข แบบหัวข้อการสัมมนาผู้ปฏิบัติ	๘๓
ผนวก ค คำสั่งตำรวจภูธร ภาค ๑	๘๔
ประวัติย่อผู้วิจัย	๕๓

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
	๑ - ๑ เป้าหมายการจับกุมคดี	๒
	๑ - ๒ สถิติคดีอาญา ๕ กลุ่ม	๓
	๓ - ๑ ข้อมูลพื้นฐาน (จังหวัด พื้นที่ (ตร.กม.) จำนวนประชากร)	๓๒
	๓ - ๒ กำลังพลในสังกัดกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑	๓๕
	๓ - ๓ สถานภาพอาชญากรรม (สถิติคดีอาญา ๕ กลุ่ม)	๓๖

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
๒ - ๑	กรอบความคิดของการวิจัย	๒๕
๓ - ๑	โครงสร้างองค์กร กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑	๓๐
๓ - ๒	ผู้บังคับบัญชา กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑	๓๑
๓ - ๓	ขอบเขตพื้นที่รับผิดชอบ กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑	๓๔
๓ - ๔	การแบ่งส่วนราชการในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ	๔๐

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันสถานการณ์โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง โดยมีการใช้เทคโนโลยีอันทันสมัยเข้ามาเกี่ยวข้องในการดำเนินการทุกด้าน เป็นผลทำให้เกิดการแย่งชิงผลประโยชน์ และค้นหาความต้องการด้านลบกันอย่างไร้ขอบเขต สร้างปัญหาขึ้นมากมายกับสังคมโลก ประเทศไทยก็เช่นเดียวกัน มีปัญหาต่างๆ เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา ในทุกส่วนของสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหาที่สำคัญที่สุดในความรู้สึกของประชาชนก็คือ ปัญหาด้านอาชญากรรม รัฐบาลต้องสูญเสียงบประมาณและกำลังคนในการแก้ไขปัญหานี้เป็นจำนวนมากในแต่ละปี แต่ถึงอย่างไรก็ตามก็ยังไม่สามารถลดความรุนแรงของปัญหา และปริมาณคดีที่เกิดขึ้นลงได้ เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายของรัฐบาลที่กำหนดได้อย่างแท้จริง จึงถือได้ว่าประชาชนยังขาดความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน อันเป็นพื้นฐานของมนุษย์ในการดำรงชีวิต รวมทั้งอาจกล่าวได้ว่า ความสงบสุขของคนในชาติยังไม่บังเกิดขึ้นได้ตามปณิธานที่รัฐบาลปัจจุบันกำหนดไว้ คือจะคืนความสุขให้แก่ประชาชน

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นหน่วยงานหลักของรัฐบาลในการให้ความคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ และรักษาความปลอดภัยของประชาชนในชีวิต และทรัพย์สิน การจับกุมคดีอาชญากรรมก็เป็นหน้าที่หนึ่งของเจ้าพนักงานตำรวจ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ.๒๕๕๐ ซึ่งได้กำหนดขอบเขตของการจับกุมคดีอาชญากรรมไว้อย่างชัดเจน และการสืบสวนก็เป็นปัจจัยหลักของการจับกุม เพื่อการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม อันจะควบคุมสังคมให้อยู่ได้อย่างสงบสุข สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้จัดทำยุทธศาสตร์สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (พ.ศ.๒๕๕๕ - พ.ศ.๒๕๖๔) ขึ้น เพื่อรองรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ.๒๕๕๕ - ๒๕๕๘) อันเป็นแผนหลัก โดยเน้นเป้าหมายของการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมมากขึ้นกว่าอดีตที่ผ่านมา ซึ่งมีการสืบสวนจับกุมคดีอาชญากรรมเป็นแนวทางในการปฏิบัติ เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล โดยได้กำหนดเป้าหมายไว้ ดังนี้

ตารางที่ ๑ - ๑ เป้าหมายการจับกุมคดี

ประเภทคดี	การจับกุม
คดีอุกฉกรรจ์ และสะเทือนขวัญ	๗๔.๖๑ % (ของการรับแจ้ง)
คดีประทุษร้ายต่อชีวิต ร่างกายและเพศ	๖๒.๐๐ % (ของการรับแจ้ง)
คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน	๔๐.๗๗ % (ของการรับแจ้ง)
คดีพิเศษ	๔๑.๐๕ % (ของการรับแจ้ง)
คดีรัฐเป็นผู้เสียหาย	-

ที่มา : กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ปี พ.ศ.๒๕๕๘

กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ก็เป็นอีกหน่วยงานหนึ่งที่สำคัญในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งทำหน้าที่สืบสวนจับกุมคดีอาชญากรรม ให้เป็นไปตามเป้าหมายของรัฐบาลที่กำหนด โดยมีพื้นที่ความรับผิดชอบต่อประชากรในพื้นที่ภาคกลาง ได้แก่ จังหวัดสมุทรปราการ ปทุมธานี นนทบุรี อยุธยา สระบุรี อ่างทอง ลพบุรี สิงห์บุรี และชัยนาท รวมพื้นที่ ๑๖,๘๖๕ ตารางกิโลเมตร จำนวนประชากร ๗,๓๑๓,๘๐๗ คน และยังมีหน้าที่พิเศษอีก นอกจากเรื่องบำบัดทุกข์บำรุงสุข ให้แก่ประชาชน คือ ภารกิจพิเศษในการรักษาความปลอดภัย สำหรับองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ และพระบรมวงศานุวงศ์ ผู้แทนพระองค์ และพระราชอาคันตุกะ ตลอดจนการสืบสวนหาข่าวทางการเมือง และงานอื่นๆ ตามที่ผู้บังคับบัญชา มอบหมายเป็นการเฉพาะเรื่องอีกด้วย

จากผลการปฏิบัติงานของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ที่ผ่านมา ดังกล่าว เจ้าหน้าที่ตำรวจทั้งผู้บริหาร ทหารระดับ และผู้ปฏิบัติทั้งหมดทุกคนต่างพยายามทุ่มเทกำลังพล ทั้งความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ เพื่อทำหน้าที่ให้เกิดผลสำเร็จในการจับกุมคดีอาชญากรรมที่สำคัญๆ ให้เป็นที่ประจักษ์ต่อสายตาประชาชนได้อย่างมากมาย ซึ่งต้องใช้ความพยายาม และความอดทนอย่างสูง เช่น คดีฆ่าครูสอนภาษาชาวญี่ปุ่นที่อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ เมื่อเดือนตุลาคม ๒๕๕๗ คดีลอบยิงในพื้นที่อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี เมื่อเดือน ตุลาคม ๒๕๕๗ และคดีฆ่านายก องค์การบริหารส่วนตำบล เขาวัง อำเภอพระพุทธรักษา จังหวัดสระบุรี เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๗ เป็นต้น และมีคดีอื่นๆ อีกมากมาย ซึ่งกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ สามารถสืบสวน ติดตามจับกุมคนร้าย พร้อมหลักฐานของกลางมาดำเนินคดีได้ จนทำให้คนร้ายรับสารภาพ และส่งฟ้องศาลเพื่อพิจารณาคดีต่อไป เป็นจำนวนมาก

ตารางที่ ๑ - ๒ สถิติคดีอาญา ๕ กลุ่ม กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ระหว่างเดือน ตุลาคม ๒๕๕๕ - กันยายน ๒๕๕๖ กับ

ตุลาคม ๒๕๕๖ - กันยายน ๒๕๕๗

ประเภทความผิด	ต.ค.๒๕๕๕-ก.ย. ๒๕๕๖		ต.ค.-๒๕๕๖-ก.ย. ๒๕๕๗		เปรียบเทียบรับแจ้ง		จับ (%)	อัตราคดี ต่อแสน	ปราบปราม		หมายเหตุ
	รับแจ้ง	จับ	รับแจ้ง	จับ	+เพิ่ม-ลด	%			เป้าหมาย (%)	ผลการปฏิบัติ	
๑. คดีอุกฉกรรจ์ และสะเทือน ขวัญ	๕๒๖	๔๑๐	๔๓๑	๓๑๖	-๕๕	-๑๘.๐๖	๗๓.๓๒	๖.๖๗	๗๔.๖๑	๗๓.๓๒	ไม่บรรลุ
๒. คดีชีวิตร่างกาย และเพศ	๒,๕๕๔	๑,๘๗๕	๒,๔๐๔	๑,๓๗๘	-๕๕๐	-๑๘.๖๒	๕๗.๗๐	๓๗.๑๘	๖๒.๐๖	๕๗.๗๐	ไม่บรรลุ
๓. คดีประทุษร้าย ต่อทรัพย์	๘,๓๖๓	๓,๕๑๗	๖,๖๕๕	๓,๓๘๘	-๑,๖๖๔	-๑๙.๕๐	๕๐.๕๗	๑๐๓.๖๑	๔๖.๗๗	๕๐.๕๗	ไม่บรรลุ
๔. คดีนำสนใจ	๓,๕๗๔	๑,๑๐๓	๓,๐๗๑	๙๒๑	-๕๐๓	-๒๒.๗๒	รวมเฉลี่ย	๑๔๑.๑๑	๔๑.๐๕	๕๕.๓๗	ไม่บรรลุ
๕. คดีรัฐเป็น ผู้เสียหาย	๗๓,๖๐๕	๘๕.๑๕๕	๕๓,๓๖๐	๖๒,๖๘๔	-๒๐,๒๔๕	-๒๗.๕๑					

ที่มา : กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ วันที่ ๓๑ มี.ค.๒๕๕๘

แต่ทั้งนี้ เมื่อประเมินผลความสำเร็จในการสืบสวนจับกุมคดีอาชญากรรมแล้ว (ดูจาก ตารางผลการปฏิบัติแล้ว) อาจจะกล่าวได้ว่ายังไม่บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนด และประชาชน ยังไม่พึงพอใจผลการจับกุมคดีอาชญากรรมเท่าที่ควร แม้จะจับกุมผู้ต้องหาได้แล้วก็ตาม แสดงให้เห็นว่า ยังคงมีปัญหาในการสืบสวนจับกุมอย่างแน่นอน ยกตัวอย่าง เช่น เรื่องของความไม่มั่นใจใน กระบวนการยุติธรรม เช่น สื่อมวลชน ยังมีการพาดหัวข่าวว่าคดีมีการจับแพะ ไม่ใช่คนร้ายตัวจริง มีการหาพยานหลักฐานมาโดยไม่ชอบ มีการทรมานผู้ต้องหาให้รับสารภาพ มีการดักฟังโดยไม่ขอ อนุญาตจากศาล การไม่ทำตามขั้นตอนของหลักกฎหมายสากล หรือกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ที่กำหนดขึ้นเป็นต้น ดังนั้น ประเด็นเหล่านี้นับว่าเป็นสิ่งที่สำคัญประการหนึ่ง ทั้งก่อนดำเนินการ สืบสวนจับกุม หรือทำคู่กัน กับการสืบสวนจับกุม รวมทั้งดำเนินการหลังการสืบสวนจับกุม แล้วก็ตาม ซึ่งจะทำให้คนร้ายถูกลงโทษตามกระบวนการยุติธรรม สิ่งที่ต้องพิจารณาก็คือ จะต้องใช้ หลักกรรมาภิบาลเข้ามาประกอบในทุกขั้นตอนเป็นสำคัญ จึงเชื่อว่าจะทำให้ประชาชนยอมรับ ผลที่ได้ หลักองค์ประกอบนี้ได้แก่ หลักการมีหลักนิติธรรม หลักการมีคุณธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า ซึ่งหลักกรรมาภิบาล ทั้งหมดนี้ เมื่อนำมา ประกอบกับการสืบสวนจับกุมคดีอาชญากรรมแล้ว เชื่อได้ว่าความสำเร็จของการสืบสวนจับกุมคดี อาชญากรรมของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ย่อมเกิดขึ้นอย่างสมบูรณ์อย่างแน่นอน

ดังนั้นจากเสียงสะท้อนของประชาชนบางส่วนที่ปรากฏตามสื่อต่างๆ ยังเป็น เครื่องบ่งชี้ว่าประชาชนยังไม่ให้ความเชื่อมั่นต่อองค์กรของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าจะให้ความ ปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของประชาชนได้ดีเพียงใด และจะใช้หลักกรรมาภิบาลได้ อย่างแท้จริงหรือไม่ ผู้วิจัยซึ่งดำรงตำแหน่งรองผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ปัจจุบันมีหน้าที่ รับผิดชอบโดยตรงต่อการบริหารงานคดีอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ภาค ๑ ได้เล็งเห็นถึงสภาพ ปัญหาที่เกิดขึ้น และพยายามหาแนวทางแก้ไข จึงให้ความสนใจที่จะทำการศึกษาเรื่องนี้ และ คาดหวังว่า งานวิจัยครั้งนี้จะทำให้ทราบถึง หลักองค์ประกอบของกรรมาภิบาล ซึ่งจะนำมาใช้ และมีข้อใดที่มีลำดับความสำคัญมากน้อยต่างกัน ที่มีผลต่อความสำเร็จในการสืบสวนจับกุม คดีอาชญากรรม เพื่อที่จะทำให้ผู้บริหารการสืบสวน และผู้ปฏิบัติงาน ที่เกี่ยวข้อง ตระหนัก และสามารถนำผลจากการศึกษาวิจัยนั้น มาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติให้เกิดผลได้อย่างจริงจัง ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาการดำเนินการในการสืบสวนจับกุมคดีอาชญากรรมของกองบัญชาการตำรวจภูธรที่ ๑ ที่ผ่านมา และปัญหาที่เกิดขึ้น
๒. เพื่อหาแนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลมาประกอบกับการสืบสวนจับกุมคดีอาชญากรรมของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ที่ทำให้เกิดผลสำเร็จ

ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาองค์กรตำรวจเฉพาะพื้นที่รับผิดชอบของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ซึ่งอยู่ในภาคกลางของประเทศ ประกอบด้วย ๕ จังหวัด อันได้แก่ จังหวัด สมุทรปราการ นนทบุรี ปทุมธานี อ่างทอง อยุธยา สิงห์บุรี สระบุรี ชัยนาท และลพบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ใช้วิธีการศึกษาในเชิงคุณภาพ โดยรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง ประกอบการสัมภาษณ์ เฉพาะเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ทรงคุณวุฒิของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ระดับผู้บริหาร ได้แก่ นายตำรวจชั้นสัญญาบัตร ตำแหน่งรองผู้บัญชาการ ยศพลตำรวจตรี รวมทั้งการจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นสัญญาบัตร ตำแหน่งผู้กำกับการ ยศพันตำรวจเอกลงมา และมีผู้บังคับการสืบสวนสอบสวน กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ มาให้คำแนะนำ ซึ่งจะทำให้มีความแตกต่างกันในแต่ละมุมมองของทุกมิติ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. ทำให้ทราบถึง การดำเนินการในการสืบสวนจับกุมคดีอาชญากรรมที่ผ่านมา และปัญหาที่เกิดขึ้นของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑
๒. ทำให้ทราบแนวทาง การนำหลักธรรมาภิบาลมาประกอบกับการสืบสวนจับกุมคดีอาชญากรรมของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ที่ทำให้เกิดผลสำเร็จ

คำจำกัดความ

การสืบสวนจับกุม	หมายถึง	การแสวงหาข้อเท็จจริง และหลักฐาน ซึ่งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจได้ปฏิบัติ ตามอำนาจหน้าที่ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย ของประชาชน และเพื่อที่จะทราบรายละเอียด แห่งความผิด และนำตัวผู้กระทำความผิดมา ดำเนินคดี ซึ่งจะต้องสืบสวนจากสิ่ง ๓ ประการ คือ บุคคล เอกสาร และวัตถุ ในการศึกษาคriminal นี้ หลักสืบสวน ได้แก่ การหาข่าว การใช้สายลับ การหาพยานหลักฐาน การให้ปากคำ และการ ขยายผลคดี
ธรรมาภิบาล	หมายถึง	หลักธรรมาภิบาลที่มีผลเกี่ยวข้องกับการบริหาร ปฏิบัติงาน สืบสวนจับกุมที่ดี เพื่อให้เป็นไป ตามเป้าหมาย วัตถุประสงค์ที่วางไว้ จนประสบ ความสำเร็จและประชาชนพึงพอใจ สำหรับ การศึกษาคriminal นี้มีองค์ประกอบ ได้แก่ หลักนิติ ธรรม หลักคุณธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลัก ความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักความ คุ่มค่า
ความสำเร็จในการจับกุม	หมายถึง	ผลที่ได้รับจากการสืบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งเป็นผลทำให้จับกุมตัวผู้กระทำความผิดได้ ทั้งนี้ ต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขข้อจำกัดที่กำหนดไว้ ตามแผนแม่บทสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ตลอดจนทำให้เกิดผลดีแก่คดีอาชญากรรมเกิด ความยุติธรรมและ ประชาชนพึงพอใจ
คดีอาชญากรรม	หมายถึง	คดีที่กระทำความผิด ซึ่งขัดต่อบทบัญญัติของ กฎหมายอาญา และการกระทำความผิดเช่นนั้น จะต้องได้รับโทษทางอาญา

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสาร ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาประกอบการศึกษาเรื่องหลักธรรมาภิบาลที่มีผลต่อความสำเร็จในการสืบสวนจับกุมคดีอาชญากรรมของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ซึ่งเป็นแนวประกอบการศึกษาให้ถูกต้อง และสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยลำดับดังนี้

๑. แนวคิดเกี่ยวกับธรรมาภิบาล
๒. ทฤษฎีเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลในการพัฒนา
๓. แนวคิดเกี่ยวกับการสืบสวน
๔. กรอบความคิดของการวิจัย
๕. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หลักธรรมาภิบาล

“หลักธรรมาภิบาล” หรืออาจเรียกได้ว่า “การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หลักธรรมรัฐ และบรรษัทภิบาล ฯลฯ” ซึ่งเรารู้จักกันในนาม “Good Governance” หมายถึง การปกครองที่เป็นธรรมนั้น ไม่ใช่แนวความคิดใหม่ที่เกิดขึ้นในสังคม แต่เป็นการสะสมความรู้ที่เป็นวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกันเป็นสังคมของมวลมนุษย์เป็นพันๆ ปี ซึ่งเป็นหลักการเพื่อการอยู่ร่วมกันในบ้านเมือง และสังคมอย่างมีความสุข สามารถประสานประโยชน์ และคลี่คลายปัญหาข้อขัดแย้งโดยสันติวิธี และพัฒนาสังคมให้มีความยั่งยืน

องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล

หลักธรรมาภิบาลมีองค์ประกอบที่สำคัญ ๖ ประการ ดังนี้

๑. หลักนิติธรรม คือ การตรากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และกติกาต่างๆ ให้ทันสมัย และเป็นธรรม ตลอดจนเป็นที่ยอมรับของสังคม และสมาชิก โดยมีการยินยอมพร้อมใจ และถือปฏิบัติร่วมกันอย่างเสมอภาค และเป็นธรรม กล่าวโดยสรุป คือ สถาปนาการปกครองภายใต้กฎหมาย มิใช่กระทำกันตามอำเภอใจ หรืออำนาจของบุคคล

๒. หลักคุณธรรม คือ การยึดถือ และเชื่อมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยการรณรงค์ เพื่อสร้างค่านิยมที่ดีงาม ให้ผู้ปฏิบัติงานในองค์กร หรือสมาชิกของสังคมถือปฏิบัติ ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความเสียสละ ความอดทนขยันหมั่นเพียร ความมีระเบียบวินัย เป็นต้น

๓. หลักความโปร่งใส คือ การทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร อย่างตรงไปตรงมา และสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้โดยการปรับปรุงระบบ และกลไกการทำงานขององค์กรให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร หรือเปิดให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก ตลอดจนมีระบบ หรือกระบวนการตรวจสอบ และประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะเป็นการสร้างควมไว้วางใจซึ่งกัน และกัน ช่วยให้การดำเนินงานของภาครัฐ และภาคเอกชนปลอดจากการทุจริตคอร์รัปชัน

๔. หลักความมีส่วนร่วม คือ การทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่ประชาชนมีส่วนร่วม รับรู้ และร่วมเสนอความเห็นในการตัดสินใจสำคัญๆ ของสังคม โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วม ได้แก่ การแจ้งความเห็น การไต่สวน สาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ หรืออื่นๆ และขจัดการผูกขาดทั้งโดยภาครัฐ หรือโดยภาคธุรกิจเอกชน ซึ่งจะช่วยให้เกิดความสามัคคี และความร่วมมือกันระหว่างภาครัฐ และภาคธุรกิจเอกชน

๕. หลักความรับผิดชอบ ผู้บริหาร ตลอดจนคณะข้าราชการ ทั้งฝ่ายการเมือง และข้าราชการประจำ ต้องตั้งใจปฏิบัติภารกิจตามหน้าที่อย่างดียิ่ง โดยมุ่งให้บริการแก่ผู้มารับบริการ เพื่ออำนวยความสะดวกต่างๆ มีความรับผิดชอบต่อความบกพร่องในหน้าที่การงานที่ตนรับผิดชอบอยู่ และพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขได้ทันที่

๖. หลักความคุ้มค่า ผู้บริหาร ต้องตระหนักว่ามีทรัพยากรค่อนข้างจำกัด ดังนั้น ในการบริหารจัดการจำเป็นจะต้องยึดหลักความประหยัด และความคุ้มค่า ซึ่งจำเป็นจะต้องตั้งจุดมุ่งหมายไปที่ผู้รับบริการ หรือประชาชนโดยส่วนรวม

แนวคิดเกี่ยวกับธรรมาภิบาล

ความหมายของคำว่า “ธรรมาภิบาล” ธรรมาภิบาลมีรากศัพท์มาจากคำว่า “ธรรม” ซึ่งพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๒๕ หน้า ๔๒๐ ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง “คุณความดี...ความถูกต้อง...” และ “อภิบาล” ในหน้า ๕๑๘ ให้ความหมายไว้ว่า “บำรุงรักษา...การปกครอง” ซึ่งเมื่อนำมารวมกัน ให้ความหมายไว้คือการปกครองที่ดีของภาครัฐ เพื่อให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสันติสุข

อรพินท์ สฟโซคซัย ได้ให้ความหมายธรรมาภิบาล หมายถึง ระบบ โครงสร้าง และ กระบวนการต่างๆ ที่วางกฎเกณฑ์ความสัมพันธ์ ระหว่างเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมของประเทศ เพื่อที่ภาคต่างๆ ของสังคมจะพัฒนา และอยู่ร่วมกันอย่างสงบสันติสุข

นายแพทย์มหาธีร์ โมฮัมหมัด อดีตนายกรัฐมนตรีของมาเลเซีย ได้ให้ความหมายไว้ว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง การใช้อำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจ และรัฐประศาสน์ เพื่อบริหารกิจกรรมต่างๆ ของชาติบ้านเมือง และหมายรวมถึงกลไก กระบวนการ ความสัมพันธ์ และสถาบันต่างๆ ที่เชื่อมโยงกันอยู่อย่างซับซ้อน ซึ่งประชาชนพลเมืองใช้เป็นเครื่องมือ หรือเป็นช่องทางในการบริหารจัดการกิจกรรมต่างๆ อันเกี่ยวข้องกับชีวิตของประเทศ ธรรมาภิบาล หมายความว่า การจัดการบริหารประเทศที่ดีในทุกๆ ด้าน และทุกๆ ระดับ ซึ่งรวมถึงการจัดการระบบองค์กร และกลไกของคณะรัฐมนตรี ส่วนราชการ องค์กรของรัฐ และรัฐบาลที่ไม่ใช่ส่วนราชการ การบริหารราชการส่วนภูมิภาค และท้องถิ่น องค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาล (private sector organizations) องค์กรของเอกชน ชมรม และสมาคมเพื่อกิจกรรมต่างๆ

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) อธิบายว่า ธรรมาภิบาล หมายความว่า การจัดการการปกครองประเทศที่ดีในทุกๆ ด้าน และทุกๆ ระดับ ซึ่งรวมถึงการจัดการระบบองค์กร และกลไกของคณะรัฐมนตรี ส่วนราชการ องค์กรของรัฐ และรัฐบาลที่ไม่ใช่ส่วนราชการ การบริหารราชการส่วนภูมิภาค และท้องถิ่น องค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาล (private sector organizations) องค์กรของเอกชน ชมรมและสมาคม เพื่อกิจกรรมต่างๆ นิติบุคคล ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม (civil society) และการกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น

ศาสตราจารย์ชยอนันต์ สมุทวณิช อธิบายว่า good governance นั้น เป็นการปกครองที่ดีโดยรัฐ และรัฐบาลเป็นด้านหลัก รัฐ และรัฐบาลมีระบบ และการใช้กฎหมายที่ยุติธรรม มีความรับผิดชอบ เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม มีความโปร่งใส มีความคงเส้นคงวา สามารถตรวจสอบได้

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี พ.ศ.๒๕๔๒ อธิบายว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง การบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ เอกชน และภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึง ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการ และฝ่ายธุรกิจ สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้ รักสามัคคี และร่วมกันเป็นพลัง ก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็ง หรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศ เพื่อบรรเทาป้องกัน หรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤตภัยอันตรายที่หากจะมีมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึถึงถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส และความมีส่วนร่วม อันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และการปกครองแบบ

ประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สอดคล้องกับความเป็นไทยรัฐธรรมนูญ และ กระแสโลกยุคปัจจุบัน

จากการให้ความหมายดังกล่าวข้างต้น จะพบว่า ธรรมนูญบาล มีมิติที่กว้างขวาง ครอบคลุมด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การบริหาร ครอบคลุมภาครัฐ ภาคธุรกิจ ภาคเอกชน ภาค ประชาสังคม ภาคระหว่างประเทศ ครอบคลุมศาสตร์ต่างๆ ทั้งด้านรัฐศาสตร์ รัฐประศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ การบริหารธุรกิจ การต่างประเทศ นิติศาสตร์ การปกครอง

เนื่องจาก ธรรมนูญบาล ที่กล่าวถึงเป็นแนวความคิดใหม่ที่เพิ่งเกิดขึ้นเมื่อประมาณ ๑๐ ปีมานี้ นักวิชาการได้ศึกษาถึงความเป็นสากลของ “ธรรมนูญบาล” ซึ่ง บวรศักดิ์ อุวรรณโณ ได้สรุปลักษณะของ “ธรรมนูญบาล” แบบสากลไว้ว่ามีลักษณะดังนี้

๑. เป้าหมายของธรรมนูญบาล (objective) ก็คือ การพัฒนา และอยู่ร่วมกันอย่างสันติ สุขของทุกภาคในสังคม กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ธรรมนูญบาลมีจุดมุ่งหมายในการสร้างความเป็นธรรม ในการพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสังคมให้กับทุกภาคในสังคม ไม่ใช่ภาคใดภาคหนึ่ง

๒. โครงสร้าง และกระบวนการของธรรมนูญบาล (structure and process) ที่จะนำไปสู่เป้าหมายได้ จะต้องเป็น โครงสร้าง และกระบวนการที่วางกฎเกณฑ์ความสัมพันธ์ ระหว่าง เศรษฐกิจการเมือง และสังคมของประเทศที่ทุกภาคไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน หรือภาค ประชาสังคม ภาคปัจเจกชน และครอบครัว มีส่วนร่วมกันผลักดันขับเคลื่อนสังคม ไปข้างหน้า

๓. สารของธรรมนูญบาล (substance) ก็คือ การบริหารจัดการทางเศรษฐกิจสังคม และการเมืองต้องสร้างสมดุลระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ของสังคมให้ดำรงอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และสังคมมีเสถียรภาพ

องค์ประกอบหลักของธรรมนูญบาล

จากความหมาย และการศึกษาถึงความเป็นสากลของธรรมนูญบาล นักวิชาการ ได้สรุปถึงองค์ประกอบหลัก หรือกระบวนการที่เป็นหัวใจของธรรมนูญบาล ไว้ดังนี้

๑. คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์ (ภาคเอกชน)

คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์ได้กำหนดหลักเกณฑ์ให้ คณะกรรมการบริษัทที่อยู่ในตลาดหลักทรัพย์ถือเป็นแนวทางปฏิบัติ เพื่อให้เกิดธรรมนูญบาล หรือ Good Corporate Governance หลักเกณฑ์ดังกล่าว ได้แก่

๑.๑ ความเป็นธรรม (Fairness) คณะกรรมการควรดำเนินการเพื่อประโยชน์ของ ผู้ถือหุ้น กลุ่มผู้ลงทุน และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ด้วยความเป็นธรรม โดยไม่เอาเปรียบ น้อ โกง หรือ หาผลประโยชน์ให้ตัวเอง หรือผู้ถือหุ้นกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งอย่างไม่เป็นธรรม เช่น กรรมการต้องไม่ ซื้อขายทรัพย์สินกับบริษัท โดยไม่คำนึงถึงความเหมาะสมทางธุรกิจ หรือไม่เป็นไปในราคาตลาด

ไม่นำทรัพย์สินของบริษัทไปใช้ในกิจการส่วนตัว เป็นต้น นอกจากนี้ คณะกรรมการควรดูแลให้ฝ่ายจัดการบริหารงานด้วยความเป็นธรรม

๑.๒ ความโปร่งใส (Transparency) คณะกรรมการ และผู้บริหารควรบริหารงานด้วยความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน ชัดเจน เชื่อถือได้ ทันการณ์ และสม่ำเสมอ เพื่อให้ Outside Investor สามารถประเมินผลการดำเนินงาน และความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องได้

๑.๓ ตรวจสอบได้ (Accountability) คณะกรรมการควรต้องรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้นในการดำเนินงานของบริษัทให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ และเป็นไปตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นกฎหมายเกี่ยวกับบริษัท การทำงาน สิ่งแวดล้อม ฯลฯ

๑.๔ ความรับผิดชอบ (Responsibility) คณะกรรมการควรจะปฏิบัติหน้าที่ที่กำหนดทุกประการด้วยความตั้งใจ และความรับผิดชอบ กรรมการทุกคนควรจะต้องเข้าประชุมอย่างสม่ำเสมอ และปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ

๒. หลักเกณฑ์ และแนวทางการกำกับดูแลที่ดีในรัฐวิสาหกิจ (ภาครัฐวิสาหกิจ)

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ เห็นชอบหลักเกณฑ์ และแนวทางกำกับดูแลที่ดีในรัฐวิสาหกิจ และอนุมัติให้ดำเนินการต่อไปได้ตามที่กระทรวงการคลังเสนอ ซึ่งมีหลักการสำคัญสำหรับการจัดทำกำกับดูแลที่ดี อันเป็นหลักสากลที่เป็นมาตรฐาน ๖ ประการดังนี้

๒.๑ Accountability หรือ ความรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติหน้าที่ (ซึ่งอาจมีทั้งบวก และลบ)

๒.๒ Responsibility หรือ ความสำนึกในหน้าที่ด้วยขีดความสามารถ และประสิทธิภาพที่เพียงพอ

๒.๓ Equitable Treatment หรือ การปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้เสียอย่างเท่าเทียมกัน กล่าวคือ ผู้มีส่วนได้เสียโดยสุจริตจะต้องได้รับการพิจารณาให้เกิดความเท่าเทียมกัน เช่น การจัดซื้อจัดจ้างต้องให้ทุกคนได้รับความยุติธรรม และเท่าเทียมกัน หากมีข้อร้องเรียนต้องมีคำอธิบายได้

๒.๔ Transparency หรือ ความโปร่งใส กล่าวคือ ต้องมีความโปร่งใส ๒ ลักษณะ ดังนี้

๒.๔.๑ ความโปร่งใสในการดำเนินงานที่สามารถตรวจสอบได้

๒.๔.๒ มีการเปิดเผยข้อมูลอย่างโปร่งใส (Transparency of Information Disclosure) คือ มีการแสดงผลประกอบการอย่างโปร่งใสแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

๒.๕ Vision หรือ การมีวิสัยทัศน์ โดยมองการสร้างมูลค่าเพิ่มแก่กิจการในระยะยาว ที่จะสนองภารกิจโดยที่ไม่ทำลายขีดความสามารถในระยะสั้น ซึ่งการเปลี่ยนแปลง หรือมูลค่าเพิ่ม ใดๆ นั้นจะต้องเป็นการเพิ่มความสามารถในทุกด้านเพื่อการแข่งขัน

๒.๖ Ethic คือการส่งเสริมพัฒนาการกำกับดูแล และจรรยาบรรณที่ดีประกอบ ธุรกิจ และต่อมากระทรวงการคลังได้มีการปรับปรุงหลักเกณฑ์ และแนวทางการกำกับดูแลที่ดี ในรัฐวิสาหกิจ เพื่อให้มีความเป็นสากล และรัฐวิสาหกิจสามารถนำไปปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพ มากขึ้น ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๕๒ เห็นชอบในหลักเกณฑ์ และแนวทางการกำกับดูแลที่ดีในรัฐวิสาหกิจปี ๒๕๕๒ โดยมีหลักการ และสาระสำคัญประกอบด้วย ๖ หมวด ดังนี้

หมวดที่ ๑ การดำเนินการของภาครัฐในฐานะเจ้าของ

หมวดที่ ๒ สิทธิ และความเท่าเทียมกันของเจ้าของกิจการ/ผู้ถือหุ้น

หมวดที่ ๓ ความรับผิดชอบของคณะกรรมการ

หมวดที่ ๔ บทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

หมวดที่ ๕ การเปิดเผยข้อมูลสารสนเทศ และความโปร่งใส

หมวดที่ ๖ จรรยาบรรณ

๓. United Nations and Development Programme (UNDP)

UNDP เสนอองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลว่า ประกอบด้วยหลักการที่สำคัญ ๕ ประการ ดังนี้

๓.๑ การมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) ประชาชนทั้งชาย และหญิง มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมโดยทางตรง หรือทางอ้อม โดยผ่านสถาบันต่างๆ ที่มีอำนาจอันชอบธรรม

๓.๒ กฎหมายที่ยุติธรรม (Rule of Law) การปกครองประเทศจะใช้กฎหมายเป็นบรรทัดฐาน และทุกคนเคารพกฎหมาย โดยที่กรอบของกฎหมายที่ใช้ในประเทศต้องมีหลักยุติธรรม และถูกบังคับใช้กับคนกลุ่มต่างๆ อย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน

๓.๓ ความเปิดเผยโปร่งใส (Transparency) กระบวนการทำงาน กฎเกณฑ์ กติกาต่างๆ มีความเปิดเผยตรงไปตรงมา ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ในสังคมสามารถถ่ายโอนได้อย่างเป็นอิสระ ประชาชนสามารถเข้าถึง และรับทราบข้อมูล หรือข่าวสารสาธารณะของทางราชการได้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

๓.๔ การมีฉันทานุมติร่วมในสังคม (Consensus Orientation) การตัดสินใจดำเนินนโยบายใดๆ ของภาครัฐต้องมีการประสานความต้องการ หรือผลประโยชน์ที่แตกต่างของกลุ่มคนในสังคมให้เกิดเป็นความเห็นร่วมกันบนพื้นฐานของสิ่งที่เป็นประโยชน์สูงสุดแก่สังคมโดยรวม

๓.๕ กลไกการเมืองที่ชอบธรรม (Political Legitimacy) กระบวนการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองมีความชอบธรรม และเป็นที่ยอมรับของคนในสังคม เช่น การได้มาซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีคุณภาพ การมีคณะรัฐมนตรีที่ปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม การมีระบบราชการที่สุจริต โปร่งใส ตรวจสอบได้ การมีกระบวนการเปิดเผยสินทรัพย์ และหนี้สินของนักการเมือง การมีคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หน้าที่ได้สวน และวินิจฉัยเจ้าหน้าที่รัฐที่ร้ายวผิดปกติ

๓.๖ ความเสมอภาค (Equity) ประชาชนทุกคนมีความสามารถอย่างเท่าเทียมกันในการเข้าถึงโอกาสต่างๆ ในสังคม เช่น โอกาสในการพัฒนา หรือมีความเป็นอยู่ที่ดี โดยรัฐเป็นผู้จัดสรรสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการโดยเท่าเทียมกัน

๓.๗ ประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Effectiveness and Efficiency) กระบวนการและสถาบันต่างๆ เช่น รัฐสามารถจัดสรรทรัพยากรต่างๆ ได้อย่างคุ้มค่า และเหมาะสม เพื่อตอบสนองความต้องการของคนในสังคมโดยรวม รวมถึงการทำงานที่รวดเร็ว มีคุณภาพ และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๓.๘ พันธะความรับผิดชอบต่อสังคม (Accountability) การตัดสินใจต่างๆ ของภาครัฐ และภาคเอกชนต้องกระทำโดยมีพันธะความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ตนเองกระทำต่อสาธารณชน หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับหน่วยงานนั้น โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่ส่วนรวมเป็นหลัก และมีจิตใจเสียสละ เห็นคุณค่าของสังคมที่ตนเองสังกัดอยู่

๓.๙ การมีวิสัยทัศน์เชิงกลยุทธ์ (Strategic Vision) การที่ผู้นำ และประชาชนในประเทศมีวิสัยทัศน์ในการสร้างธรรมาภิบาล และการพัฒนาอย่างยั่งยืน

๔. สำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักนายกรัฐมนตรี เมื่อปี พ.ศ.๒๕๔๒ โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบวาระแห่งชาติสำหรับการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี โดยกำหนดเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการ บ้านเมือง และสังคมที่ดี พ.ศ.๒๕๔๒ ขึ้น ได้ระบุถึงหลักสำคัญของธรรมาภิบาล ๖ หลัก คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบหลักของธรรมาภิบาลที่เสนอ โดยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีเน้นการกำหนดเป็นแนวทางให้แก่หน่วยราชการเพื่อถือปฏิบัติ

๔.๑ หลักนิติธรรม เป็นการตรากฎหมาย และกฎข้อบังคับให้ทันสมัย และเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม อันจะทำให้สังคมยินยอมพร้อมใจกันปฏิบัติตามกฎหมาย และกฎข้อบังคับ เหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่อำเภอใจ หรืออำนาจของตัวบุคคล

๔.๒ หลักคุณธรรม เป็นการยึดมั่นความถูกต้องดีงาม โดยธรรมาภิบาลให้เจ้าหน้าที่ ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริ่งใจ ขยัน อดทน มีระเบียบ วินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ

๔.๓ หลักความโปร่งใส เป็นการสร้างความไว้วางใจซึ่งกัน และกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ได้สะดวก และมีกระบวนการทำให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจน

๔.๔ หลักความมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และ เสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจปัญหาที่สำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแสดงความเห็น การได้ สว่นสาธารณะ ประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ

๔.๕ หลักความรับผิดชอบ เป็นการตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความ รับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

๔.๖ หลักความคุ้มค่า เป็นการบริหารจัดการ และใช้ทรัพยากรที่จำกัด เพื่อให้เกิด ประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยธรรมาภิบาลให้คนไทยมีความประหยัด ใช้จ่ายอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์ สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ สามารถแข่งขันได้ในเวทีนานาชาติ และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ ให้สมบูรณ์ยั่งยืน

ทฤษฎีเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลในการพัฒนา

หลักธรรมาภิบาล

หลักธรรมาภิบาลมีที่มาจากคำว่า “Good Governance” เป็นหลักการที่พัฒนามาจาก แนวความคิดของระบบ Common Law ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศอังกฤษ ซึ่งเป็น แนวความคิดเกี่ยวกับหลักการบริหารจัดการ มิใช่หลักทางกฎหมาย และเข้ามาในประเทศไทย โดยผ่านประเทศ Common Law โดยการให้กู้ยืมเงินของธนาคารโลก และกองทุนการเงินระหว่าง ประเทศ ต่อมาประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายแบบ Civil Law ได้แก่ ประเทศฝรั่งเศส และประเทศ เยอรมัน ได้พัฒนา และเปลี่ยนรูปแบบของหลักธรรมาภิบาลที่มีลักษณะเชิงความคิดเป็นรูปแบบทาง กฎหมาย การห้ามดำรงตำแหน่ง ทั้งนี้ โดยการดำเนินการดังกล่าวจะเป็นไปตามหลักการปกครอง โดยกฎหมาย (Rule of Law) ซึ่งเป็นหลักกฎหมายที่ใช้อยู่ในประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายแบบ Civil

Law และมีลักษณะทำนองเดียวกับหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ของประเทศในระบบกฎหมายแบบ Common Law กล่าวคือ

๑. มีกฎหมายเป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดในการปกครองของรัฐ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการมีลำดับชั้นของกฎหมาย และความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญที่กฎหมายอื่นจะขัด หรือแย้งไม่ได้

๒. มีกฎหมายลายลักษณ์อักษรเป็นหลักประกัน และคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน กล่าวคือ มีอำนาจหน้าที่จำกัดเท่าที่กฎหมายให้อำนาจ หรือกำหนดไว้เท่านั้น ซึ่งกรณีดังกล่าวก่อให้เกิดหลักความชอบธรรมของการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และ

๓. มีผู้พิพากษาที่เป็นอิสระคอยดูแลคุ้มครองมิให้มีการละเมิดกฎหมาย และสิทธิเสรีภาพ

ที่มาของหลักธรรมาภิบาล

แนวคิดเรื่องธรรมาภิบาลเป็นแนวคิดที่ธนาคารโลก (World Bank) ได้เสนอแก่กลุ่มประเทศที่กำลังพัฒนาตั้งแต่ปลายปี ๑๙๘๕ เนื่องจากเล็งเห็นความไม่ได้มาตรฐานในการบริหารบ้านเมืองของกลุ่มประเทศที่กำลังพัฒนา จึงกำหนดให้กลุ่มประเทศที่กำลังพัฒนาที่จะติดต่อกู้เงินจากธนาคารโลกจะต้องมี Good Governance และมีการดำเนินการตามนโยบายสาธารณะที่ได้ตกลงไว้อย่างเคร่งครัด ซึ่งจะทำให้ประเทศที่กำลังพัฒนา มีเสถียรภาพอย่างรวดเร็วขึ้น โดยในระยะเริ่มแรกธนาคารโลกได้อธิบายความหมายของ Good Governance ไว้สามลักษณะ คือ โครงสร้าง และรูปแบบของระบอบทางการเมืองกระบวนการ และขั้นตอนที่ผู้มีอำนาจในทางการเมืองใช้ในการบริหารจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจ และสังคมเพื่อพัฒนาประเทศ และความสามารถของผู้มีอำนาจในการบริหารประเทศในการวางแผนกำหนดนโยบาย และการแปลงแผน และนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ตลอดจนการปรับเปลี่ยนแนวทางการบริหารประเทศ ต่อมาธนาคารโลกได้ปรับปรุงแนวทางของ Good Governance โดยต้องมีหลักการสำคัญดังนี้ คือ หลักนิติธรรม (Rule of Law) หลักคุณธรรม (Ethics/Integrity) หลักความโปร่งใส (Transparency) หลักการมีส่วนร่วม (Participation) หลักความรับผิดชอบ (Accountability) และหลักความคุ้มค่า (Value of Money)

แนวคิดเกี่ยวกับการสืบสวน

ความหมายของการสืบสวน

ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายของการสืบสวนว่า หมายถึง “การเสาะหา ทบทวนไปมา” และตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๑๐) ได้ให้ความหมายของการสืบสวนไว้โดยได้บัญญัติไว้ว่า “การสืบสวน” หมายถึง การแสวงหาข้อเท็จจริง และหลักฐาน ซึ่งพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจได้ปฏิบัติไปตามอำนาจหน้าที่ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน และเพื่อที่จะทราบรายละเอียดแห่งความผิด จากความหมายของการสืบสวนดังกล่าว จึงอาจสรุปได้ว่า การสืบสวนนับเป็นการดำเนินงานขั้นต้นของพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ ซึ่งได้ปฏิบัติตามอำนาจ และหน้าที่เพื่อบรรลุถึงวัตถุประสงค์ ในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน

พล.ต.ต.เวทย์ เพชรบรม ได้ให้ความหมายของการสืบสวนว่าเป็นศิลปะที่สลับซับซ้อน และละเอียดอ่อนจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปรับเปลี่ยนเทคนิค และยุทธวิธีการปฏิบัติให้เหมาะสมตามลักษณะของคดี และความมุ่งหมายของการสืบสวนอยู่เสมอ นอกจากนั้น การสืบสวนยังจะต้องอาศัยประสบการณ์ และความสามารถเฉพาะตัวเข้าช่วยเสริมอีกด้วย จึงเป็นเรื่องที่ไม่อาจระบุได้แน่นอน

การสืบสวนถือได้ว่าเป็นมาตรการเบื้องต้นของทั้งการป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรม การสืบสวนนั้นเป็นการดำเนินงานขั้นต้นของพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ ซึ่งได้ปฏิบัติตามอำนาจ และหน้าที่ เพื่อบรรลุถึงวัตถุประสงค์ในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน และเพื่อให้ทราบถึงความผิดในสาระสำคัญ ๔ ประการ คือ “จะต้องสืบสวนให้พบว่า ได้มีการกระทำความผิดกฎหมายเกิดขึ้นจริง หรือไม่ (Has a crime been committed?) ถ้ามีการกระทำความผิดเกิดขึ้นจริงแล้วเป็นคดีอะไร (If so, What crime?) และใครเป็นผู้กระทำความผิดในคดีนั้นๆ (Who committed such crime?)

แนวคิดเกี่ยวกับการสืบสวน

ผู้ที่มีอำนาจในการสืบสวนคดีอาญาได้นั้นก็คือ พนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ เพราะพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ กฎหมายให้อำนาจ และมีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน

ส่วนเรื่องของเขตอำนาจของการสืบสวนคดีอาญานั้น ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ไม่ได้ระบุไว้เฉพาะ แต่ศาลฎีกาได้วางแผนไว้ว่าตำรวจมีอำนาจสืบสวนคดีอาญาได้ทั่วราชอาณาจักร (ฎีกาที่ ๑๔๐/๒๔๕๐)

การดำเนินการสืบสวน

ในทางปฏิบัติแล้วการสืบสวนคืออาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามีได้บัญญัติไว้ แต่เนื่องจากการสืบสวนเป็นการปฏิบัติ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริง และหลักฐาน โดยได้ปฏิบัติไปตามอำนาจหน้าที่ จึงมีวิธีการ และขั้นตอนการปฏิบัติงานหลายรูปแบบต่างๆ กันไป เช่น มีการใช้สายลับเพื่อหาหลักฐาน มีการเฝ้าจุดสะกดรอย มีการใช้เหยื่อล่อ การใช้นกต่อ เป็นต้น อาจกล่าวโดยสรุปว่าการดำเนินการสืบสวน แบ่งออกไปได้เป็น ๒ ประการ คือ

๑. การสืบสวนก่อนเกิดเหตุ (Preventive Investigation) คือ การแสวงหาข้อเท็จจริง และหลักฐาน เพื่อประโยชน์ในการป้องกันการกระทำผิด และเป็นแนวทางสำหรับการแสวงหาข้อเท็จจริง และหลักฐาน เมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นแล้วด้วย ซึ่งการสืบสวนกรณีเช่นนี้ถือได้ว่าเป็นการสืบสวนเพื่อหาข่าว

๒. การสืบสวนเมื่อมีเหตุเกิดขึ้นแล้ว (Primary Investigation) คือ การแสวงหาข้อเท็จจริง และหลักฐานเพื่อที่จะทราบรายละเอียดแห่งความผิดในเมื่อมีความผิด หรือกระทำความผิดเกิดขึ้นแล้ว การสืบสวน เพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าวสามารถแยกออกได้เป็นข้อย่อยได้ดังนี้

๒.๑ กรณีที่จับกุมผู้กระทำผิดได้ การสืบสวนดังกล่าวนี้จะเป็นการสืบสวนเพื่อแสวงหาหลักฐานต่างๆ จากพยานเอกสาร พยานบุคคล และพยานวัตถุ เพื่อนำมาพิสูจน์ตามความผิดของผู้ต้องหาในชั้นสอบสวน และเพื่อให้เป็นหลักฐานในชั้นพิจารณาพิพากษาของศาลเพื่อลงโทษผู้กระทำผิด

๒.๒ กรณีที่รู้ตัวผู้กระทำผิดแต่ยังจับกุมตัวไม่ได้ การสืบสวนดังกล่าวนี้ นอกจากจะเป็นการสืบสวน เพื่อแสวงหาข้อเท็จจริง และหลักฐานเกี่ยวกับรายละเอียด แล้วยังต้องทำการสืบสวนผู้กระทำผิด และจับกุมตัวต่อไป

๒.๓ กรณีที่ไม่ทราบถึงผู้กระทำผิด และยังไม่ทราบรายละเอียดแห่งความผิด การสืบสวนในลักษณะนี้จะต้องทำการสืบสวนแสวงหาข้อเท็จจริง และหลักฐานให้ได้รายละเอียดเกี่ยวกับบุคคลผู้กระทำความผิด สาเหตุ เวลา สถานที่ และวิธีการที่กระทำ

ศาสตราจารย์ Feinbau A.A. Moenssens และ L.R. Vitullo ผู้เชี่ยวชาญกิจกรรมการสืบสวน และผู้ร่วมเขียนเรื่อง “ศาสตร์แห่งการสืบสวนของตำรวจ” หรือการสืบสวนของตำรวจเชิงวิทยาศาสตร์ (Scientific Police Investigation) ได้กล่าวสนับสนุนการไปยังที่เกิดเหตุ เพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงต่างๆ จากสภาพแวดล้อมว่าจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้ความรู้ทางวิชาการตำรวจ และอุปกรณ์ เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ตรวจสอบพยานหลักฐาน ร่องรอยแห่งการกระทำความผิด ตลอดจนใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์อันเป็นวิชาที่ว่าด้วยความจริง ซึ่งเป็นสิ่งที่ประจักษ์ชื่ออยู่แล้ว ความจริงนี้เกิดขึ้นเมื่อได้ประมวลเหตุการณ์ตามธรรมชาติที่เกิดขึ้น จดจำ และบันทึกไว้

เมื่อนำมารวบรวมเข้าก็เกิดเป็นความจริง แล้วกลายเป็นหลักที่เชื่อถือได้ วิชาที่ว่าด้วยหลักแห่งความจริงทั้งหลาย คือ วิชาวิทยาศาสตร์ เช่น เคมี ฟิสิกส์ ชีววิทยา การแพทย์ กับศาสตร์อื่นๆ ที่ว่าด้วยหลักแห่งความจริงทางวิทยาศาสตร์ทั้งหมด และเมื่อนำเอาการทดลองกับปฏิบัติในห้องปฏิบัติการ วิทยาศาสตร์หลายครั้งมาประมวลให้เกิดประโยชน์ในทางกฎหมาย เพื่อแสดงเหตุผลอย่างใด แจ้งถึงการกระทำของผู้ถูกกล่าวหาได้ จึงเป็นวิทยาศาสตร์ประยุกต์อีกอย่างหนึ่ง เรียกว่า “นิติวิทยาศาสตร์” อันเป็นวิชาที่มีความสัมพันธ์ และเชื่อมโยงระหว่างกฎหมายกับวิทยาศาสตร์เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมให้แก่ประชาชน

นอกจากนี้ยังสามารถแบ่งขั้นตอนของการสืบสวนได้เป็น ๒ ส่วน คือ

๑. ในส่วนของการสืบสวนเบื้องต้น (Primary Investigation) เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจไปถึงที่เกิดเหตุแล้ว ควรจะต้องรีบดำเนินการสิ่งสำคัญ ๕ ประการคือ

๑.๑ ดำเนินการจับกุมผู้กระทำผิด หรือผู้ต้องสงสัยทันที

๑.๒ ให้ความช่วยเหลือรักษาพยาบาลผู้บาดเจ็บ หรือเหยื่ออาชญากรรมโดยทันที

๑.๓ ควบคุม จำกัดเขตการรुकล้ำเข้ามาภายในบริเวณที่เกิดเหตุจากบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้อง เพื่อป้องกันการเคลื่อนย้าย ทำลาย หรือความเสียหายของวัตถุพยานต่างๆ

๑.๔ จัดเก็บรวบรวมทุกสิ่งทุกอย่างอันอาจใช้เป็นวัตถุพยานหลักฐานที่จะอธิบายรายละเอียดแห่งการเกิดอาชญากรรมให้ได้มากที่สุด

๑.๕ การเริ่มจัดทำเป็นรายงาน หรือสำนวนประกอบการปฏิบัติการในแต่ละครั้ง อย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย และถูกต้อง

๒. ในส่วนของการสืบสวนต่อเนื่อง (The Follow-up Investigation) อันเป็นลักษณะของการปฏิบัติการต่อเนื่องจากการสืบสวนเบื้องต้น โดยจะมีขั้นตอนการดำเนินการ ๖ ขั้นตอน คือ

๒.๑ การสอบปากคำผู้กระทำผิด หรือผู้ต้องสงสัย ถ้าสามารถจับกุมได้ในสถานที่เกิดเหตุมาแล้ว

๒.๒ การสอบสวนพยานรู้เห็นเหตุการณ์

๒.๓ การค้นหาสำรวจตรวจสถานที่เกิดเหตุ เพื่อหาวัตถุพยานหลักฐานเพิ่มเติม ซึ่งอาจต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญด้านวิทยาการตำรวจ

๒.๔ การทดลองทบทวนทำแผนประทุษกรรม (Modus Operandi) เพื่อประกอบการอธิบายเรื่องราวการเกิดของอาชญากรรม โดยอาศัยจากการสืบสวนเบื้องต้น และประสบการณ์ที่ได้มาจากการเกิดอาชญากรรมที่คล้ายคลึงกัน

๒.๕ ค้นคว้าหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรม จากแหล่งข้อมูลตำรวจ เพื่อสนทศข้อมูลประกอบการสืบสวน เพื่อหารายละเอียดของการกระทำผิด และเพื่อรู้ตัวคนร้าย ที่แท้จริง ตลอดจนเพื่อหารายละเอียดเกี่ยวกับเหยื่อ และแรงจูงใจในการกระทำผิด

๒.๖ การจัดทำรายละเอียดเป็นสำนวน หรือรายงานประกอบการปฏิบัติการ การสืบสวนเมื่อเกิดคดีอาญาขึ้นแล้ว อาจแยกวิธีการสืบสวนคดีอาญา ไปตาม ความผิดในทางอาญาได้ดังนี้

๑. คดีอุกฉกรรจ์ และสะเทือนขวัญ ซึ่งได้แก่การสืบสวนคดีที่กระทำผิดเกี่ยวกับการ ประทุษร้ายต่อชีวิตร่างกาย และเพศ คดีที่มีการประทุษร้ายต่อทรัพย์ และอื่นๆ ที่มีอัตราโทษสูง และ สะเทือนขวัญของประชาชน ซึ่งได้แก่ ปล้นทรัพย์ ชิงทรัพย์ วิ่งราวทรัพย์ วางเพลิง และฆ่าผู้อื่น โดยเจตนา

๒. คดีประทุษร้ายต่อชีวิต ร่างกาย และเพศ ได้แก่ คดีที่มีการทำร้ายกันให้เกิด บาดเจ็บแก่ร่างกาย หรือจิตใจ ความผิดฐานทำให้แท้งลูก ความผิดฐานทอดทิ้งเด็กคนป่วย หรือ คนชรา คดีประเภทนี้ตามวิธีการ โดยทั่วๆ ไปเกิดจากการริษยาอาฆาต หรือการไม่ถูกกันเป็นส่วนตัว จนเกิดการทะเลาะเบาะแว้งกันขึ้น หรืออาจเกิดความเป็นอันธพาลของอีกฝ่ายหนึ่งแล้วจึงมีการ ทำร้ายกัน หรืออาจจ้างวานใช้ให้ผู้อื่นเป็นผู้ทำร้ายแทนก็ได้

๓. คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ ได้แก่ คดีที่มีการกระทำผิดต่อทรัพย์ ซึ่งได้แก่ คดีลักทรัพย์ วิ่งราวทรัพย์ กรรโชกทรัพย์ ริดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ น้อโกงทรัพย์ น้อโกง เจ้าหนี้ ยักยอกทรัพย์ รับของโจร ทำให้เสียทรัพย์ และบุกรุก

๔. คดีอื่นๆ และคดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย คดีความผิดอาญาอัน ได้แก่ ความผิดเกี่ยวกับการปลอมแปลง ความผิดต่อเจ้าพนักงาน ความผิดเกี่ยวกับก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อประชาชน ฯลฯ ส่วนคดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย ได้แก่ คดีความผิดตาม พ.ร.บ. ต่างๆ เช่น พ.ร.บ. ยาเสพติด พ.ร.บ. การพนัน และอื่นๆ

วิธีการสืบสวน แบ่งออกได้เป็น ๓ ประการ

๑. การสืบสวนในลักษณะเป็นสายลับ คือ กรรมวิธีการสืบสวนวิธีหนึ่ง ซึ่งใช้วิธีการ ปลอมแปลง และอ้างข้อแก้ตัวต่างๆ เพื่อให้ผู้ต้องสงสัยว่าเป็นอาชญากรไว้วางใจ

๒. ข่าวกรองตำรวจ คือ การแสวงหาข้อเท็จจริง และพยานหลักฐานจากการผลิตข่าว ด้านอาชญากรรม

ข่าวกรองตำรวจแบ่งออกเป็น ๓ ประเภท คือ

๒.๑ การต่อต้านข่าวกรอง (Counter Intelligence) หมายถึง การแสวงหา ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันสถานที่ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวนจากการคุกคาม และ แทรกแซงจากฝ่ายผู้ต้องสงสัย รวมทั้งการดำเนินการเพื่อต่อต้าน ล้มล้าง การประกอบอาชญากรรม ต่างๆ เช่น การจารกรรม การบ่อนทำลาย การก่อวินาศกรรมต่างๆ เป็นต้น

๒.๒ ข่าวกรองยุทธวิธี (Strategic Intelligence) ได้แก่ ข่าวกรองที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลต่างๆ อันเป็นพื้นฐานเบื้องต้นที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะของคน สถานที่ และสิ่งของต่างๆ ที่ประกอบอาชญากรรม และรวมถึงคุณลักษณะของบุคคลซึ่งร่วมประกอบอาชญากรรม

๒.๓ ข่าวกรองหลัก (Line Intelligence) หมายถึง ข่าวกรองเพื่อประโยชน์ในการวางแผน และปฏิบัติตามแผน

๓. การเฝ้าตรวจ (Surveillance)

การเฝ้าตรวจ หมายถึง การเฝ้าสังเกตบุคคล สถานที่ และสิ่งของโดยวิธีการปกปิดเพื่อวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

- ๓.๑ เพื่อหาพยานหลักฐานอันจะใช้ยืนยันผู้ต้องสงสัย
- ๓.๒ เพื่อให้ได้ตำแหน่งแหล่งที่อยู่ของผู้ที่หลบหนีไป
- ๓.๓ เพื่อที่จะรู้ถึงผู้มีส่วนร่วมสมคบกันกับผู้ต้องสงสัย
- ๓.๔ เพื่อที่จะป้องกันการกระทำผิดทางอาญา
- ๓.๕ เพื่อที่จะทราบถึงความเคลื่อนไหวของผู้ต้องสงสัย
- ๓.๖ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่จำเป็นเพื่อการที่จะออกหมายค้น
- ๓.๗ เพื่อที่จะได้ให้ผู้ที่เป็นอาชญากรที่รู้ตัวแล้ว เคลื่อนไหวอยู่เรื่อยๆ

การเฝ้าตรวจสะกดรอยแบบต่างๆ ได้แก่

๑. การเฝ้าตรวจแบบเคลื่อนที่ ผู้ทำการสืบสวนติดตามผู้ต้องสงสัยโดยการเดินติดตาม หรือโดยยานพาหนะ

๒. การเฝ้าตรวจโดยใช้อุปกรณ์เครื่องไฟฟ้า การลอบดักฟังข้อความ การติดต่อสัมพันธ์โดยตรงทางสาย หรือจากการพูดจา ทั้งนี้ โดยการใช้อุปกรณ์เครื่องดักฟังไฟฟ้าจักรกล หรือวิธีการใด

จุดมุ่งหมายของการสืบสวน แบ่งได้เป็น ๓ ประการ คือ

๑. เพื่อที่จะรู้ตัวผู้กระทำผิด
๒. เพื่อที่จะทราบตัวผู้กระทำผิดว่าอยู่ที่ใด
๓. เพื่อเสาะแสวงหาพยานหลักฐานต่างๆ ในการกระทำผิดนั้น

คุณสมบัติของนักสืบ (Detective Qualifications)

คุณสมบัติของนักสืบไม่แตกต่างกับคุณสมบัติของตำรวจสายตรวจท้องที่เท่าใดนัก เพียงแต่นักสืบจำเป็นต้องมีคุณสมบัติบางอย่างสูงกว่าตำรวจท้องที่ธรรมดาเล็กน้อย และบางอย่างซึ่งจำเป็นสำหรับตำรวจตรวจท้องที่ แต่ไม่จำเป็นสำหรับนักสืบก็ได้ เช่น รูปร่างใหญ่โต สง่าผ่าเผย ท่าทางดี เป็นต้น คุณลักษณะที่จำเป็นของนักสืบคือ มีความพยายาม อดทน ฉลาด มีเหตุผล เข้าใจในจิตวิทยามนุษย์ ความจำดี การตัดสินใจดี มีความฉลาดในการพูด มีความละเอียดถี่ถ้วน มีไหวพริบดี และว่องไว ขยันขันแข็ง

การฝึกอบรมนักสืบ (Training)

การฝึกอบรมนักสืบเป็นสิ่งจำเป็น และต้องทำเป็นพิเศษยิ่งกว่าเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานอื่นๆ ของกรมตำรวจ วิชาการที่ทำการอบรมประกอบด้วยวิชาทางกฎหมายวิทยาการตำรวจ ซึ่งได้แก่ กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กฎหมายว่าด้วยพยานหลักฐาน และยุทธวิธีในการสอบสวนประเภทต่างๆ เช่น เทคนิคของการสืบสวนสอบสวน การสอบถามพยาน วิธีการของคนร้าย การสังเกตการการสะกดรอย การบรรยายลักษณะรูปพรรณ การบรรยายลักษณะของทรัพย์สิน การเขียนรายงาน และการใช้วิทยาศาสตร์ช่วยในการสืบสวนสอบสวน ซึ่งวิธีการเหล่านี้ต้องหมั่นอบรมอยู่เสมอทั้งในขณะแรกที่เข้าเป็นนักสืบ และหลังจากเป็นนักสืบแล้วเพื่อให้รู้เท่าทันคนร้าย และเทคโนโลยีอันทันสมัยที่เจริญก้าวหน้าขึ้นเรื่อยๆ

ยศ ชั้น และเงินเดือนของนักสืบ (Rank and Pay of Detectives)

ยศ ชั้น และเงินเดือนของตำรวจเป็นที่สนใจกันมากในต่างประเทศ โดยเฉพาะในประเทศที่เจริญแล้ว เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ และญี่ปุ่น เงินเดือนของตำรวจส่วนมากจะสูงกว่าข้าราชการพลเรือน หรือข้าราชการทหาร ในระดับเดียวกัน ซึ่งเป็นเหตุอันสำคัญอันหนึ่งที่ทำให้ตำรวจทำงานได้อย่างเต็มที่ เป็นผลให้ประชาชนเหล่านั้นได้รับความสงบสุข และมีสิทธิเสรีภาพอย่างเต็มที่ด้วยนอกจากนั้นเงินเดือน และตำแหน่งของนักสืบก็เป็นที่ยอมรับกันว่าควรกำหนดไว้เป็นพิเศษเฉพาะอย่าง ไม่ควรเอาแบบอย่างตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนอื่น ซึ่งมีเสมียนพนักงานประจำแผนก หัวหน้าแผนก หัวหน้ากอง ฯลฯ ทั้งนี้เพราะนักสืบแต่ละคนทำงานเป็นอิสระ มีผู้บังคับบัญชาเพียงชั้นเดียวก็เพียงพอสำหรับคุมงาน ประสานงานในงานสืบสวนที่เป็นทีมหรือคอยช่วยเหลือ เมื่อนักสืบคนหนึ่งคนใดไม่สามารถทำการได้ด้วยตัวคนเดียว การมีผู้บังคับบัญชามากชั้น ไม่ทำให้งานนักสืบดีขึ้น และผู้บังคับบัญชาของฝ่ายสืบสวนก็มีหน้าที่ส่วนใหญ่ในการประสานงานสืบสวนให้ดำเนินการเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน การกำหนดตำแหน่งนักสืบเป็นการเฉพาะเจาะจง ไม่ยืดหยุ่น หรือไม่ขยายเป็นอย่างอื่นได้นั้น อาจทำให้ได้คนไม่ดี ไม่มีความสามารถไปครองตำแหน่งได้ และตำแหน่งต่างๆ ควรสับเปลี่ยนหมุนเวียนกันได้ โดยเปิดโอกาสให้บุคคลที่มีความสามารถเข้าดำเนินการแทน เมื่อผู้ครองตำแหน่งเกิดความเฉื่อยชา ยศของนักสืบอาจเป็นพลตำรวจ นายสิบ นายร้อย ก็ได้แล้วแต่กรณี และการคัดเลือกนักสืบควรคัดเลือกนักสืบจากคุณวุฒิ และความสามารถในการสืบสวน ซึ่งทราบโดยประวัติการจับกุม และการสืบสวน ซึ่งกระทำอยู่ในขณะเป็นตำรวจท้องที่ โดยถือเป็นการคัดเลือกที่ได้ผลที่สุด และเมื่อพบว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจประจำกองสืบสวนผู้ใดเฉื่อยชาลงก็อาจย้ายไปประจำตำแหน่งอื่น นอกจากกองสืบสวนสอบสวนได้

ชั่วโมงทำงานของนักสืบ (Hours of Detective Work)

นักสืบควรทำงานในเวลากลางวันเช่นเดียวกับการทำงานของเอกชน แต่ก็ควรมีไว้เพื่อสอบสวนในกรณีจำเป็นรีบด่วน และกรณีที่ต้องการความสามารถในการสืบสวนเป็นพิเศษ แต่ก็มีกรมตำรวจประเทศอื่นๆ เป็นจำนวนมากที่มีนักสืบประจำตลอดเวลากลางวัน และกลางคืน ทั้งนักสืบประจำท้องที่ และนักสืบประจำกองบัญชาการ เพราะการสืบสวนสอบสวน นอกจากขึ้นกับความสามารถในการสืบสวนแล้ว ยังขึ้นอยู่กับเวลาด้วย ถ้าปล่อยให้เจ้าหน้าที่ของหน่วยตรวจท้องที่ (ในประเทศไทย คือ นายร้อยเวร) โดยเฉพาะแล้วก็อาจทำงานไม่ได้ผลเท่าที่ควร ยกเว้นกรณีที่ไม่ต้องการฝีมือในการสืบสวนสอบสวนที่ทันสมัยอื่นๆ มา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้แก่งานสืบสวน ซึ่งโดยปกติทั่วไปวิธีการสืบสวน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำ ความผิดนั้น ตำรวจจะได้มาจากการสืบประวัติความเป็นมาของผู้เสียหาย หรือพฤติกรรมของเหยื่อ อาชญากรรม การสืบหาข่าวสารจากแหล่งข่าว เช่น จากสายสืบ สายลับ หรือปฏิบัติการข่าวกรอง ตำรวจ การสืบสวนหาข้อเท็จจริงของการกระทำผิด โดยวิธีการทดลองจำลองแบบลำดับเหตุการณ์ ของการกระทำผิด การวิเคราะห์สรุปประเด็นหลักของการสืบสวนเพื่อหาประเด็น หรือสาเหตุ ที่ถูกต้องของการกระทำผิดที่แท้จริง การสืบสวนค้นหาประวัติความเป็นมา และพฤติกรรมของผู้ต้องสงสัย การสะกดรอย การติดตามเฝ้าตรวจเฝ้าสังเกตบุคคล และสถานที่ การใช้วิทยาการตำรวจ และเครื่องมือวิทยาศาสตร์ต่างๆ เพื่อหาข้อเท็จจริงของการกระทำผิด เพื่อสืบหาค้นหาร่องรอย และตรวจสอบสภาพที่เกิดเหตุ เช่น การใช้เครื่องมือตรวจสอบอาวุธปืน วิถีกระสุนปืน เขม่าดินปืน การใช้เครื่องเอ็กซเรย์ (X-ray) เครื่องตรวจระเบิด เครื่องตรวจสอบทางเคมี ฟิสิกส์ การทดสอบ หมู่โลหิต รอยคราบโลหิต ตามสถานที่เกิดเหตุ การพิสูจน์หลักฐาน เพื่อหาสิ่งที่ใช้พิสูจน์ว่าได้มีการกระทำผิดเกิดขึ้น เป็นเครื่องบ่งชี้ว่าใครเป็นผู้กระทำผิด และสามารถเชื่อมโยงผู้กระทำผิดเข้ากับ อาชญากรรมที่เรียกว่าเป็นวัตถุพยานประเภทต่างๆ เช่น ลายพิมพ์นิ้วมือ อาวุธปืน และเครื่องกระสุนปืน วัตถุพยานประเภทเอกสาร วัตถุพยานทางชีววิทยาอื่นๆ นอกจากการใช้วิทยาศาสตร์ตำรวจ เข้าช่วยในงานสืบสวนหาข้อเท็จจริงแล้ว เจ้าหน้าที่ตำรวจยังใช้วิธีการที่เรียกว่า การสอบสวนปากคำ หรือการซักถาม เพื่อค้นหาข้อเท็จจริง และรายละเอียดแห่งคดีซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่คดี ทั้งก่อนเกิดเหตุ และหลังเกิดเหตุด้วย

การวัดผลงานของการสืบสวนสอบสวน (Measuring The Effectiveness of The Investigation Division)

กองสืบสวนสอบสวน มีหน้าที่ในการจับกุมอาชญากร ค้นหาทรัพย์สินที่ถูกโจรกรรมตระเตรียมคดีฟ้องร้องผู้ต้องหาในศาล

การวัดผลงานของกองสืบสวนสอบสวน สามารถรู้ได้ด้วยวิธีหลายประการด้วยกัน เช่น การติดตามเรื่อง และการตรวจ เฉพาะเรื่อง เฉพาะราย เช่น การรายงานคดี รายงานถูกต้อง ภายในเวลาอันสมควร หรือไม่ และจากรายงานคดีนั้นจะทราบว่ามีการสืบสวนสอบสวนถูกต้อง หรือไม่ มีการค้นคว้าหาของที่ถูกโจรกรรมกลับคืนมาได้เพียงใด และจับกุมผู้ต้องหาได้ และได้ครบถ้วน หรือไม่ จากการตรวจรายสำนวนเช่นนี้จะทำให้ทราบว่า ผลการสืบสวนของแต่ละคนได้สอบสวนอย่างถูกต้องสมบูรณ์เพียงใด ได้ตระเตรียมคดี และพยานหลักฐานอย่างรอบคอบ หรือไม่ มีการสอบปากคำพยานจนได้รับคำพยานที่สมบูรณ์เพียงใด มีการควบคุม หรือรักษาพยานเพียงใด ได้ตระเตรียมวัตถุพยานเพื่อเสนอต่อศาลเรียบร้อยเพียงใด

วิธีการวัดผลงานของกองสืบสวนสอบสวน และนักสืบสวนแต่ละคน อาจดำเนินการได้ดังต่อไปนี้

๑. จำนวนร้อยละที่จับกุมได้ในจำนวนคดีทั้งหมดที่เกิดขึ้น
๒. จำนวนร้อยละของทรัพย์สินที่ถูกโจรกรรมที่ได้ถูกค้นพบ การคิดเปอร์เซ็นต์คำนวณโดยการเทียบเป็นราคาเงิน ถ้าของนั้นเป็นรถยนต์ หรือรถจักรยานยนต์ก็คิดเป็นจำนวนคัน
๓. จำนวนร้อยละของผู้ที่ถูกลงโทษ โดยผลของการจับกุมดำเนินคดีตามคำพิพากษาของศาลเมื่อคดีถึงที่สุด เพื่อจะได้ทราบความสามารถในการสืบสวนอย่างแท้จริง และการเตรียมการดำเนินคดี และการคิดเปอร์เซ็นต์ในความสำเร็จในการจับกุม และลงโทษนี้ให้คำนึงถึงประเภทของอาชญากรรมด้วย

การเป็นนักสืบที่ดีนั้น ต้องคำนึงถึงการฟ้องคดี และการที่ผู้ต้องหารับโทษด้วยการที่จับได้ แต่ไม่มีหลักฐานฟ้องร้องนั้น นอกจากจะไม่ถือว่าไม่มีความสามารถแล้ว ยังถือว่าเป็นข้อบกพร่องด้วย เพราะนอกจากทำให้ขาดความเลื่อมใสในชื่อเสียงความสามารถของเจ้าหน้าที่ตำรวจแล้ว ยังทำให้เกิดความเกลียดชัง และเป็นปฏิปักษ์ต่อตำรวจด้วย

การสืบสวนที่เสร็จสมบูรณ์ (The Completed Investigations) การสืบสวนจนรู้ตัวผู้กระทำความผิด และติดตามจับกุมตัวมาดำเนินคดีได้นั้น ยังมีได้หมายความว่า การสืบสวนคดีนั้นได้ทำอย่างสมบูรณ์ สำหรับประชาชนโดยทั่วไปมักเข้าใจว่า การที่สามารถสืบสวนรู้ตัวผู้กระทำความผิด และจับกุมตัวผู้กระทำความผิดได้เป็นความสำเร็จแล้ว แต่โดยหลักการสืบสวนที่ถูกต้องถือว่าความสำเร็จดังกล่าวเป็นเพียงสำเร็จในความมุ่งหมาย ๒ ประการแรกเท่านั้น ยังไกลต่อความมุ่งหมายขั้นสุดท้าย นั่นก็คือการที่พนักงานสืบสวนสามารถหาพยานหลักฐานต่างๆ เพื่อพิสูจน์การกระทำผิดของผู้ถูกจับกุมจนถูกศาลพิพากษาลงโทษ ถึงแม้กระนั้น ตามหลักวิชาการสืบสวนก็ยังไม่ได้ถือว่าสำเร็จสมบูรณ์อย่างที่เรียกว่า “คลี่คลายคดี” จนกว่าจะได้มาซึ่งคำรับสารภาพของผู้กระทำความผิดด้วย

กรอบความคิดของการวิจัย

กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ เป็นองค์กรหนึ่ง เช่นเดียวกับองค์กรอื่นๆ โดยทั่วไป ซึ่งมีเป้าหมายให้ถึงซึ่งความสำเร็จของการปฏิบัติงาน โดยเกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุด และเป็นที่พึงพอใจของผู้รับบริการ ซึ่งได้แก่ประชาชน ในกรณีของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ นั้นพบว่า มีปัญหาอยู่หลายประการที่เป็นตัวการทำให้เป้าหมายไม่บรรลุผล ทั้งนี้จากการศึกษา จำเป็นต้องแก้ไขที่สาเหตุ สิ่งที่สำคัญที่สุดอันได้แก่การใช้หลักธรรมาภิบาลมาประกอบการสืบสวน คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า ซึ่งจะทำให้การปฏิบัติการสืบสวนจับกุมคดีอาชญากรรมในด้านต่างๆ ซึ่งมีธรรมาภิบาลสำเร็จได้อย่างแท้จริง โดยปราศจากข้อสงสัย หรือประชาชนไม่สามารถตั้งคำถามใดๆ ในเชิงลบต่อคดีอาชญากรรมที่จับกุมได้อีก จึงจะนับว่าประสบความสำเร็จอย่างแท้จริง

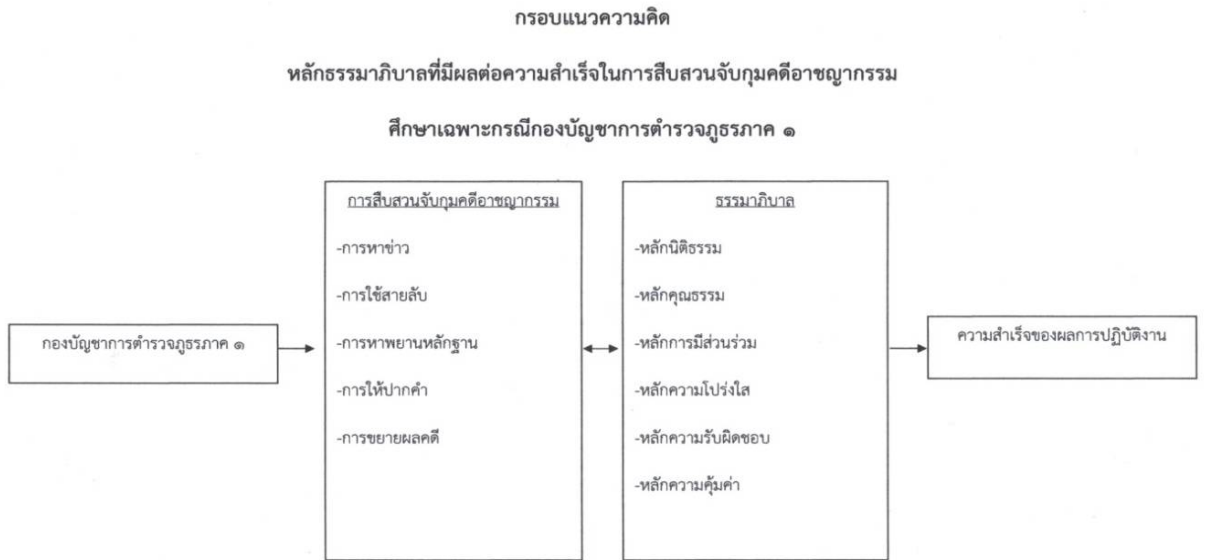
การเก็บรวบรวมข้อมูล

๑. การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาจะทำการตั้งหัวข้อแบบสอบถามสัมมนา และเก็บข้อมูลด้วยตัวเอง

๒. การรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ผู้ศึกษาทำการสัมภาษณ์แบบมีการเตรียมคำถามไว้ล่วงหน้า และใช้คำถามกับประชากรเหมือนกันทั้งหมด

๓. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมมนา และสัมภาษณ์ที่ได้ มาตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ เพื่อนำไปวิเคราะห์ต่อไป

แผนภาพที่ ๒ - ๑ กรอบความคิดของการวิจัย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พล.ต.ต.วิชัย วงศ์วิรุฬห์ ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสืบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวน ในเขตกองบัญชาการตำรวจนครบาล พบว่ามีปัจจัยที่มีอิทธิพลดังนี้

๑. ปัจจัยภายในหน่วยงาน ได้แก่ งบประมาณ สวัสดิการ วัสดุอุปกรณ์เครื่องมือสื่อสาร ยานพาหนะ และน้ำมันเชื้อเพลิง มีอิทธิพลต่อการสืบสวนคดีอุกฉกรรจ์ของเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวน

๒. ปัจจัยภายนอกหน่วยงาน ได้แก่ ความร่วมมือของประชาชน การประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สายลับ กลุ่มอิทธิพล กฎหมาย ระเบียบวินัย และข้อบังคับ วิทยาการด้านการสืบสวน มีอิทธิพลต่อการสืบสวนคดีอุกฉกรรจ์ของเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวน

๓. ภูมิหลังทางสังคม ได้แก่ อายุ จำนวนผู้อยู่ในความอุปการะ สถานภาพ และการสมรส การศึกษา อายุราชการ ชั้นยศ และการฝึกอบรมทางการสืบสวน ไม่มีอิทธิพลต่อการสืบสวนคดีอุกฉกรรจ์ของเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวน

๔. ภูมิหลังทางสังคม ปัจจัยภายในหน่วยงาน และปัจจัยภายนอกหน่วยงาน ไม่มีอิทธิพลต่อทัศนคติในการสืบสวนคดีอุกฉกรรจ์ของเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวน

๕. ภูมิหลังทางสังคมของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ต่างกัน ไม่ก่อให้เกิดความแตกต่างในความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสืบสวนคดีอุกฉกรรจ์ของเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวน

วาทิน คำทรงศรี ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนของรองสารวัตรสืบสวนสอบสวนสถานีตำรวจนครบาล กองบัญชาการตำรวจนครบาล” พบว่า ความสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน ผลการฝึก ประสบการณ์ และสถานภาพสมรสแตกต่างกัน มีผลทำให้การปฏิบัติงานด้านสืบสวนสอบสวนของรองสารวัตรสืบสวนสอบสวนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และผู้ที่มีความสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูง มีผลการฝึกประสบการณ์มากจะมีผลต่อการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนสอบสวนดีกว่าผู้ที่มีความสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำ และมีผลการฝึกประสบการณ์น้อย ส่วนอายุ ระยะเวลาปฏิบัติงาน ความรู้สามัญสาขาคุณวุฒิ และภูมิลำเนา ไม่มีผลทำให้การปฏิบัติงานด้านการสืบสวนสอบสวนของรองสารวัตรฯ แตกต่างกัน

สมเกียรติ พ่วงทรัพย์ ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อสัมฤทธิ์ภาพในการปฏิบัติหน้าที่สืบสวนจับกุมของตำรวจนครบาล” สรุปผลการศึกษาได้ว่า ในการปฏิบัติหน้าที่จับกุมของตำรวจนครบาลนั้น พบว่า ประชาชนให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลข่าวสารผู้กระทำความผิด กฎหมาย และให้ความร่วมมือในด้านเป็นพยานในการดำเนินคดี ตลอดจนให้ความร่วมมือปฏิบัติตามคำแนะนำของตำรวจอยู่ในระดับปานกลาง ในส่วนที่เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ทางวิชาการตำรวจปรากฏว่า ตำรวจให้ความสนใจน้อยมาก การได้รับความร่วมมือจากตำรวจหน่วยงานอื่นในการช่วยสืบสวน ช่วยจับกุมผู้กระทำความผิดตามคำขอร้อง และไม่ขอร้องอยู่ในระดับปานกลาง การฝึกอบรมแผนใหม่ของตำรวจ เพื่อเสริมสร้างความรู้อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ การสนับสนุนด้านการทำงานของตำรวจอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ความก้าวหน้าในการทำงานของตำรวจอยู่ในระดับปานกลาง และประสบการณ์ในการทำงานของตำรวจอยู่ในระดับปานกลาง

วิรัตน์ ราชณรงค์ ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยบางประการที่เป็นอุปสรรคในการป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรมของพนักงานตำรวจ” พบว่า ความร่วมมือจากประชาชนมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ ยิ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจได้รับความร่วมมือ และช่วยเหลือจากประชาชนเพียงใด จะช่วยให้การปฏิบัติงานป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรมเข้มแข็ง หรือสูง และได้ผลดียิ่งขึ้นในการตรงข้ามถ้ามิได้รับความร่วมมือจากประชาชนในการปฏิบัติหน้าที่ก็จะทำให้การปฏิบัติงาน

ป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรมต่ำ หรือไม่ได้ผล และในการศึกษาครั้งนี้พบว่า ในด้านความร่วมมือจากประชาชน เจ้าพนักงานตำรวจเห็นว่า ประชาชนได้ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามคำแนะนำของร้อง ซึ่งแนวทางให้ทราบข้อเท็จจริงในการจับกุมผู้กระทำผิด และให้ความร่วมมือในการเป็นพยานอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น

ร้อยตำรวจเอก สุรชัย กวระเดชะคุปต์ ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติหน้าที่สืบสวนจับกุมของเจ้าหน้าที่สืบสวนชั้นประทวน ในสถานีตำรวจนครบาล พบว่าการได้รับความร่วมมือจากประชาชน การใช้ประโยชน์จากวิทยาการตำรวจ การสนับสนุนด้านการทำงาน และภาวะผู้นำของผู้บังคับบัญชาเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติหน้าที่สืบสวนจับกุมของเจ้าหน้าที่สืบสวนชั้นประทวนในสถานีตำรวจนครบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนระยะเวลาในการทำงานไม่เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติหน้าที่สืบสวนจับกุมของเจ้าหน้าที่สืบสวนชั้นประทวนในสถานีตำรวจนครบาล

นายประเสริฐ ศิลพัฒน์ ศึกษาเรื่อง ธรรมเนียมปฏิบัติในองค์กรอิสระของรัฐ พบว่าประชาชนส่วนใหญ่มั่นใจในองค์กรอิสระ หากแต่การสรรหาบุคลากรยังไม่โปร่งใสชัดเจน ระบบการตรวจสอบยังขาดประสิทธิภาพ จำเป็นต้องใช้ระบบธรรมาภิบาลมาแก้ไขปรับปรุงให้เกิดความเชื่อมั่นยิ่งขึ้น

นาง อังคณีย์ เกิดหนูวงศ์ ศึกษาเรื่อง การศึกษาธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (จปท.) ที่ได้รับรางวัลพระปกเกล้า ประจำปี ๒๕๕๒ พบว่าผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับรางวัล โดยรวมมีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ปัจจัยสูงสุดในเรื่องของความโปร่งใส รองลงมาได้แก่หลักการมีส่วนร่วม ตำแหน่ง ประสบการณ์ และวุฒิการศึกษา ที่ต่างกัน มีผลแตกต่างกันในเรื่องธรรมาภิบาลเล็กน้อยเท่านั้น

พลตำรวจตรี ประสิทธิ์ ทำดี ศึกษาเรื่อง การบริหารงานตำรวจภูธรภาค ๓ จากการวิจัยพบว่า ตำรวจภูธรภาค ๓ ได้บริหารงานตำรวจตามหลักธรรมาภิบาล ๖ ด้าน ดังนี้ ด้านนิติธรรม ด้านคุณธรรม ด้านการมีส่วนร่วม ด้านความโปร่งใส ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความคุ้มค่า ซึ่งหน่วยงานตำรวจทุกระดับมีการให้ความรู้ความเข้าใจ ตามหลักธรรมาภิบาล แต่ยังคงเลยการปฏิบัติอยู่บางส่วน

บทที่ ๓

กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ และการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม

การศึกษาเรื่อง หลักธรรมาภิบาลที่มีผลต่อความสำเร็จในการสืบสวนจับกุมคดีอาชญากรรมของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินการในการสืบสวนจับกุมคดีอาชญากรรมที่ผ่านมา และปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น และเพื่อหาแนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลมาประกอบเพื่อให้ประสบผลสำเร็จ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยใช้วิธีการวิจัยเอกสาร (documentary research) ผู้ศึกษาจึงขอเสนอผลการศึกษาข้อมูลดังนี้

ประวัติกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑

กิจการตำรวจได้เริ่มขึ้นเมื่อ พ.ศ.๒๔๔๐ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยมีฐานะเป็นกรมตำรวจ มีหลวงวิธานนิตเทศเป็นเจ้ากรม ต่อมาได้เลื่อนขึ้นเป็นพระยาวาสุเทพ มีหน้าที่ควบคุมดูแลปกครองบังคับบัญชาตำรวจหัวเมืองต่างๆ

ต่อมา พ.ศ.๒๔๕๘ ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้รวมกรมตำรวจกับพลตระเวน ซึ่งรับผิดชอบควบคุมดูแลปกครองบังคับบัญชาตำรวจนครบาลรวมกัน เข้าเป็นกรมเดียวกัน เรียกว่า “กรมตำรวจ”

ภายหลังเปลี่ยนแปลงการปกครองปี พ.ศ.๒๔๗๕ ได้แบ่งตำรวจเป็น ๔ ภาค คือ ตำรวจภาคกลาง ตำรวจภาคตะวันออก ตำรวจภาคเหนือ และตำรวจภาคใต้ ตำรวจแต่ละภาคแบ่งส่วนราชการออกเป็น เรียกว่าสายที่ ๑, ๒, ๓ ฯลฯ ตามลำดับ แต่ละสายกำหนดเขตอำนาจควบคุมปกครองบังคับบัญชาสถานีตำรวจจังหวัดและอำเภอ

พ.ศ.๒๔๗๖ ได้จัดแบ่งตำรวจเป็นตำรวจมณฑล ตำรวจจังหวัด ตำรวจอำเภอ ให้สอดคล้องกับราชการส่วนภูมิภาค

ในปีเดียวกันได้จัดตั้ง กองจรตำรวจ ๑, ๒, ๓, ๔ และจัดแบ่งกองกำกับการตำรวจออกเป็นสายๆ เรียกว่า กองกำกับการตำรวจสายที่ ๑, ๒, ๓ ฯลฯ แต่ละสายให้มีเขตพื้นที่รับผิดชอบหลายจังหวัด

ปี พ.ศ.๒๔๘๑ ยุบเลิก กองจรตำรวจภูธร และแบ่งส่วนราชการตำรวจออกเป็น ๘ เขต เรียกว่าตำรวจภูธร เขต ๑ – ๘ จนกระทั่งปี พ.ศ.๒๔๘๔ จึงได้แบ่งส่วนราชการตำรวจออกเป็น ๕ เขต

พ.ศ.๒๔๘๑ ได้มีการจัดตั้งกองบัญชาการตำรวจภูธรขึ้นเป็นครั้งแรก มี พล.ต.ท. หลวงวิฑิตกมลชัย เป็น ผู้บัญชาการตำรวจภูธร แต่ยังมีได้มีการจัดเจ้าหน้าที่ฝ่ายอำนวยการไว้ประจำกองบัญชาการตำรวจภูธรแต่ประการใด โดยกองบัญชาการตำรวจภูธร แบ่งเป็นกองบังคับการตำรวจภูธร ๕ เขต ปกครองดูแลหน่วยงานในสังกัด ประกอบด้วย กองกำกับการตำรวจภูธรจังหวัด ๗๐ จังหวัด ยกเว้นกรุงเทพฯ โดยแต่ละเขตแบ่งดังนี้

- เขต ๑ ตั้งอยู่ที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา รับผิดชอบภาคกลาง ๕ จังหวัด
- เขต ๒ ตั้งอยู่ที่จังหวัดชลบุรี รับผิดชอบภาคตะวันออก ๗ จังหวัด
- เขต ๓ ตั้งอยู่ที่จังหวัดนครราชสีมา รับผิดชอบภาคอีสานตอนล่าง ๗ จังหวัด
- เขต ๔ ตั้งอยู่ที่จังหวัดขอนแก่น รับผิดชอบภาคอีสานตอนบน ๕ จังหวัด
- เขต ๕ ตั้งอยู่ที่จังหวัดลำปาง รับผิดชอบภาคเหนือตอนบน ๗ จังหวัด
- เขต ๖ ตั้งอยู่ที่จังหวัดพิษณุโลก รับผิดชอบภาคเหนือตอนล่าง ๕ จังหวัด
- เขต ๗ ตั้งอยู่ที่จังหวัดนครปฐม รับผิดชอบภาคตะวันตก ๘ จังหวัด
- เขต ๘ ตั้งอยู่ที่จังหวัดนครศรีธรรมราช รับผิดชอบภาคใต้ตอนบน ๗ จังหวัด
- เขต ๙ ตั้งอยู่ที่จังหวัดสงขลา รับผิดชอบภาคใต้ตอนล่าง ๗ จังหวัด

พ.ศ.๒๔๘๕ ได้จัดให้มีเจ้าหน้าที่ประจำกองบัญชาการตำรวจภูธร รวม ๒ แผนก คือ แผนกธุรการ และแผนกแผนการปราบปราม

พ.ศ.๒๔๘๘ ยุบเลิกแผนกต่างๆ ประจำกองบัญชาการโดยให้หน่วยขึ้นตรงต่อกรมตำรวจทำหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่ของบัญชาการด้วย

พ.ศ.๒๕๐๓ ได้จัดให้มีเจ้าหน้าที่ประจำกองบัญชาการตำรวจภูธร รวม ๒ กองกำกับการ คือ กองกำกับการ ๑ แบ่งออกเป็น ๔ แผนก ได้แก่ แผนกกลาง แผนกทะเบียนประวัติและจัดกำลัง แผนกการเงินและพัสดุ แผนกสวัสดิการ กองกำกับการ ๒ แบ่งออกเป็น ๔ แผนก ได้แก่ แผนกการข่าว แผนกสืบสวน แผนกคดีวินัย และแผนกสถิติวิจัยและแผนการ และได้รวมตำรวจตระเวนชายแดนเป็นส่วนหนึ่งของตำรวจภูธร เรียกว่า ตำรวจภูธรชายแดน มีรองผู้บัญชาการตำรวจภูธรฝ่ายชายแดนเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชา

พ.ศ.๒๕๑๕ ได้จัดตั้งฝ่ายอำนวยการภูธรขึ้น แบ่งเป็น ๕ กองกำกับการ คือ กองกำกับการกำลังพล กองกำกับการข่าว กองกำกับการยุทธการ กองกำกับการส่งกำลังบำรุง และกองกำกับการปราบปรามภูธร และได้แยกตำรวจภูธรชายแดน ยกฐานะขึ้นเป็นกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

ต่อมาในปี พ.ศ.๒๕๑๘ ได้มีพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจโดยให้ประกาศจัดตั้งกองบัญชาการตำรวจภูธร ๑ - ๔ โดยกองบัญชาการตำรวจภูธร ๑ มีเขตรับผิดชอบ ๒๔ จังหวัด ในภาคกลาง ภาคตะวันออก และภาคตะวันตก โดยมีกองบังคับการเขต ๑, ๒ และ ๓

ต่อมาในปี พ.ศ.๒๕๓๖ ได้มีพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการ กรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย (ฉบับที่ ๒๒ ลง ๑๑ ตุลาคม ๒๕๓๖) ให้ยุบเลิกกองบัญชาการตำรวจภูธร ๑ - ๔ และยุบเลิกการแบ่งเขตจากกองบังคับการเขตทั่วประเทศเป็น ตำรวจภูธรภาค และให้จัดตั้งกองบังคับการอำนวยการ กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ - ๕ เป็นหน่วยขึ้นตรงต่อกรมตำรวจแทน โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ ๒๓ มกราคม ๒๕๓๗ เป็นต้นมา

ในวันที่ ๒๒ ต.ค.๒๕๓๙ ได้มีพระราชกฤษฎีกา แบ่งส่วนราชการ กรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย ออกเป็นกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ - ๕ และกำหนดให้มี ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค เป็นหัวหน้า

พ.ศ.๒๕๔๘ ได้มีพระราชกฤษฎีกาการแบ่งส่วนราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กำหนดให้มี กองบัญชาการต่างๆ โดยกำหนดให้ตำรวจภูธรภาค ๑ มีฐานะเป็นกองบัญชาการ ใช้ชื่อว่า “ตำรวจภูธรภาค ๑” จนกระทั่งปัจจุบัน

แผนภาพที่ ๓ - ๑ โครงสร้างองค์กร กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑

แผนภาพที่ ๓ - ๒ ผู้บังคับบัญชา กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑

ข้อมูลทั่วไปของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑

กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ตั้งอยู่เลขที่ ๒๕/๒ ถ.วิภาวดีรังสิต แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ รับผิดชอบพื้นที่ ๕ จังหวัด คือ สมุทรปราการ นนทบุรี ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา อ่างทอง สิงห์บุรี ชัยนาท ลพบุรี และสระบุรี โดยมี ๘๐ อำเภอ ๗๗๘ ตำบล ๖,๒๗๖ หมู่บ้าน เทศบาล ๒๐๓ แห่ง อบต. ๔๗๕ แห่ง มีพื้นที่รับผิดชอบประมาณ ๑๕,๗๔๖ ตารางกิโลเมตร ประชากรตามทะเบียนราษฎร ๖,๕๓๒,๕๓๒ คน (หมายเหตุ ข้อมูลเมื่อ ๓๑ ธ.ค.๕๗ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย)

สถานีตำรวจในความรับผิดชอบ ๑๓๓ สถานี แบ่งเป็น

๑. ระดับ ผู้กำกับฯ เป็นหัวหน้าสถานี จำนวน ๑๑๐ สถานี
๒. ระดับ สารวัตรใหญ่ เป็นหัวหน้าสถานี จำนวน ๖ สถานี
๓. ระดับ สารวัตร เป็นหัวหน้าสถานี จำนวน ๑๗ สถานี

สภาพพื้นที่

ในพื้นที่จังหวัดใหญ่ๆ ได้แก่ จว.สมุทรปราการ ปทุมธานี อยุธยา มีสภาพเป็นชุมชนเมือง มีนิคมอุตสาหกรรมบางปู นิคมอุตสาหกรรมบางพลี นิคมอุตสาหกรรมบางปะอิน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง (ภาคอุตสาหกรรม)

ส่วนจังหวัดอื่นๆ ได้แก่ จว.อ่างทอง สิงห์บุรี ชัยนาท ลพบุรี จะมีพื้นที่เป็นชุมชนเกษตรกรรม เป็นท้องไร่ ท้องนา และมีแม่น้ำ สายสำคัญไหลผ่านพื้นที่ เช่น แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำป่าสัก แม่น้ำน้อย แม่น้ำลพบุรี ประชากรประกอบอาชีพ ทำไร่ ทำนา

ตารางที่ ๓ - ๑ ข้อมูลพื้นฐานที่รับผิดชอบของกองบัญชาการตำรวจภูธร ภาค ๑

จังหวัด	พื้นที่ (ตร.กม.)	ประชากร
สมุทรปราการ	๑,๐๐๔	๑,๒๖๑,๕๓๐
นนทบุรี	๖๒๒	๑,๑๓๓,๘๗๐
ปทุมธานี	๑,๕๒๖	๑,๐๗๔,๐๕๘
พระนครศรีอยุธยา	๒,๕๕๗	๘๐๓,๕๕๕
อ่างทอง	๕๖๘	๒๘๓,๕๖๘
สิงห์บุรี	๘๒๒	๒๑๒,๑๕๘
ชัยนาท	๒,๔๗๐	๓๓๒,๒๘๓
ลพบุรี	๖,๒๐๐	๗๕๘,๔๐๖
สระบุรี	๓,๕๗๗	๖๓๓,๔๖๐
รวม	๑๕,๗๔๖	๖,๕๓๒,๕๓๒

ข้อมูลท้องถิ่น

๑. ธนาคาร จำนวน ๑,๑๑๗ แห่ง
๒. ร้านทอง จำนวน ๑,๐๐๐ แห่ง
๓. ร้านสะดวกซื้อ จำนวน ๑,๘๘๕ แห่ง
๔. สถานบริการน้ำมัน จำนวน ๑,๒๘๓ แห่ง
๕. สถานบริการ จำนวน ๑,๒๕๘ แห่ง

- ๖. สถานศึกษา จำนวน ๓,๑๘๒ แห่ง
 - ๖.๑ รัฐบาล จำนวน ๒,๘๖๐ แห่ง
 - ๖.๒ เอกชน จำนวน ๓๒๒ แห่ง
- ๗. สถานพยาบาล จำนวน ๘๙๑ แห่ง
- ๘. สถานที่ท่องเที่ยว จำนวน ๑๓๐ แห่ง
- ๙. โรงงานอุตสาหกรรม จำนวน ๕,๖๔๔ แห่ง

จำนวนประชากร

ประชากรทั้งสิ้น ๗,๓๑๓,๘๐๕ คน แบ่งเป็น ชาย ๓,๗๕๒,๒๔๘ คน หญิง ๓,๕๖๑,๕๖๑ คน ประชากรแฝง ๓,๐๐๐,๐๐๐ คน คนต่างด้าวจดทะเบียน ๒๑๕,๑๕๑ คน (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๒ ต.ค.๕๗) แนวนโน้มมีต่างด้าวมาจดทะเบียนเพิ่มวันละ ๒,๐๐๐ คน

แผนภาพที่ ๓ - ๓ ขอบเขตพื้นที่รับผิดชอบ ของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑

ตำรวจภูธรภาค 1
มีพื้นที่ 1,686,912.632 ตร.กม.
ประชากรทั้งหมด 7,313,809 คน

ตารางที่ ๓ – ๒ กำลังพลในสังกัดกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑

หน่วย	สัญญาบัตร			ประทวน			รวมกำลังพล
	อนุญาต	ครอง	ว่าง	อนุญาต	ครอง	ว่าง	
บก.อก.ภ.๑	๑๓๖	๑๒๐	๑๒	๒๑๕	๑๒๓	๕๖	๒๔๓
บก.สศ.ภ.๑	๗๖	๗๖	๐	๒๕๑	๒๓๖	๑๕	๓๑๒
ศฝร.ภ.๑	๖๖	๕๐	๑๖	๑๑๕	๑๐๑	๑๘	๑๕๑
สมุทรปราการ	๖๕๔	๖๖๒	๓๒	๒,๕๕๗	๑,๓๗๕	๑,๒๒๒	๒,๐๓๗
นนทบุรี	๔๔๓	๔๒๕	๑๔	๑,๗๓๕	๑,๐๓๑	๓๐๔	๑,๔๖๐
ปทุมธานี	๕๓๖	๕๑๗	๑๒	๑,๕๖๕	๑,๒๓๘	๓๓๓	๑,๗๕๕
อยุธยา	๖๓๐	๕๕๕	๑๕	๒,๓๑๗	๑,๒๕๓	๑,๔๒๔	๑,๘๘๘
อ่างทอง	๒๕๕	๒๑๑	๗๕	๑,๐๔๗	๕๗๓	๔๗๔	๗๙๘
สิงห์บุรี	๑๕๓	๑๗๐	๔๔	๘๓๔	๕๐๗	๓๒๗	๖๖๗
ชัยนาท	๓๐๑	๒๕๐	๒๓	๑,๑๘๕	๖๒๑	๕๖๔	๘๗๑
ลพบุรี	๔๘๐	๔๔๗	๕๑	๑,๕๗๘	๑,๓๓๐	๘๔๒	๑,๕๗๗
สระบุรี	๔๕๘	๔๕๐	๘	๑,๖๕๒	๑,๐๑๕	๖๓๓	๑,๔๖๕
รวม	๔,๓๐๘	๓,๕๗๗	๓๓๑	๑๖,๒๕๕	๕,๒๔๓	๗,๐๕๖	๑๓,๒๒๐

ที่มา : ข้อมูลสถานภาพกำลังพลในสังกัด ภ.๑

วิสัยทัศน์

เป็นตำรวจมืออาชีพ เพื่อความผาสุกของประชาชน ตำรวจมืออาชีพต้องเป็นข้าราชการตำรวจที่มีความรู้ ความสามารถ รู้ลึก รู้รอบ รู้จริง ในงานที่ทำ และต้องเป็นคนดีมีคุณธรรม ซื่อสัตย์ ซื่อตรง อดทน เสียสละ ต้องขยัน และมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สิ่งสำคัญที่สุดต้องตระหนักเสมอว่า นายที่แท้จริงของข้าราชการตำรวจ คือ ประชาชนทั้งประเทศ

ค่านิยม

ค่านิยม (Core Values) หมายถึง ความคิดหรือความเชื่อร่วมกันขององค์กร ซึ่งได้รับการพิจารณาแล้วว่า มีคุณค่า มีประโยชน์ ถูกต้องเหมาะสม ดึงดูด สอดคล้องประกาศไว้เพื่อกำกับให้บุคลากรในองค์กรยึดถือและประพฤติปฏิบัติตาม อันได้แก่

๑. สมรรถนะ Competency
๒. สุจริต เป็นธรรม Overall Fairness
๓. ประชาชนเป็นศูนย์กลาง People Oriented
๔. บริการด้วยใจ Service Mind

สมรรถนะ (Competency) หมายถึง ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมที่จำเป็นต่อการ
ทำงานของบุคคลให้ประสบผลสำเร็จสูงกว่ามาตรฐานทั่วไป

สุจริต เป็นธรรม (Overall Fairness) หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส
เสมอภาค เทียบธรรม สามารถตรวจสอบได้

ประชาชนเป็นศูนย์กลาง (People Oriented) หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ของ
ข้าราชการตำรวจต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจ ทั้งอำนาจ
ความสะดวกและตอบสนองความต้องการของประชาชน

บริการด้วยใจ (Service Mind) หมายถึง การมีจิตสำนึกและให้บริการประชาชนด้วย
ความเต็มใจอย่างเท่าเทียมกัน

พันธกิจ

๑. ถวายความปลอดภัยสำหรับองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท
ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ พระบรมวงศานุวงศ์ ผู้แทนพระองค์ และพระราชอาคันตุกะให้บังเกิด
ประสิทธิภาพสูงสุด

๒. บังคับใช้กฎหมาย อำนาจความยุติธรรม ให้บริการประชาชนด้วยความเสมอภาค
เป็นธรรม ตามหลักธรรมาภิบาล

๓. รักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน
และชุมชน และรักษาความมั่นคงของราชอาณาจักร ให้เป็นที่เชื่อมั่นและศรัทธา

๔. ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง สร้างเครือข่ายชุมชนและองค์การทุกภาคส่วนให้มี
ส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของสังคม

๕. พัฒนาศักยภาพให้มีความเป็นมืออาชีพ เพื่อสร้างความเข้มแข็งขององค์การ

๖. ปฏิบัติภารกิจ และช่วยเหลือการพัฒนาประเทศตามนโยบายรัฐบาลให้เกิดผล
สัมฤทธิ์

ตารางที่ ๓ – ๓ สถานภาพอาชญากรรม (สถิติคดีอาญา ๕ กลุ่ม) เดือน ก.ย.๕๖ เปรียบเทียบกับ
เดือน ก.ย.๕๗

	ประเภทข้อหา	ก.ย. ปี ๒๕๕๖	ก.ย. ปี ๒๕๕๗	ผลการปฏิบัติ + เพิ่ม – ลด
กลุ่มที่ ๑	คดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ	๔๕	๓๑	-๑๔
กลุ่มที่ ๒	คดีชีวิต ร่างกาย และเพศ	๒๑๓	๑๗๗	-๓๖
กลุ่มที่ ๓	คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน	๕๘๐	๔๑๖	-๑๖๔
กลุ่มที่ ๔	คดีที่น่าสนใจ	๒๔๕	๑๕๗	-๘๘
กลุ่มที่ ๕	คดีรัฐเป็นผู้เสียหาย	๖,๕๕๑	๗,๒๕๕	+๗๐๔

วิเคราะห์สถานภาพอาชญากรรม (ต.ค.๕๕ - ก.ย.๕๖ กับ ต.ค.๕๖ - ก.ย.๕๗)

๑. คดีกลุ่ม ๑-๔ และ ๕ ลดลง

๒. มีประกาศกฏอัยการศึก

๓. มีการปฏิบัติงานร่วมกับฝ่ายทหารอย่างใกล้ชิด ทั้งในด้านการข่าว และการปฏิบัติ
ในพื้นที่ ได้แก่ การปิดล้อมตรวจค้นเป้าหมายต่างๆ ตั้งจุด ว.๔๑ ร่วม

๔. มีการเร่งรัดดำเนินการ ในเรื่องร้องเรียนต่างๆ สายด่วน ๑๕๕๕ และศูนย์ดำรง
ธรรมเป็นการกดดันให้ เป้าหมายอาชญากรไม่ให้กระทำผิด

อาชญากรรมสำคัญในพื้นที่ ก.๑

ชุมชนเมือง จว.สมุทรปราการ, นนทบุรี, ปทุมธานี, อโยธยา และสระบุรี มีคดีที่มัก
เกิดขึ้น ได้แก่

๑. เหตุชิงทรัพย์ตามสถานที่เสี่ยง ธนาคาร ร้านทอง ร้านสะดวกซื้อ บัม น้ำมัน

๒. เหตุปล้นทรัพย์โดยใช้ จยย. เป็นยานพาหนะ

๓. เหตุเด็กนักเรียนทะเลาะวิวาท

๔. การแข่งรถทางสาธารณะ/เด็กแว้น

๕. ปัญหายาเสพติด

ในพื้นที่ จว.อ่างทอง, สิงห์บุรี, ชัยนาท, ลพบุรี คดีมักเกิดขึ้น ได้แก่ เหตุลักทรัพย์,
ลักทรัพย์เครื่องมือเกษตรกรรม

อุปสรรคหรือข้อจำกัด

๑. พื้นที่รับผิดชอบของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ เป็นเส้นทางคมนาคมสายหลัก และสายรอง มุ่งสู่ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เสมือนเป็นประตู เข้าออกเมืองหลวง ทำให้ยากแก่การควบคุม กำกับ ดูแล ทั้งทางด้านการจราจร ปัญหาการล่าเหยียดยาเสพติด เป็นต้น

๒. พื้นที่ส่วนหนึ่งอยู่ในเขตปริมณฑลติดต่อกับกรุงเทพมหานคร มีความเจริญเป็นเขตอุตสาหกรรมที่มีความแออัด และมีประชากรแฝง เดินทางเข้าออก และพักอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ทำให้เื้อต่อการเกิดอาชญากรรม และยากต่อการป้องกันปราบปราม

๓. รัฐธรรมนูญของไทยได้ให้สิทธิและเสรีภาพแก่ประชาชนอย่างกว้างขวาง ทำให้การดำเนินการกับผู้ต้องสงสัยหรือผู้ต้องหา จำเป็นต้องกระทำการตามขั้นตอนของกฎหมาย โดยกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติต่างๆ ไว้มากมาย จึงส่งผลให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจเกิดปัญหาความล่าช้าในการปฏิบัติ

๔. กลไกการจัดสรรงบประมาณในส่วนกลางไม่สามารถรองรับความต้องการตามภารกิจที่จำเป็นของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ได้

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis)

ยุทธศาสตร์กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ใช้หลักการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) เป็นเครื่องมือในการประเมินสถานการณ์ทั้งภายในและภายนอกขององค์กร เพื่อช่วยในการกำหนดจุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunity) และภัยคุกคาม (Threat) ที่มีผลต่อการดำเนินงานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งการวิเคราะห์ SWOT ดังกล่าว เป็นการรวบรวมความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้ชำนาญการ นักวิชาการ ผู้บังคับบัญชาระดับสูง และระดับผู้ปฏิบัติของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ รวมทั้งผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ แล้วนำมากำหนดเป็นประเด็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการทำงานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ดังนี้

๑. จุดแข็ง (Strength)

๑.๑ เป็นหน่วยงานที่มีกำลังพลมาก และมีหน่วยงาน โดยเฉพาะสถานีตำรวจ ซึ่งมีที่ตั้งอยู่ครอบคลุมทุกพื้นที่ในเขตกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ในส่วนกลางของประเทศ

๑.๒ บุคลากรมีคุณภาพและความสามารถเฉพาะตัวสูง

๑.๓ มีระบบงานที่สามารถนำปัญหาของชุมชน / ท้องถิ่นมาแก้ไขให้เกิดความพึงพอใจของประชาชนได้โดยตรง

๑.๔ มีการทำงานที่ใกล้ชิดกับประชาชน ชุมชน และท้องถิ่น ทำให้องค์กร
ตำรวจได้รับความไว้วางใจและความคาดหวังจากประชาชน

๒. จุดอ่อน (Weakness)

๒.๑ ผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้าหน่วยงานหน่วย ยังไม่สามารถบริหารงานได้
อย่างมีประสิทธิภาพ ทำงานเพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ไม่มีการวางแผนระยะยาวอย่างเป็นระบบ

๒.๒ มีการจัดทำแผนแต่ขาดการขับเคลื่อนที่มีประสิทธิภาพ การควบคุมกำกับ
ดูแล และประเมินผลยังขาดความสมบูรณ์ และประสิทธิภาพที่ดี

๒.๓ ระบบบริหารงานบุคคลยังไม่เอื้ออำนวยต่อการทำงานให้บรรลุผล
ขาดแผนพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

๒.๔ การหมุนเวียนบุคลากรภายในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ยังไม่คำนึงถึง
ผลสัมฤทธิ์ของภารกิจหลัก และความสามารถของบุคลากร

๓. โอกาส (Opportunity)

๓.๑ บทบัญญัติของกฎหมายเปิดช่องให้กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑
มีโอกาสดำเนินการตามภารกิจที่สำคัญหลากหลาย

๓.๒ สังคมให้ความสนใจการทำงานของข้าราชการตำรวจภูธรภาค ๑ เพราะการ
ทำหรือไม่ทำหน้าที่ของข้าราชการตำรวจมีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของประชาชน

๓.๓ การพัฒนาการบริหารไปสู่หลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ทำให้
กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ต้องปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานภายใน เพื่อมุ่งสู่การมี
ประสิทธิภาพเกิดความคุ้มค่าและเกิดผลสัมฤทธิ์ในภารกิจ

๓.๔ มีอำนาจตามกฎหมายที่คนในสังคมยำเกรง ผู้ร้ายกลัว

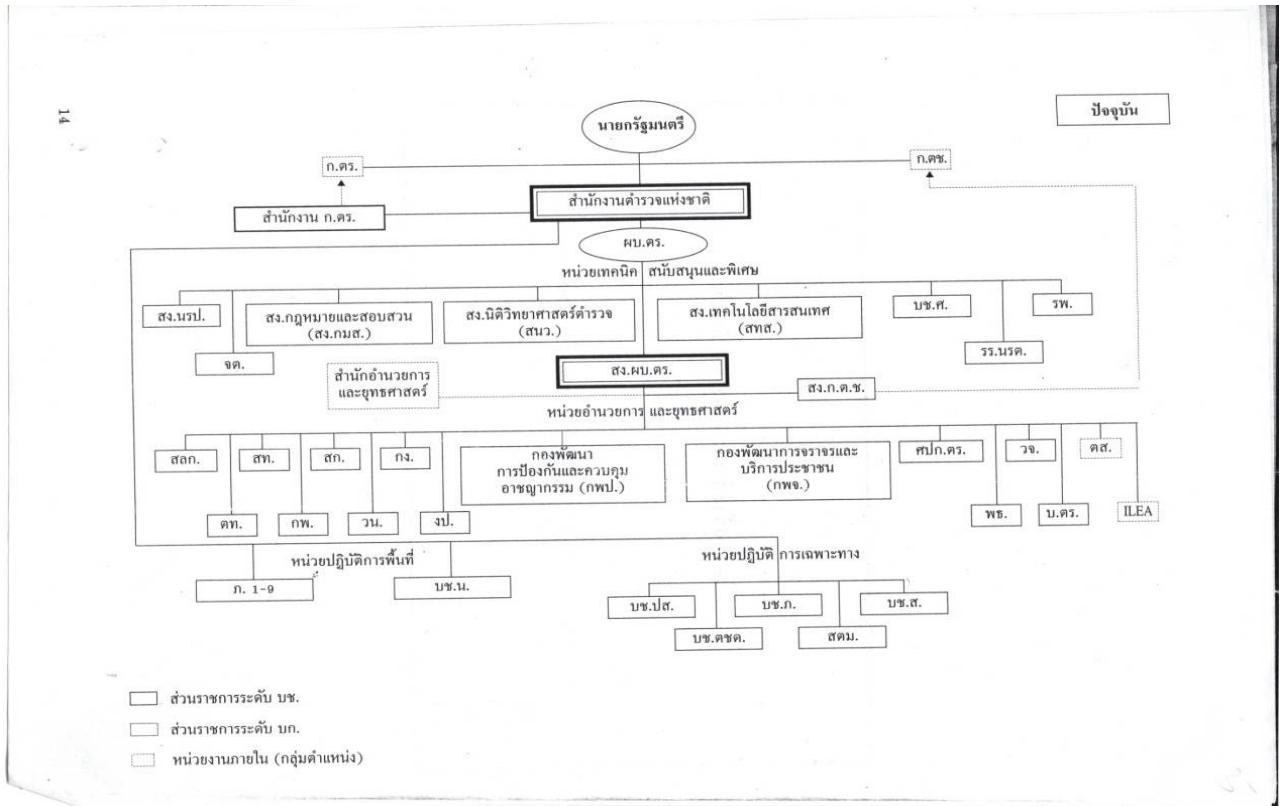
๔. ภัยคุกคาม (Threat)

๔.๑ ภาระหน้าที่ต่อแหลมต่อการแสวงหาผลประโยชน์

๔.๒ การเปลี่ยนแปลงผู้นำทางการเมือง นโยบายของฝ่ายการเมือง มีผลกระทบต่อ
ต่อการบริหารจัดการของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ โดยเฉพาะการบริหารงานบุคคล และ
งบประมาณ

๔.๓ ผู้บริหารระดับสูงของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ไม่สามารถบริหาร
จัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากการแทรกแซงของฝ่ายการเมือง

แผนภาพที่ ๑-๔ การแบ่งส่วนราชการในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ยุทธศาสตร์ของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑

แนวทางที่กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ใช้ในการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ เกิดจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมขององค์กร โดยผ่านกระบวนการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และปัจจัยคุกคามจากสิ่งแวดล้อมทั้งภายใน และภายนอกของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จนได้ซึ่งยุทธศาสตร์ทั้ง ๔ ด้าน ของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ เพื่อขับเคลื่อนองค์กรไปสู่การ “เป็นตำรวจมืออาชีพ เพื่อความผาสุกของประชาชน” ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑

ยกระดับขีดความสามารถในการปฏิบัติการกิจหลักเพื่อตอบสนองนโยบายรัฐบาล
เป้าประสงค์

- ๑. การกิจที่ได้รับมอบหมายเกิดผลสัมฤทธิ์

กลยุทธ์

- ๑. เพิ่มขีดความสามารถของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการตอบสนองต่อ การกิจตามนโยบายรัฐบาล โดยมุ่งเน้นภารกิจสำคัญ ดังนี้

- ๑.๑ ปกป้อง เทคโนโลยี พัทธภัษศึกษาสถาบันพระมหากษัตริย์
- ๑.๒ ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
- ๑.๓ แก้ไขปัญหาความมั่นคงในจังหวัดชายแดนภาคใต้
- ๑.๔ รักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว
- ๑.๕ ควบคุมปราบปรามแรงงานต่างด้าว
- ๑.๖ ป้องกันปราบปรามอาชญากรรมที่มีลักษณะเฉพาะทาง
- ๑.๗ ปฏิบัติการด้านต่างๆ ที่กระทบต่อความมั่นคง
- ๑.๘ เตรียมความพร้อมขององค์การเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
- ๑.๙ รักษาความสงบเรียบร้อยเพื่อความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของ

ประชาชน

เป้าประสงค์

๒. ลดความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมของประชาชน

กลยุทธ์

เพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่สร้างความเดือดร้อนแก่ประชาชน ชุมชน และที่มีผลกระทบต่อสังคมในทุกระดับ

เป้าประสงค์

๓. มีระบบและกระบวนการงานที่ตอบสนองนโยบายรัฐบาลที่มีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์

๓.๑ ปรับปรุง พัฒนาระบบงานและกระบวนการงานของหน่วยงานรับผิดชอบให้มีประสิทธิภาพ

๓.๒ ประชาสัมพันธ์กระบวนการงานและมาตรการในการดำเนินงานให้แก่ประชาชนได้รับรู้

เป้าประสงค์

๔. มีเทคโนโลยี อุปกรณ์ และเครื่องมือพิเศษ รวมทั้งระบบสารสนเทศอัจฉริยะ

กลยุทธ์

๔.๑ นำระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัยและเหมาะสมมาใช้ในการปฏิบัติงาน
๔.๒ พัฒนาคูณภาพของระบบฐานข้อมูลสารสนเทศให้ครบถ้วน ทันสมัย มีการเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก

๔.๓ กำหนดกรอบอัตราและจัดหาอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้พิเศษ ที่ทันสมัยให้เพียงพอ และเหมาะสมต่อการปฏิบัติงาน

๔.๔ พัฒนาบุคลากรให้มีความพร้อมในการใช้อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้พิเศษ

ยุทธศาสตร์ที่ ๒

การพัฒนางานตำรวจให้โปร่งใส มีมาตรฐาน

เป้าประสงค์

๑. สังคมและประชาชนเชื่อมั่นต่อองค์การตำรวจ

กลยุทธ์

๑. พัฒนาระบบการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงาน ทั้งจากภายในและภายนอก
องค์กร

๒. นำมาตรการป้องกันปราบปรามการทุจริต และประพฤติมิชอบมาบังคับใช้กับ
ข้าราชการตำรวจที่ประพฤติมิชอบอย่างจริงจัง

๓. มุ่งมั่นทำงานเพื่อภาพลักษณ์ของตำรวจให้เป็นที่ยอมรับของสังคมและประชาชน

๔. เสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กร โดยยึดถือศักดิ์ศรี จริยธรรม และหลักภาระหน้าที่
ความรับผิดชอบที่มีต่อสังคม

๕. เสริมสร้างและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมข้าราชการตำรวจในทุกระดับ

เป้าประสงค์

๒. ผู้รับบริการมีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของตำรวจ

๒.๑ ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการให้บริการและการปฏิบัติงานของตำรวจ

๒.๒ ลดความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมของประชาชน

กลยุทธ์

๒.๑ ให้ความสำคัญกับการให้บริการด้วยความรวดเร็ว ถูกต้อง เป็นธรรม โปร่งใส
สามารถตรวจสอบได้

๒.๒ เพิ่มขีดความสามารถของสถานีตำรวจในทุกมิติ

๒.๓ ปรับทัศนคติและวิธีการทำงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ โดยยึดประชาชน และ
ชุมชนเป็นศูนย์กลาง

๒.๔ นำประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจการตำรวจ

๒.๕ ดำเนินกิจกรรมที่มุ่งเน้นการแก้ปัญหาของชุมชนและสังคม

เป้าประสงค์

๓. มีกระบวนการที่โปร่งใสมีมาตรฐาน

๓.๑ มีกระบวนการที่มาตรฐาน เป็นที่ยอมรับของประชาชนและหน่วยงานต่างๆ

๓.๒ มีการตรวจสอบการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์

๓.๑ กำหนดกรอบมาตรฐาน และปรับปรุงแก้ไขขั้นตอนกระบวนการ และระยะเวลาในการปฏิบัติงานของสถานีตำรวจและงานบริการประชาชน

๓.๒ ปรับปรุง พัฒนาคู่มือการปฏิบัติงานของสถานีตำรวจ และงานบริการประชาชน

๓.๓ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์กรอบมาตรฐานขั้นตอนกระบวนการ และระยะเวลาในการปฏิบัติงานให้ประชาชนรับรู้โดยใช้สื่อต่างๆ

๓.๔ พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจ ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ และวิธีการตามมาตรฐานคู่มือการปฏิบัติงานที่กำหนด

๓.๕ เสริมสร้าง และพัฒนาข้าราชการตำรวจให้มีวินัยและเคร่งครัดต่อคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณของตำรวจ

๓.๖ พัฒนางานตรวจสอบภายใน ให้เป็นไปตามแนวทางประกันคุณภาพการตรวจสอบภายในภาครัฐ

เป้าประสงค์

๔. บุคลากรและหน่วยงานมีคุณลักษณะ ยุทธศาสตร์ ยานพาหนะ เครื่องมือเครื่องใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศเพียงพอตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน

กลยุทธ์

๔.๑ กำหนดกรอบอัตรารุภัณฑ์ ยุทธศาสตร์ ยานพาหนะ เครื่องมือ เครื่องใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย มีความเหมาะสมตามมาตรฐานที่กำหนด

๔.๒ จัดหา ปรับเปลี่ยน และแจกจ่ายครุภัณฑ์ฯ ตามข้อ ๒.๔.๑ ให้เพียงพอต่อการปฏิบัติ

๔.๓ พัฒนาระบบฐานข้อมูลให้มีความถูกต้อง ครบถ้วน ตรงต่อการใช้ประโยชน์ มีความสะดวกต่อการจัดเก็บข้อมูล และสามารถพัฒนาให้เชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานภายใน และภายนอก

ยุทธศาสตร์ที่ ๓

การมีส่วนร่วมของประชาชน และเครือข่ายการปฏิบัติงานของตำรวจ

เป้าประสงค์

๑. การมีส่วนร่วมของประชาชน เครือข่ายภาครัฐ และภาคเอกชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม และให้บริการมีความเข้มแข็ง

กลยุทธ์

๑. ส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนเครือข่ายภาครัฐ และภาคเอกชนเข้ามา มีส่วนร่วมตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

เป้าประสงค์

๒. การมีส่วนร่วมของประชาชน เครือข่ายภาครัฐและภาคเอกชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมและให้บริการ มีความพึงพอใจ

กลยุทธ์

๒.๑ ส่งเสริม ยกย่อง เชิดชูเกียรติและ/หรือให้รางวัลตอบแทนคุณความดีแก่ประชาชน เครือข่ายภาครัฐ และภาคเอกชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจการตำรวจ

๒.๒ สนับสนุนเงินค่าตอบแทนและสวัสดิการให้กับประชาชนและเครือข่ายภาครัฐ และภาคเอกชนตามความเหมาะสม

๓.๓ ปรับปรุง พัฒนารูปแบบ วิธีการปฏิบัติ ตลอดจนแนวทางการประเมินผลการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน เครือข่ายภาครัฐ และภาคเอกชนให้มีความชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม มีความเหมาะสมกับสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่

เป้าประสงค์

๓. กฎหมาย กฎ ระเบียบ คำสั่ง และข้อบังคับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเอื้อต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน เครือข่ายภาครัฐและภาคเอกชน

กลยุทธ์

๓.๑ บูรณาการกลไกที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอกองค์การให้มีการเชื่อมโยงการดำเนินงานการมีส่วนร่วมของประชาชน เครือข่ายภาครัฐ และภาคเอกชน ให้มีเอกภาพ ลดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน

๓.๒ ปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย กฎ ระเบียบ คำสั่ง และข้อบังคับต่างๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการเปิดโอกาสให้ประชาชนเครือข่ายภาครัฐ และภาคเอกชน

เป้าประสงค์

๔. หน่วยงานและบุคลากรนำแนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนเครือข่ายภาครัฐ และภาคเอกชนมาใช้ในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม และให้บริการประชาชน

กลยุทธ์

๔.๑ ปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ของข้าราชการตำรวจและเป้าหมายการทำงานของหน่วยงานทุกระดับให้ยึดถือการมีส่วนร่วมของประชาชนในการทำงานตามแนวคิด Community Policing

๔.๒ จัดทำฐานข้อมูลในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่ ทะเบียนอาสาสมัคร เครือข่ายภาครัฐ และภาคเอกชน ประเภทและชนิดของกิจกรรมที่ดำเนินการ และให้สามารถเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมและหน่วยงานอื่นๆ

๔.๓ ปรับโครงสร้างหน่วยงานและระบบตำแหน่งให้สอดคล้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

ยุทธศาสตร์ที่ ๔

การสร้างความเข้มแข็งในการปฏิบัติงาน

เป้าประสงค์

๑. การบริหาร โดยยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

กลยุทธ์

๑. การบริหารที่มุ่งเน้นผลงานตามแผนยุทธศาสตร์

๒. พัฒนาระบบการจัดทำแผนงานงบประมาณ ขับเคลื่อนติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน ทั้งในระดับองค์กรและระดับบุคคลให้มีประสิทธิภาพ

๓. พัฒนาองค์การและ โครงสร้างองค์การให้มีความสอดคล้องต่อความเปลี่ยนแปลง

เป้าประสงค์

๒. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและประชาชนผู้รับบริการมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑

กลยุทธ์

๒.๑ สร้างบรรยากาศแวดล้อมให้จูงใจต่อการปฏิบัติงาน

๒.๒ สร้างวัฒนธรรมขององค์การให้เอื้อต่อการปฏิบัติงาน

๒.๓ วางระบบการจัดการด้านสวัสดิการ ให้เหมาะสมและเพียงพอต่อการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ

๒.๔ พัฒนาระบบการบริหารงานบุคคลให้มีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่ ยึดหลักสมรรถนะ ความรู้ความสามารถ ความโปร่งใสและเป็นธรรม

๒.๕ ปรับปรุงเงินเดือน และค่าตอบแทนให้เหมาะสมกับวิชาชีพสายงาน และความเสียดาย เพื่อให้ดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีเกียรติและสมศักดิ์ศรี

๒.๖ จัดทำและพัฒนาคู่มือการปฏิบัติงานภายในองค์กร

๒.๗ พัฒนาระบบการบริหารทรัพยากรบุคคลให้มีขีดความสามารถสูง เพื่อให้คนดีและคนเก่งได้รับการส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง

๒.๘ ส่งเสริมการพัฒนาสมรรถภาพทางกายและจิตใจ

๒.๙ ส่งเสริม แนะนำ ฝึกรอบรม ให้ความรู้ทักษะ ทางด้านวิชาชีพ และการดำรงชีวิต เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้แก่บุคลากรก่อนเกษียณอายุราชการ

๒.๑๐ สร้างจิตสำนึกของบุคลากรให้ทุ่มเท และอุทิศตนในการทำงาน โดยคำนึงถึงความคุ้มค่า และต้นทุนในการทำงานเพื่อให้ผลงานมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

เป้าประสงค์

๓. กระบวนการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์

๓.๑ พัฒนาระบบการบริหารจัดการด้านยุทธศาสตร์ ด้านงบประมาณ ด้านทรัพยากรมนุษย์ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านการตรวจราชการ

๓.๒ กำหนดแผนการจัดหาและทดแทนสถานที่ทำการ บ้านพัก ยุทโธปกรณ์ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะที่จำเป็นและเพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่

๓.๓ สร้างจิตสำนึกของบุคลากรในการใช้งบประมาณ ทรัพย์สิน และสิ่งของหลวง

เป้าประสงค์

๔. ข้าราชการตำรวจมีสมรรถนะสูงในการปฏิบัติหน้าที่ และนำระบบเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการ

กลยุทธ์

๔.๑ พัฒนาหลักสูตรการศึกษาและฝึกรอบรมทุกระดับให้สอดคล้องสนับสนุนยุทธศาสตร์กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑

๔.๒ พัฒนารูปแบบ วิธีการและวางระบบในการพัฒนาบุคลากรให้มีความครอบคลุมและต่อเนื่องภายใต้ข้อจำกัดด้านงบประมาณ

๔.๓ ส่งเสริมการสร้างความร่วมมือทางวิชาการกับสถาบันการศึกษา และหน่วยงานอื่นๆ ในกระบวนการยุติธรรม

นโยบายที่เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหอาชญากรรมของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑

๑. พึงทักษ์รับใช้ให้บริการประชาชนในทุกมิติทั้งการรักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และการอำนวยความสะดวกเพื่อให้ตำรวจเป็นที่พึ่งพาของประชาชน ได้อย่างแท้จริง

๑.๑ ระดมสรรพกำลังให้สถานีตำรวจเพิ่มมาตรฐานการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะการบริการรับใช้ประชาชนให้ได้รับความสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส เป็นธรรม ตามหลักธรรมาภิบาล ทำให้ประชาชนรู้สึกว่าการตำรวจเป็นมิตร มีความพึงพอใจ รักและศรัทธาตำรวจ

๑.๒ ยกระดับมาตรฐานการรักษาความสงบเรียบร้อยและการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของประชาชน ตลอดจนการปราบปรามการกระทำความผิดอาชญากรรมเฉพาะทาง เช่น การโจรกรรมรถยนต์ รถจักรยานยนต์ การค้ามนุษย์ คดีความผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติอย่างจริงจัง โดยการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน เช่น กล้องวงจรปิด (CCTV) ระบบบอกตำแหน่งพิกัด (GPS) กล้องติดรถยนต์สายตรวจ ฯลฯ

๑.๓ บังคับใช้กฎหมาย และการอำนวยความสะดวกทางคดีอาญาด้วยความเสมอภาคเป็นกลางไม่เลือกปฏิบัติ พนักงานสอบสวนต้องทำสำนวนโดยยึดหลักนิติรัฐและนิติธรรม สร้างความเชื่อมั่นศรัทธาในกระบวนการสอบสวนดำเนินคดีอาญา โดยกำหนดมาตรฐานการสอบสวนให้เป็นที่ยอมรับของประชาชนและหน่วยงานต่างๆ

๑.๔ เพิ่มประสิทธิภาพระบบงานสายตรวจให้มีความพร้อมในการระงับเหตุและเพิ่มความถี่การตรวจเขตพื้นที่รับผิดชอบทำให้ประชาชนรู้สึกปลอดภัย ทั้งนี้ต้องพัฒนาระบบศูนย์รับแจ้งเหตุ ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด รับแจ้งเหตุได้ตลอด ๒๔ ชั่วโมง และแจ้งต่อสายตรวจซึ่งอยู่ในพื้นที่รับผิดชอบให้ไปถึงที่เกิดเหตุอย่างรวดเร็วที่สุด สถานีตำรวจต้องปรับปรุงภูมิทัศน์และที่พักสายตรวจหรือหน่วยบริการประชาชน (ป้อมตำรวจ) ให้มีคุณลักษณะที่เอื้อต่อการให้บริการประชาชนแบบเบ็ดเสร็จจุดเดียว (One Stop Service)

๑.๕ ส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชน เครือข่ายภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางอาญา การรักษาความสงบเรียบร้อย และความปลอดภัยของประชาชน เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของแต่ละท้องถิ่นและชุมชน โดยสถานีตำรวจต้องพร้อมรับฟังความคิดเห็นและสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่

๒. ป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหายาเสพติด

๒.๑ ดำเนินการปราบปรามจับกุมผู้ผลิต ผู้ค้า ผู้ลำเลียงยาเสพติดในทุกระดับอย่างจริงจัง โดยเน้นการสกัดกั้นที่จุดเสี่ยงและจุดผ่านตามแนวชายแดนเพิ่มประสิทธิภาพในการสกัดกั้น ป้องกันมิให้เข้าสู่พื้นที่ชั้นใน รวมทั้งการสืบสวนปราบปรามเครือข่ายผู้ค้ายาเสพติดทั้งในและต่างประเทศ ตลอดจนยกระดับมาตรฐานด้านการข่าวในการเชื่อมโยงข้อมูลเครือข่ายยาเสพติดต่างประเทศกับกลุ่มผู้ค้าภายในประเทศ

๒.๒ เร่งรัดดำเนินมาตรการยึดทรัพย์ มาตรการสมคบ และการฟอกเงินกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดตามกฎหมาย โดยรวดเร็ว และเป็นธรรม เพื่อทำลายสถานภาพทางเศรษฐกิจของผู้ผลิต ผู้ค้าและผู้ที่เกี่ยวข้อง

๒.๓ แสวงหาความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันแก้ไขปัญหามหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชน โรงเรียน และสถานประกอบการต่างๆ และกำหนดมาตรการในการป้องกันกลุ่มเสี่ยงและพื้นที่เสี่ยง โดยการจัดระเบียบสังคมตามอำนาจหน้าที่ และเข้มงวดกวดขันอบายมุขในพื้นที่อย่างจริงจังไม่ให้เป็นแหล่งมั่วสุมและแพร่ระบาดของยาเสพติด

๒.๔ เร่งรัดสืบสวนติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับยาเสพติดมาดำเนินคดีตามกฎหมาย และประชาสัมพันธ์ให้ผู้เสพและผู้ติดยาเสพติดรายงานตัวเข้ารับการรักษาโดยสมัครใจ เพื่อลดความต้องการยาเสพติดในพื้นที่ลง พร้อมทั้งมีกลไกติดตามช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ

๒.๕ ควบคุม ดูแลความประพฤติของเจ้าหน้าที่ตำรวจทุกระดับชั้น และป้องกันไม่ให้เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ โดยให้ความช่วยเหลือต่อขบวนการค้ายาเสพติดหรือเป็นผู้กระทำความผิดเสียเอง

การแก้ไขปัญหายาอาชญากรรมของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ที่ผ่านมา

การวิเคราะห์สภาพปัญหาอาชญากรรม

๑. วิเคราะห์รายวัน

๒. วิเคราะห์รายสัปดาห์ หรือ ๒ วัน ครั้ง โดยหัวหน้าสถานี

ตัวอย่างได้แก่ การวิเคราะห์รายวัน เช่น เหตุทูปกระจกรด แก๊งปาหิน นักเรียนยกพวกตีกัน วิเคราะห์รายสัปดาห์ เช่น เหตุลักทรัพย์รถจักรยานยนต์ ลักทรัพย์ในเคหะสถาน ลงพื้นที่เพื่อหาหลักฐาน และสาเหตุ การเข้าดำเนินการของคนร้ายว่าเกิดจากอะไร ใครเป็นผู้ทำ ทำอย่างไร ช่วงเวลาใด และสถานที่ใดที่เป็นจุดซึ่งคนร้ายใช้เส้นทางเข้าออก ทั้งนี้เพื่อจะได้วิเคราะห์ และหาวิธีการที่จะทำให้สามารถจับตัวคนร้ายมาดำเนินคดีได้

สำหรับโครงการของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ที่ใช้ในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในปัจจุบันได้แก่

๑. โครงการปรับสภาพแวดล้อม เพื่อป้องกันอาชญากรรม (เพื่อตัดช่องโอกาสของคนร้าย)

๒. โครงการจัดระเบียบสถานบริการ (เพื่อป้องกัน และตัดโอกาสไม่ให้นักเลงมีโอกาสก่อเหตุ โดยเฉพาะในเวลากลางคืน)

๓. โครงการตัดช่องโอกาสของกิจกรรมที่สุ่มเสี่ยงต่อการเกิดเหตุรุนแรง (เพื่อตัดช่องโอกาสการชักนำเยาวชนมาก่อเหตุวิวาท)

๔. โครงการมาตรการ แผนงานเพื่อป้องกันอาชญากรรมในเชิงรุก โดยวิธีจัดชุดไล่ล่า (เคลื่อนที่เร็ว) ออกปฏิบัติการลาดตระเวนตรวจค้นทั้งสายลับ และสายสืบ เป็นห้วงๆ ของระยะเวลา ทั้งกลางวันและกลางคืน (เพื่อตรวจสอบยึดพื้นที่) ไม่ให้นักเลงออกมาก่อเหตุทั้งยามวิกาล และเวลาปกติ)

๕. โครงการตรวจยึดครุภัณฑ์ต้องสงสัย (เพื่อป้องกันไม่ให้กลุ่มคนร้ายหรือวัยรุ่นมาก่อเหตุ และสร้างฐานข้อมูลในการป้องกันเหตุ)

๖. โครงการมาตรการแผนงานให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม มาตรการป้องกันเหตุลักทรัพย์ในเคหสถาน (เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการระงับทรัพย์สินชีวิต ร่างกายของตน)

๗. โครงการตรวจ และสอดส่องดูแลธุรกรรมที่มีความเสี่ยงต่อการประทุษร้ายต่อทรัพย์ (เพื่อมิให้โอกาสคนร้ายในการลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ต่อร้านทอง และอัญมณี ร้านสะดวกซื้อ สถานีบริการน้ำมัน ธนาคาร ตู้ ATM)

๘. โครงการตำรวจชุมชน อาสาสมัคร ตำรวจบ้าน (เพื่อเพิ่มกำลังตำรวจในการป้องกันปราบปรามเหตุร้าย)

๙. โครงการ มาตรการ แผนงาน เฉพาะเรื่อง

๙.๑ โครงการแก้ปัญหาทะเลาะวิวาทของนักเรียน (เพื่อป้องกันแก้ไขปัญหาเด็กนักเรียนทำร้ายกัน)

๙.๒ โครงการป้องกันการโจรกรรมรถยนต์ รถจักรยานยนต์ (เพื่อลดการเกิดเหตุให้ลดลง ทั้งเชิงรุกและเชิงรับ)

๙.๓ โครงการพิทักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ (เพื่อพิทักษ์รักษาสสมบัติของชาติมิให้สูญหาย เสียหาย)

๑๐. โครงการปฏิบัติการร่วมกับทางฝ่ายปกครองหรือจังหวัด เช่น โครงการแก้ไขปัญหามลพิษ บ่อขยะ ของเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม (เพื่อป้องกันการเกิดมลภาวะเป็นพิษในปัจจุบัน และบรรเทาความขัดแย้งในสังคม)

๑๑. โครงการระงับเหตุร้าย จากการกระทำการละเล่นที่เป็นภัยต่อสาธารณะ เช่น การผลิต ขยายพลุ ประทัด ดอกไม้ไฟเพลิง การปล่อยโคมลอย ในพื้นที่ (เพื่อไม่ให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต และทรัพย์สินของประชาชนโดยประมาท หรืออุบัติเหตุ)

๑๒. โครงการป้องกัน และช่วยเหลือผู้ประสบภัยด้านต่างๆ เช่น वादภัย อัคคีภัย (เพื่อเตรียมความพร้อมร่วมกับฝ่ายปกครองอันจะสามารถช่วยเหลือประชาชนได้อย่างทันท่วงที่ไม่ให้เกิดความเดือดร้อนขึ้น)

๑๓. โครงการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่สร้างความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจ เช่น แชร่ลูกโซ่ นื้อโกงประชาชน (เพื่อตัดโอกาสคนร้ายไม่ให้กระทำการอันจะเกิดผลเสียต่อทรัพย์สินของประชาชน)

ทั้ง ๑๓ โครงการ เป็นโครงการหลักจาก ๑๔ โครงการ ๕ มาตรการ ๒ นโยบาย ของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑

สรุป

การวิเคราะห์แนวทางหลักกรรมมาภิบาลที่มีผลต่อความสำเร็จในการสืบสวนคดีอาชญากรรมของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ พบว่า

คดีที่ ๑ ได้แก่ คดีชีวิตร่างกายและเพศ การป้องกันอยู่ในระดับดี ประสิทธิภาพการจับลดลง ความโปร่งใสอยู่ในระดับน้อย ประชาชนไม่พึงพอใจ

คดีที่ ๒ ได้แก่ คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน การป้องกันอยู่ในระดับดี ประสิทธิภาพลดลง ประชาชนยังไม่พึงพอใจความโปร่งใสอยู่ในระดับน้อย

คดีที่ ๓ ได้แก่ คดีฐานความผิดพิเศษ การป้องกันอยู่ในระดับดี ความพึงพอใจของประชาชนเรื่องความโปร่งใสอยู่ในระดับดี

คดีที่ ๔ ได้แก่ คดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย การป้องกันอยู่ในระดับดี ประชาชนยังไม่พึงพอใจ ความโปร่งใสอยู่ในระดับน้อย

กองบัญชาการตำรวจภูธร ภาค ๑ ได้เร่งรัดดำเนินการยุทธศาสตร์ทั้ง ๔ ด้าน เพื่อขับเคลื่อนการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม โดยยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (ธรรมาภิบาล) เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ได้แบ่งเป็นโครงการ มาตรการต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

บทที่ ๔

การวิเคราะห์แนวทางหลักธรรมาภิบาลที่มีผลต่อความสำเร็จ ในการสืบสวนคดีอาชญากรรมของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑

การศึกษาวิจัยเรื่องหลักธรรมาภิบาลที่มีผลต่อความสำเร็จในการสืบสวนจับกุมคดีอาชญากรรมของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวิธีการศึกษาดังนี้คือ

๑. ใช้วิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) รวบรวมข้อมูลจากหนังสือ บทความ เอกสาร วารสารต่าง ๆ วิทยานิพนธ์ ผลงานวิจัย ตำรับกฎหมาย กฎระเบียบ คำสั่ง ข้อบังคับ หนังสือราชการ เพื่อนำมาประกอบการศึกษาให้สมบูรณ์

๒. การวิจัยภาคสนาม (Field Work – Study) โดยศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลจาก ๒ ส่วนคือ

๒.๑ ใช้การสัมภาษณ์ (Interview) เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ทรงคุณวุฒิของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ระดับผู้บริหาร จากเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นสัญญาบัตร ตำแหน่ง รองผู้บัญชาการยศพลตำรวจตรี โดยใช้แบบสัมภาษณ์ คำถามขยายแบบเปิด เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ซึ่งนำมาจากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง แล้วสนทนาสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล

๒.๒ ใช้การสัมภาษณ์ (Seminal) เจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นสัญญาบัตร ตำแหน่ง ผู้กำกับการยศพันตำรวจเอกลงมาของ ๕ จังหวัดในสังกัดกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑

องค์ประกอบหลักของธรรมาภิบาลที่ใช้กับหน่วยราชการเพื่อถือปฏิบัติ ได้แก่

๑. หลักนิติธรรม เป็นการตรากฎหมาย และกฎข้อบังคับให้ทันสมัย และเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของสังคม อันจะทำให้สังคมยินยอมพร้อมใจกันปฏิบัติตามกฎหมาย และกฎข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่อำนาจใจหรืออำนาจของตัวบุคคล

๒ หลักคุณธรรม เป็นการยึดมั่นความถูกต้องดีงาม โดยบรรดาคำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ

๓. หลักความโปร่งใส เป็นการสร้างความไว้วางใจซึ่งกัน และกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ได้สะดวก และมีกระบวนการ ทำให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจน

๔. หลักความมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจปัญหาที่สำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแสดงความเห็น การได้สวนสาธารณะ ประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ

๕. หลักความรับผิดชอบ เป็นการตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

๖. หลักความคุ้มค่า เป็นการบริหารจัดการ และใช้ทรัพยากรที่จำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยบรรจงให้คนไทยมีความประหยัด ใช้จ่ายอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ สามารถแข่งขันได้ในเวทีนานาชาติ และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

ผลการวิจัยภาคสนาม

สรุปได้เป็น ๒ ส่วน ดังนี้

๑. ผลการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ทรงคุณวุฒิ ของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ หรือผู้บริหารระดับสูง ของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ให้ความเห็นว่า การสืบสวนที่มีธรรมาภิบาลมากที่สุด ได้แก่ การหาพยานหลักฐาน การสอบปากคำ การหาข่าว การขยายผลคดี และการใช้สายลับ ทั้งนี้ เนื่องจากในแต่ละคดีเมื่อเกิดเหตุขึ้นคนร้ายมักจะต้องมีการทิ้งร่องรอยหลักฐานไว้เสมอ การหาหลักฐานเป็นข้อเท็จจริงเชิงประจักษ์ และพิสูจน์ได้ ไม่ว่าจะทางกายภาพ และการพิสูจน์ทางวิทยาการตำรวจ ส่วนเรื่องอื่นๆ ก็จะเป็นการขยายผลคดี เพราะไม่ว่าจะด้วยการหาข่าว สอบปากคำก็ตาม จะต้องดำเนินการภายใต้กรอบของกฎหมาย หรือระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และข้อบังคับอื่นๆ ซึ่งจะมีความโปร่งใส และพิสูจน์ได้

ส่วนปัญหาอุปสรรค เรื่องใดบ้างที่ทำให้การสืบสวนคดีไม่เกิดธรรมาภิบาล หรือคดีไม่โปร่งใสนั้น พบว่าปัจจุบันภาพพจน์ของตำรวจส่วนใหญ่โดยรวมถูกมองว่าไม่ดี หรือเรียกว่ามีต้นทุนต่ำ แม้จะทำอย่างไรเกี่ยวกับหน้าที่ ประชาชนก็จะมองไปว่าไม่จริง ไม่โปร่งใส คือไม่ให้ความเชื่อถือนั่นเอง ยิ่งถ้าหากคดีนั้นเป็นคดีที่สำคัญเป็นที่น่าสนใจแก่ประชาชน หรือคดีสะเทือนขวัญแล้ว หากตำรวจมีการเร่งรีบทำคดีเร็วเกินไป คดีมีหลักฐานพิสูจน์ความผิดต่อผู้ต้องหา อาจไม่สมบูรณ์ พิสูจน์ได้ไม่ชัดเจน กล่าวคือคลุมเครือไม่โปร่งใสชัดเจน ยิ่งทำให้เป็นผลลบต่อคดีนั้น

ยากที่จะเชื่อถือต่อไปได้อีกจึงต้องหาหลักฐานให้ครบถ้วนก่อนจับ มิใช่จับแล้วค่อยมาหาหลักฐาน ภายหลังให้สมบูรณ์

นอกจากนั้นหลักฐานที่หามาได้บางประการ ไม่สามารถเปิดเผยได้ เนื่องจากผิดต่อ กฎหมาย หรือพยานไม่ยอมให้เปิดเผยต่อสาธารณชน และบางครั้งหลักฐานที่ได้มาจากพยาน แวดล้อมกรณีหรือแม้แต่ได้มาจากประจักษ์พยานก็ไม่ให้ข้อมูลเป็นจริงทั้งหมด เพราะพยานเกรง กลัวต่อสถานภาพของตนหรือเกรงกลัวต่อภัยที่จะเกิดขึ้นในอนาคต จึงมีการเบี่ยงเบนคดีทำให้คดีไม่ สมบูรณ์

สำหรับปัญหาอุปสรรคที่ทำให้คดีส่วนใหญ่ไม่ประสบผลสำเร็จหรือจับตัวคนร้าย มาลงโทษไม่ได้ก็คือ ขาดการสนับสนุนช่วยเหลือด้านต่างๆ จากผู้บังคับบัญชาของตำรวจ และ ประชาชนรอบด้าน รวมทั้งหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังมีการแก่งแย่งผลงาน ปิดบัง ข้อมูลระหว่างกัน และที่สำคัญที่สุดคือคนที่ทำหน้าที่สืบสวน หากเป็นคนที่ขาดความรู้ และ ประสบการณ์ด้านการสืบสวนมาก็ทำให้คดีไม่เกิดสัมฤทธิ์ผล

ส่วนหลักธรรมาภิบาลที่สำคัญที่สุด ได้แก่ หลักนิติธรรม ด้วยเหตุว่าคดีทุกเรื่องควร พิสูจน์ความจริงแล้วนำเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมซึ่งต้องมีการพิสูจน์ ตามด้วยตัวบทกฎหมาย วิทยาการที่มีการยอมรับโดยมีหลักการที่ใช้คือ หลักนิติธรรม ส่วนความรับผิดชอบก็เป็นตัวสำคัญ อีกประการหนึ่งที่ทำให้คดีสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องเป็นธรรม และมีผลสำเร็จถดถอยก็เป็น หลักความเป็นธรรม หลักความโปร่งใส และหลักความคุ้มค่า

ส่วนหลักการสืบสวนคดี ที่จะมียผลสำเร็จนั้นจะต้องประกอบด้วยกรมธรรมาภิบาล ซึ่งผู้บริหารได้ให้ข้อมูลว่า ต้องสืบสวนโดยใช้หลักการแสวงหาพยานหลักฐาน อันจะต้อง สนับสนุนโดยวิทยาการตำรวจ หรือนิติวิทยาศาสตร์ มายืนยันตัวบุคคล วันเวลา และสถานที่ รวมทั้ง หาว่าวัตถุที่ใช้หรือมีอยู่ในที่เกิดเหตุได้มีอยู่จริงหรือไม่ ผู้ปฏิบัติจะต้องมีความรักในหน้าที่ อดทน และมุ่งมั่นในความสำเร็จที่จะเกิดขึ้น ทั้งนี้ ตัวผู้ปฏิบัติจะมีความสำคัญต้องร่วมมือกันทำงานเป็นทีม อย่างสอดคล้องกันโดยมีการประชุมหารือสั่งการอย่างต่อเนื่องจนกว่าคดีจะเสร็จ

การสืบสวนคดีจำเป็นต้องอาศัยทั้งศาสตร์ และศิลป์ อีกทั้งต้องประกอบกันทั้งหลัก นิติศาสตร์ และรัฐศาสตร์มาใช้ประกอบเป็นแนวทางในการปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่าง ต่อเนื่อง และมีดุลยพินิจ โดยดำเนินการภายใต้ความร่วมมือที่โปร่งใส และได้รับการยอมรับจาก ประชาชน และสนับสนุนโดยผู้บังคับบัญชาอย่างจริงจังในทุกเรื่อง

๒.๒ ผลการสัมมนาเจ้าหน้าที่ตำรวจระดับผู้กำกับฯการลงมาของทุกสถานีในแต่ละจังหวัด รวม ๕ จังหวัด ในเขตพื้นที่ของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ โดยมีผู้บังคับการสืบสวน

ตำรวจภูธรภาค ๑ ให้ข้อสังเกตเพิ่มเติมบางประการ ในหัวข้อสัมมนาว่าหลักธรรมาภิบาลที่มีผลต่อความสำเร็จในการสืบสวนจับกุมคดีอาชญากรรมของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ นั้นมีดังนี้

เจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องกับผู้บริหารที่ให้สัมภาษณ์ไว้ข้างต้น แต่ให้ข้อสังเกตว่าในการสืบสวนของตำรวจนั้น เป็นการยากที่จะทำให้เกิดธรรมาภิบาลส่วนๆ ทั้งนี้ เพราะที่ผ่านมาแล้วยังมีหลายประการที่ต้องดำเนินการหาหลักฐาน ภายใต้ข้อจำกัด ยากต่อการพิสูจน์ ตัวผู้ต้องหา ยังไม่เกิดธรรมาภิบาลหรือไม่โปร่งใสเท่าที่ควร เหตุผลเนื่องจากปัจจัย และสภาพแวดล้อมโดยรวมของพื้นที่กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ยังไม่เอื้ออำนวยแต่อย่างไรก็ตาม ก็ได้พยายามอย่างที่สุดที่จะทำให้คดีนั้นสามารถจับกุมผู้ต้องหาตามคดี และฟ้องร้องต่อศาลให้ลงโทษตามพยานหลักฐานให้มากที่สุด โดยใช้หลักธรรมาภิบาล และจึงให้ข้อมูลดังนี้

เจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การสืบสวนคดีอาชญากรรม ซึ่งประกอบด้วยเรื่องการหาข่าว การใช้สายลับ การหาพยานหลักฐาน การสอบปากคำ การขยายผลคดี นั้นเรื่องที่มีธรรมาภิบาลมากที่สุด หรือพูดแบบเข้าใจง่ายก็คือการสืบสวนที่โปร่งใสมากที่สุด ซึ่งสังคม และประชาชนส่วนใหญ่ยอมรับมากที่สุด ได้แก่ เรื่องการหาพยานหลักฐาน การสอบปากคำ รองลงมาได้แก่การหาข่าว และการขยายผลคดี สุดท้ายก็คือการใช้สายลับ (การใช้บุคคลอำพรางตัว โดยไม่ให้เป้าหมายไหวตัวทัน) ลำดับแรก การหาพยานหลักฐาน คือมีร่องรอยพยานหลักฐาน (เอกสาร วัตถุ บุคคล) อยู่จริง การพิสูจน์ก็ต้องให้ปรากฏชัดเจน ทั้งประจักษ์พยาน และร่องรอยในที่เกิดเหตุจากการตรวจที่เกิดเหตุ เช่น ภาพวีดีโอวงจรปิด รอยเลือด คราบอสุจิ ปลอกกระสุนปืน เป็นต้น ซึ่งเป็นธรรม ยืนยันได้ว่าโปร่งใสตามหลักวิชาการ และปรากฏชัดต่อสาธารณชน โดยไม่สามารถตั้งคำถามได้เนื่องจากเป็นข้อมูลด้านที่พิสูจน์ทราบ ส่วนการข่าวมีความสำคัญรองลงมานั้น เนื่องจาก การข่าวจะได้มาจากประชาชนคนใกล้ชิดกับบุคคล และตำแหน่งที่เกิดเหตุ ซึ่งก็เป็นข้อมูลพอรับฟังได้ระดับหนึ่ง และต้องมีการรับรองจากกระบวนการยุติธรรมอีก เช่น การดักฟัง ซึ่งศาลจะต้องอนุญาตให้ดักฟังได้ก่อน หรือข้อมูลทางโทรศัพท์ก็ต้องมีการขออนุมัติจากศาลนำมาเปิดเผยด้วยเช่นกัน ลำดับต่อมาคือการสอบปากคำ ซึ่งเป็นการให้ปากคำจากพยานที่เห็นเหตุการณ์ หรือพยานแวดล้อมกรณีซึ่งมีการยืนยันตามหลักของกฎหมายที่อนุญาตให้สอบได้ตามอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงาน และกฎหมายกำหนด ส่วนการขยายผลคดีก็คือการนำเอาสิ่งทั้งหมดของการรวบรวมหาพยานหลักฐานในทางคดีนำมาขยายผลคดีต่อไป เพื่อต่อไปถึงบุคคล และสถานที่เพื่อให้ได้ข้อมูลเพิ่มเติมในการนำหลักฐานมาพิสูจน์ทราบ และเพื่อขออนุมัติออกหมายจับจากศาล เมื่อได้ข้อมูลหลักฐานเพียงพอในการใช้พิสูจน์ ศาลจะสั่งลำดับสุดท้าย การใช้สายลับแม้ว่าจะมีประโยชน์ ซึ่งในอดีตเคยใช้กันมา แต่ปัจจุบันการใช้สายลับอาจผิดต่อกระบวนการทางกฎหมายบางกรณี บางประการ และอาจดำเนินการละเมิดต่อสิทธิส่วนบุคคล จึงถือว่ามีธรรมาภิบาลน้อยที่สุด

ปัญหาอุปสรรคเรื่องที่ทำให้การสืบสวนไม่เกิดธรรมาภิบาล นั้นผู้สัมมนาให้ความเห็นโดยรวม ว่าเกิดจากความเร่งรีบ รีบร้อนของตำรวจในการเร่งพิสูจน์จับกุมผู้ต้องหาเร็วเกินไป โดยไม่คำนึงว่าหลักฐานจะเพียงพอครบถ้วนหรือไม่ ทั้งนี้เมื่อถึงเห็นแต่เป้าหมายของการจับตัวผู้ต้องหาให้ได้ จึงอาจทำให้เกิดการผิดพลาดจับผิดตัว เพราะพยานยืนยันไม่ชัดเจน หรือจับแล้ว แต่พยานหลักฐานไม่เพียงพอต่อการพิสูจน์ยืนยัน ทำให้ตำรวจต้องตกเป็นจำเลยของสังคมแทน เมื่อมีการผิดพลาดเกิดขึ้น และเกิดความไม่เชื่อถือต่อประชาชน และสังคมโดยรวม นอกจากนั้นยังมีบางคนให้ความเห็นว่า กฎหมายมีช่องว่างหลายประการ บางเรื่องอาจออกข้อกฎหมายเน้นความเชื่อมั่นเกินไปจนทางปฏิบัติไม่สามารถกระทำได้ จึงมีข้อขัดข้องที่ปฏิบัติให้เข้ากับข้อกฎหมายไม่เป็นธรรมาภิบาล หรือไม่โปร่งใสขึ้น หรือกฎหมายมีบทลงโทษเบาไป คนก็มีการฝ่าฝืนไม่เชื่อถือ ทำให้ไม่เกิดธรรมาภิบาลเช่นกัน ตำรวจบางท่านก็ให้ความเห็นที่เกิดจากระบบอุปถัมภ์ที่มีการเอื้ออำนาจช่วยเหลือกันจนเสียระบบธรรมาภิบาล หรือเห็นแก่ประโยชน์พวกพ้องที่จะเกิดขึ้น จากการทำคดี จึงเกิดความไม่โปร่งใส หรือมีการทุจริตเกิดขึ้น

ส่วนปัญหาอุปสรรคเรื่องที่ทำให้การสืบสวนคดีไม่ประสบความสำเร็จ นายตำรวจที่สัมมนามีความคิดเห็นว่า ส่วนใหญ่ขาดการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย หรือวิทยาการสมัยใหม่มาพิสูจน์คดี เช่น กล้อง CCTV (กล้องวงจรปิด) การตรวจดีเอ็นเอ โครโมโซม การหาลายนิ้วมือ เป็นต้น การให้ความร่วมมือช่วยเหลือจากประชาชน และความไม่มีประสบการณ์ หรือความสามารถเฉพาะตัวในเรื่องการสืบสวน ตลอดจนไม่มีความอดทนอดสาหัสขยันหมั่นเพียรสู้งาน โดยเฉพาะหัวหน้าหน่วยต้องไปดูที่เกิดเหตุด้วยตนเองก่อนในอันดับแรก เพื่อการสั่งการทางคดี นอกจากนั้นผู้บังคับบัญชามักขาดการสนับสนุนด้านต่างๆ โดยเฉพาะเรื่องงบประมาณในการติดตามตัวคนร้าย

ในหลักธรรมาภิบาลที่ได้ลงความเห็นส่วนใหญ่จากตำรวจที่สัมมนานั้นตอบว่า การมีหลักนิติธรรม มีความจำเป็นมากที่สุด เพราะคดีทุกประเภท และทุกเรื่องต้องพิสูจน์จากกฎหมายมาก่อนเป็นอันดับแรก หากผิดกฎหมายแล้วคดีก็จะเสียไปหมด ไม่สามารถนำมาฟ้องร้องต่อศาลได้ และผู้กระทำการดังกล่าวก็มีความผิดด้วย ส่วนรองลงมาคือหลักความโปร่งใส ซึ่งต่างสามารถหาเหตุผลมาอธิบายได้อย่างมีเหตุผล ต่อมาคือหลักคุณธรรม ซึ่งมีความเห็นว่า เนื่องจากคดียุติธรรมนั้นจะใช้หลักนิติศาสตร์อย่างเดียวไม่ได้ จะต้องประกอบไปด้วยหลักรัฐศาสตร์ อันมีคุณธรรมมาเป็นตัวยึดโยงด้วย จึงจะเกิดความสมบูรณ์ไม่มีเรื่องทุจริตเกิดขึ้น จึงจะถือว่าเป็นธรรมาภิบาล ถัดมาคือความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า เป็นลำดับ

สำหรับหลักการสืบสวนที่ทำให้คดีสำเร็จ และมีธรรมาภิบาล ก็ได้แก่การหาพยานหลักฐานจากที่เกิดเหตุ โดยหัวหน้าหน่วยเป็นผู้นำ และคู่ที่เกิดเหตุเพื่อรวบรวมหลักฐานด้วยวิธีทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งมีการยอมรับจากประชาชน ต่อมาคือความร่วมมือกันทำงาน แบ่งงานกันทำ แบ่งข้อมูลกันอย่างเป็นระบบ โดยแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน

ข้อเสนอแนะจากการสัมมนา

๑. บุคลากรที่มาทำหน้าที่ในงานสืบสวนต้องเป็นผู้มีความรู้ และประสบการณ์
๒. หัวหน้าสถานีตำรวจต้องเข้ามากำกับดูแลตรวจที่เกิดเหตุด้วยตนเองทุกครั้ง เพื่อเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน และสั่งการเพื่อการปฏิบัติในการพิสูจน์คดี เป็นไปด้วยความครบถ้วน สามารถออกหมายจับตัวผู้ต้องหาได้
 ๓. ร่วมมือกันปฏิบัติงาน โดยประสานสอดคล้อง และแบ่งงานกันทำอย่างมีประสิทธิภาพ โดยไม่ปกปิดข้อมูลการสืบสวนระหว่างกัน
 ๔. แสวงหาความร่วมมือจากประชาชนให้มากที่สุด เพื่อให้ได้มาซึ่งข่าวสาร และพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง อันจะนำไปเป็นพยานหลักฐานในศาลที่จะสั่งลงโทษผู้ต้องหา
 ๕. ให้ทุกหน่วยงานของทีมงานสืบสวนในสังกัดกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ใช้สหวิทยาการ และหลักนิติวิทยาศาสตร์ มาใช้ในการพิสูจน์ทราบ พยานหลักฐานแห่งคดี เพื่อให้เป็นที่ยอมรับแก่ประชาชน และสังคม
 ๖. อย่าให้มีการเร่งรัดจับผู้ต้องหาในคดีก่อน ทั้ง ๆ ที่ยังไม่ได้หลักฐานที่แน่ชัดในการมัดตัวผู้ต้องหาว่าเป็นผู้กระทำผิดที่แท้จริง
 ๗. ตรวจสอบการปฏิบัติงาน โดยผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงานไม่ให้มีการใช้ระบบอุปถัมภ์จนทำให้ความยุติธรรมเสียไป หรือมีการกระทำทุจริตเกิดขึ้นในทางคดี
 ๘. ให้มีการถ่วงดุลอำนาจของการดำเนินการทางคดีจากหลายฝ่าย ตำรวจ อัยการ ศาล มิให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งดำเนินการโดยหาพยานหลักฐานตามลำพังฝ่ายเดียว
 ๙. สนับสนุนทรัพยากรทางการบริหารอันได้แก่ เงิน คน วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ในการสืบสวน ให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน รวมทั้งค่าตอบแทนที่จูงใจต่อการปฏิบัติงาน
- มาตรการในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมจากการสัมมนา
 ๑. ประชุมวิเคราะห์สภาพปัญหา และกำหนดพื้นที่เป้าหมายที่เป็นจุดเสี่ยง
 ๒. ปรับแผนการจัดสายตรวจ ฝ่ายสืบสวนให้เหมาะสมกับห้วงเวลา และสถานที่ที่เสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรม เพิ่มความถี่ของสายตรวจในการตรวจตามพื้นที่เสี่ยง
 ๓. ตั้งจุดตรวจบุคคล ยานพาหนะ อาวุธ ยาเสพติด และสิ่งผิดกฎหมาย ถ่ายรูปทำประวัติบุคคล ยานพาหนะต้องสงสัย

๔. ขอความร่วมมือจากผู้ประกอบการ รปภ. สถานที่เป้าหมายให้เพิ่มความระมัดระวังในการป้องกันตนเอง เช่น การติดตั้งกล้องวงจรปิด CCTV การติดตั้งสัญญาณเตือนภัย แจ้งเหตุประตุนิรภัย ทำเหล็กค้ำสำหรับร้านทอง การจดจำตำหนิรูปพรรณคนร้าย การบันทึกภาพด้วยโทรศัพท์มือถือ และการแจ้งเหตุให้ทันต่อ เหตุการณ์ มีการตั้งกลุ่มไลน์ระหว่างตำรวจผู้ประกอบการเพื่อความรวดเร็วในการติดต่อสื่อสารกัน

๕. จัดทำแผนเผชิญเหตุ ทูกรูปแบบของอาชญากรรม และซักซ้อมแผนในการสกัดจับอยู่เป็นประจำทุกเดือน

การจับกุมคดีอาชญากรรม ของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑

ปัจจุบันจากการสืบสวนจับกุมคดีอาชญากรรมของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ เปรียบเทียบในปีที่ผ่านมา นั้น ปรากฏว่า มีการจับกุมคดีเพิ่มขึ้น ทั้ง ๔ กลุ่ม ประเภทข้อหา คือ

คดีที่ ๑ ได้แก่ คดีชีวิตร่างกาย เพศ

คดีที่ ๒ ได้แก่ คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน

คดีที่ ๓ ได้แก่ คดีฐานความผิดพิเศษ

คดีที่ ๔ ได้แก่ คดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย

สำหรับเรื่องความสำเร็จ หรือประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการจับกุมคดีอาชญากรรม พิจารณาคดีจากสถิติได้เป็น ๓ ลักษณะ คือ

๑. มองจากการเกิดของคดีในแต่ละปีว่าเกิดขึ้นมากน้อยกว่ากันอย่างไร (ถ้าหากเกิดน้อย แสดงว่าอาจจะมีการป้องกันดี ถ้าเกิดมากอาจแสดงว่า การป้องกันไม่ดี)

๒. มองจากการจับกุมได้กับจำนวนคดีที่เกิดขึ้นว่าเป็นร้อยละเท่าไรแล้วนำมาเปรียบเทียบกับกัน ในแต่ละปี (ถ้าจับได้ร้อยละสูงกว่าแสดงว่า มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลของการสืบสวนจับกุมสูงกว่าหรือดีกว่า)

๓. มองจากเสียงสะท้อนหรือคำวิพากษ์วิจารณ์ของประชาชน สื่อมวลชน หรือภาพลักษณ์ของตำรวจต่อการดำเนินการของคดีอาชญากรรมที่เกิดขึ้นว่า มีความเชื่อมั่น ฟังพอใจ และมีความโปร่งใสต่อคดีนั้นๆ อย่างไร)

๔. มองจากการที่ศาลพิจารณาคัดสินคดีเมื่อคดีถึงที่สุด ว่าได้ตัดสินลงโทษผู้กระทำผิด หรือถูกยกฟ้องคดีหรือไม่ ซึ่งเริ่มตั้งแต่เกิดขึ้นจนกระทั่งศาลตัดสินคดี (หมายเหตุ ลักษณะที่ ๔ นี้ เนื่องจากต้องอาศัยข้อมูลมาก และยากเป็นข้อมูลเชิงลึกต้องใช้ระยะเวลาาน จึงขออนุญาตไม่นำมาพิจารณาศึกษาในการวิเคราะห์วิจัยครั้งนี้)

คดีกลุ่มที่ ๑ สถิติตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๕๕ ถึงปัจจุบัน (พฤษภาคม ๒๕๕๘) ความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย เพศ

๑. การเกิดของคดีลดลงไปตามลำดับทุกปีตั้งแต่ปี ๒๕๕๕ จนถึงปัจจุบัน ได้แก่ ๓,๓๘๕ คดี ๓,๐๘๕ คดี ๒,๖๖๓ คดี และ ๑,๑๑๕ คดี

๒. ประสิทธิภาพของการจับกุมคดีได้กับจำนวนคดีที่เกิดขึ้น พบว่า ปี ๒๕๕๕ และปี ๒๕๕๖ มีการจับกุมร้อยละใกล้เคียงกันคือร้อยละ ๖๕ และ ๖๕.๒๑ ปี ๒๕๕๗ ลดลงเหลือ ๕๓.๒๕ และปี ๒๕๕๘ ลดลงเป็น ๓๕.๖๕

๓. ความพึงพอใจ และความโปร่งใสของการปฏิบัติในแต่ละปี วิเคราะห์ว่า ประชาชนยังไม่เชื่อมั่นว่า จับตัวจริงที่เป็นผู้ต้องหาได้จริงหรือไม่ ในหลายคดี และบางคดีก็ยังไม่สามารถจับกุมได้ อาจจะเป็นเพราะสาเหตุอื่นใดหรือไม่ที่ทำให้เกิดคดีล่าช้าซึ่งยังมีความเคลือบแคลงสงสัย

คดีกลุ่มที่ ๒ (ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน)

๑. การเกิดของคดีลดลงไปตามลำดับทุกปีตั้งแต่ปี ๒๕๕๕ จนถึงปัจจุบัน (เช่นเดียวกับความผิดเกี่ยวกับชีวิต) ได้แก่ ๑๑,๑๕๗ คดี ๑๐,๔๑๐ คดี ๙,๑๔๕ คดี และ ๓,๓๗๖ คดี แสดงว่า การป้องกันคดี น่าจะมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นทุกปี

๒. ประสิทธิภาพของคดีที่มีการจับกุมได้กับจำนวนคดีที่เกิดขึ้นปี ๒๕๕๕ และ ๒๕๕๖ ใกล้เคียงกันคือ ร้อยละ ๔๘.๔๔ และ ๔๙.๑ ส่วนปี ๒๕๕๗ ลดลงมาเป็นร้อยละ ๔๕.๑๑ และปี ๒๕๕๘ ลดลงเหลือร้อยละ ๓๑.๗๘

๓. ความพึงพอใจของประชาชน และความโปร่งใสของการปฏิบัติหน้าที่ในคดีที่ผ่านมาวิเคราะห์ได้ว่า ประชาชนยังไม่พึงพอใจเท่าที่ควร และยังไม่เชื่อมั่นในความปลอดภัยในทรัพย์สินที่มีอยู่ เนื่องจากยังมีทรัพย์สินที่ถูกโจรกรรมอยู่ตลอดเวลาทั้งกลางวันและกลางคืน เช่น คดีลักทรัพย์ รถจักรยานยนต์เป็นจำนวนมาก และยังไม่สามารถตามจับมาได้ หรือคดีลักทรัพย์เคหะสถาน หรือในร้านสะดวกซื้อยังคงดำรงอยู่ไม่ลดลง

คดีกลุ่มที่ ๓ คดีความผิดพิเศษ (หมายถึง คดีที่ผิดตามพระราชบัญญัติ ๑๗ ฉบับ)

๑. การเกิดของคดีลดลงไปตามลำดับตั้งแต่ปี ๒๕๕๖ จนถึงปัจจุบัน ได้แก่ ๑,๑๑๔ คดี ๑,๗๘๑ คดี และ ๔๗๐ คดีตามลำดับ แสดงว่า ตั้งแต่ปี ๒๕๕๖ จนถึงปัจจุบัน

๒. ภาพของคดีที่มีการจับกุมเกี่ยวกับคดีที่เกิดขึ้นคือเป็นร้อยละ ๗๘.๗๗ ในปี ๒๕๕๖ ร้อยละ ๖๗.๗๑ ในปี ๒๕๕๗ ซึ่งลดลง และในปี ๒๕๕๘ ลดลงเหลือร้อยละ ๔๕.๘

๓. ความพึงพอใจ และความโปร่งใสของการปฏิบัติในแต่ละปี ประชาชนเชื่อว่ามีการดำเนินการที่จริงจังมากขึ้นอยู่ในระดับหนึ่ง เพราะช่วงเวลาดังกล่าวมีการควบคุมสถานการณ์โดยรัฐบาลต้องออกกฎไว้อย่างเข้มงวดขึ้น

สำหรับกลุ่มที่ ๔ ความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหาย (ส่วนใหญ่เป็นคดีความตามพระราชบัญญัติต่าง ๆ)

๑. การเกิดของคดีลดลงไปตามลำดับตั้งแต่ปี ๒๕๕๖ ถึงปัจจุบันคือ ๒๕๕๘ คือ ๑,๖๖๕ คดี ๑,๒๐๖ คดี และ ๒๑๘ คดี ส่วนปี ๒๕๕๖ คือ ๑,๐๗๕ คดี

๒. ประสิทธิภาพของคดีนั้น ในคดีพระราชบัญญัติต่างๆ การจับจะเป็นร้อยละ ๑๐๐ เสมอ ในข้อนี้จึงไม่สามารถวัดได้

๓. ความพึงพอใจของประชาชน และความโปร่งใสเกี่ยวกับคดีที่รัฐเป็นผู้เสียหายจากการสอบถาม และข้อมูลที่ได้ทราบ ได้แก่ การลงข่าวในหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ข้อมูลในอินเทอร์เน็ต พบว่า ยังอยู่ในระดับที่ยังไม่เป็นที่พึงพอใจ คือยังมีการกระทำผิดอยู่เรื่อยๆ อย่างต่อเนื่อง และมีการร้องทุกข์ ร้องเรียนมายังกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ มาโดยตลอด

ดังนั้น จึงเห็นได้ว่า

คดีกลุ่มที่ ๑ คดีความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย เพศ นั้น โดยภาพรวมจากข้อมูลพบว่าการเกิดของคดีลดลง ซึ่งถือว่าการป้องกันอยู่ในระดับดี หากแต่ประสิทธิภาพของการจับกุมลดลงตามลำดับ แสดงว่า ต้องมีปัญหาบางประการของคดี จึงทำให้ประสิทธิภาพลดลง รวมทั้งความพึงพอใจ ความเชื่อมั่นของประชาชน และความโปร่งใสในคดียังมีอยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับประสิทธิภาพที่ลดลง การวิเคราะห์เรื่องนี้จึงจัดอยู่ในระดับที่ไม่ดีเท่าที่ควร

คดีกลุ่มที่ ๒ คดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน โดยภาพรวมจากข้อมูลพบว่าการเกิดของคดีลดลง (ใกล้เคียงกับกลุ่มที่ ๑) ซึ่งถือได้ว่าการป้องกันอยู่ในระดับดี ส่วนประสิทธิภาพของการจับกุมคดีลดลงอย่างต่อเนื่อง แสดงว่าการทำงานของตำรวจภูธรภาค ๑ เรื่องนี้มีปัญหาบางประการเช่นกัน จึงทำให้ประสิทธิภาพลดลง รวมทั้งความพึงพอใจ ความเชื่อมั่นของประชาชน และการมองความโปร่งใสยังมีอยู่น้อย ในความเห็นของประชาชน และเจ้าหน้าที่ ซึ่งสอดคล้องกับประสิทธิภาพที่ลดลง การวิเคราะห์เรื่องนี้จึงจัดว่าอยู่ในระดับที่ไม่ดีเท่าที่ควร

คดีกลุ่มที่ ๓ ความผิดเกี่ยวกับฐานความผิดพิเศษ โดยภาพรวมจากข้อมูล พบว่าการเกิดของคดีลดลง ซึ่งถือได้ว่าการป้องกันอยู่ในระดับดี ส่วนประสิทธิภาพของการจับกุมลดลงอย่างต่อเนื่อง แสดงว่า มีปัญหาบางประการของการทำงานของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ในเรื่องนี้ แม้ว่าในห้วงระยะเวลาดังกล่าวจะมีการก่อความไม่สงบ และประกาศกฏอัยการศึกบ่อยครั้งมีการปฏิบัติร่วมกับทหารอยู่พอสมควร ทั้งในระดับการข่าว การประสานงานทั้งระดับบริหาร และระดับปฏิบัติ มีการระดมปิดล้อม ตรวจค้นจับกุมเป้าหมาย ตั้งจุดตรวจจุดสกัด เร่งรัดการดำเนินการ มีสายด่วนแจ้งข่าว ศูนย์ดำรงธรรม และอื่นๆ แล้วก็ตาม ส่วนความพึงพอใจ ความ

เชื่อมั่นของประชาชน และความโปร่งใสในคดี มีอยู่ในระดับดี เนื่องจากการเอาจริงเอาจังของเจ้าหน้าที่ตำรวจในเรื่องนี้ ดังที่กล่าวไว้

คดีกลุ่มที่ ๔ คดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย โดยภาพรวมจากข้อมูลในเรื่องนี้ของการเกิดคดี และการจับคดีลดลง ส่วนประสิทธิภาพของการจับเปรียบเทียบไม่ได้ เพราะการแจ้ง และการจับถือได้ว่าเป็นร้อยละ ๑๐๐ ทั้งหมด เพราะรัฐเป็นผู้เสียหาย เมื่อมีประชาชนแจ้งหรือไม่แจ้งมีการจับเกิดขึ้นก็ได้ตัวเลขการจับตามที่ได้รับแจ้ง จึงอาจวิเคราะห์ห้มองได้เป็น ๒ ลักษณะคือ

การจับกุมลดน้อยลง มีการป้องกันดี หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่เข้มงวด เนื่องจากรัฐเป็นผู้เสียหายเอง จะจับหรือไม่จับก็เป็นการดำเนินการของตำรวจฝ่ายเดียวไม่จำเป็นต้องมีผู้แจ้งก็ได้ ประสิทธิภาพจึงอาจจะลดลงก็ได้ หากแต่มาคู่กับความพึงพอใจของประชาชน และความเชื่อมั่นรวมทั้ง ความโปร่งใสของคดีที่จับนั้น วิเคราะห์ได้ว่า เนื่องจากสื่อมวลชนยังมีการวิพากษ์วิจารณ์อยู่บ่อยครั้งในเรื่องนี้ ตลอดจนมีการร้องเรียนมาจากหลายทาง จึงเชื่อว่ายังอยู่ในระดับที่ไม่ดีเท่าที่ควรต้องมีการปรับปรุงในเรื่องนี้

นอกเหนือจากสถิติที่เป็นตัววัดความสำเร็จของคดีที่เกิดขึ้นในสืบสวนจับกุมคดีอาชญากรรมของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ และจากการที่กล่าวมาลักษณะที่ ๓ ของการมองความสำเร็จของคดี ได้แก่ คือเรื่องของเสียงสะท้อนของประชาชน สื่อมวลชน หรือภาพลักษณ์ของตำรวจต่อการดำเนินคดีอาชญากรรมที่เกิดขึ้นว่า มีความเชื่อมั่นของประชาชนอย่างไร หรือคดีมีความโปร่งใสหรือไม่ นั่นก็คือ ภาพของธรรมาภิบาลนั่นเอง ดังนั้น จากการที่ได้สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ตำรวจ ผู้ทรงคุณวุฒิ ระดับบริหาร และผลการสัมมนาเชิงปฏิบัติการของตำรวจผู้ปฏิบัติมาประกอบกับข้อมูลจากหนังสือ และเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดที่ได้รวบรวมมา วิเคราะห์ได้จนเป็นที่ประจักษ์ชัด

การวิเคราะห์หลักธรรมาภิบาลที่กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ นำมาใช้

๑. หลักนิติธรรม

พบว่า กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ได้ยึดหลักของกฎหมายรัฐธรรมนูญเป็นแม่บทมาอ้างอิง ประกอบกับใช้กฎหมายอาญา กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเป็นหลัก รวมทั้งกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ระเบียบ คำสั่ง ข้อบังคับมาใช้ให้การดำเนินคดีอาญาในอาชญากรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อให้การสืบสวนจับกุมผู้ต้องหาเป็นไปตามกฎหมายเป็นที่ยอมรับต่อประชาชนและสากล รวมทั้ง ปรับปรุง ปรับใช้ให้เอื้อต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน เครือข่ายภาครัฐและภาคเอกชนเป็นไปตามยุทธศาสตร์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยมีการกำชับ กวดขัน ตรวจสอบให้ตำรวจทุกคนยึดหลักธรรมาภิบาลในข้อนิติธรรม นิติรัฐ โดยปฏิบัติงานภายใต้ตัว

บทกฎหมาย มิได้ปฏิบัติไปตามกระแสของสังคม ตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาหรือตามความคิดของตนหรือบุคคลโดยอันมุ่งหวังให้คดีเสร็จสิ้น โดยไม่คำนึงถึงการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมสามารถตอบโจทก์สังคมได้ว่าเป็นไปตามตัวบทกฎหมายอย่างแท้จริงหรือไม่ แต่ก็ยังมีบางคดีที่เจ้าหน้าที่ของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ที่สืบสวนจับกุมคดี หรือผู้ต้องหายังไม่เคร่งครัดต่อกฎหมาย หรือขัดต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนตามระบอบรัฐธรรมนูญ เช่น มีการดักฟังทางโทรศัพท์ หรือขอหลักฐานการโทรศัพท์ โดยไม่ได้รับอนุญาตจากศาลก่อน มีการทรมานผู้ต้องหาหรือบังคับขู่เข็ญ หลอกลวงด้วยประการหนึ่งประการใดให้ผู้ต้องหายินยอมรับสารภาพ ซึ่งขัดต่อกฎหมาย และศีลธรรม หรือมีการจับ ยึด ตรวจค้นที่กฎหมายมิได้ให้อำนาจไว้โดยต้องขออำนาจศาลก่อน จึงเป็นการกระทำที่ผิดขั้นตอนของกฎหมายในการที่จะได้มาซึ่งหลักฐาน หากแต่เป็นหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบ จึงไม่มีผลในทางกฎหมาย และผู้ปฏิบัติก็มีความผิดเสียเอง กฎหมายจึงต้องให้มีการถ่วงดุลแห่งอำนาจ มิใช่ทำหรือไม่กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดตามอำเภอใจ การกระทำละเมิดต่อกฎหมายจึงเป็นเหตุให้มีการร้องเรียนมาตามเส้นทางต่างๆ อยู่เสมอ จึงต้องพิจารณาเรื่องนิติธรรมเป็นสำคัญ จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ และสัมภาษณ์เชิงปฏิบัติการของตำรวจชั้นสัญญาบัตร ๕ จังหวัดในเขตความรับผิดชอบในพื้นที่ภาค ๑ แล้วให้ความเห็นสอดคล้องกันว่า การใช้หลักนิติธรรมเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดของธรรมาภิบาล และต้องปฏิบัติร่วมกันกับสืบสวน ซึ่งสำคัญที่สุดด้วยเช่นกัน ในเรื่องของการหาพยานหลักฐานต่าง ๆ ในที่เกิดเหตุ ทั้งประจักษ์พยาน และพยานแวดล้อม กรณีทั้งพยานบุคคล พยานวัตถุ และร่องรอยแห่งคดีในสถานที่เกิดเหตุ เพื่อนำมาใช้ให้สอดคล้องกับคำให้การของพยาน ซึ่งเป็นเรื่องที่กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ยอมรับว่า มีธรรมาภิบาลอยู่ระดับสูง และประชาชนเชื่อถือ โดยเป็นคำพูดจากปากของประชาชนซึ่งเกี่ยวข้องกับคดีรองจากพยานหลักฐานของคดีในที่เกิดเหตุ แต่ส่วนน้อยที่สุดในเรื่องของธรรมาภิบาลก็คือการใช้สายลับ เนื่องจากจะเป็นสิ่งที่พิสูจน์ยืนยันไม่ได้ตามกฎหมายว่าใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร และจริงเท็จหรือไม่ เนื่องจากมีการปกปิดตัว และคนกระทำโดยรวม ดังนั้น ทุกสิ่งที่เกิดขึ้นจากการสืบสวนจับกุมคดีอาชญากรรมที่จะทำให้ถือว่าเป็นข้อมูลสำเร็วจนนั้นในที่มีมิใช่แต่จับผู้ต้องหาได้เท่านั้น หากแต่คดีจะต้องทำตามขั้นตอนของกฎหมาย การหาพยานหลักฐาน การสอบปากคำ การหาข่าว การขยายผลคดี รวมถึง การใช้สายลับ จนส่งฟ้องอัยการและศาลรับฟ้อง ซึ่งจะต้องมีการให้อำนาจหน้าที่กับผู้ปฏิบัติงานตามกฎหมายก่อนคือ ศาลซึ่งเป็นผู้ถ่วงดุลแห่งอำนาจของกระบวนการยุติธรรม ดังนั้นหากดำเนินการทุกขั้นตอนตามที่กฎหมายกำหนด รองรับแล้ว และได้รับความเชื่อมั่นจากประชาชนในคดีนั้นถือว่ามี การสืบสวนจับกุมคดีหรือจับกุมผู้ต้องหาสำเร็จแล้ว ซึ่งจะเป็นผลดีทำให้ยากต่อการสั่งไม่ฟ้อง หรือยกฟ้องต่อไป เนื่องจากกระทำการจับกุมถูกต้องตามขั้นตอนของกฎหมายในกระบวนการยุติธรรมนั่นเอง

๒. หลักคุณธรรม

พบว่ากองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ได้มีโครงการฝึกอบรมนำคุณธรรม และจริยธรรมมาปลูกฝังค่านิยม การดำเนินชีวิต และยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่องทุกปีในทุก ๆ จังหวัด รวมทั้งมีกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เพื่อส่งเสริมให้รู้จักสามัคคี เสียสละช่วยเหลือ แบ่งปัน และเห็นคุณค่าของการเสริมสร้างความดี มีคุณธรรมอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างผาสุก การจัดกิจกรรมทำบุญ และบำเพ็ญประโยชน์ทั้งส่วนรวม และสังคม โดยกำหนดเป็นวินัยตำรวจ หลักธรรมาภิบาล จริยธรรม และจรรยาบรรณของตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ตามกฎสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าด้วยประมวลจริยธรรม และจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ บังคับใช้ ใครฝ่าฝืนต้องมีโทษทัณฑ์ตามที่กำหนดไว้อีกด้วย อันจะเป็นผลทำให้การสืบสวนคดีหรือจับกุมตัวผู้ต้องหาเป็นไปโดยการใช้หลักคุณธรรมเสมอภาค หากแต่พบว่า ความเป็นจริงคดีต่างๆ ยังมีการร้องเรียน ร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาหรือแจ้งต่อสื่อมวลชนอยู่บ่อยครั้งว่า คดีมีความไม่เป็นธรรม มีความลำเอียง หรือหลักฐานไม่ครบถ้วน แต่มาใช้จับกุมคดี หรือมีการรับสินบน หรือมีการหาหลักฐานคดีที่เป็นเท็จหรือเป็นจริงบางส่วน นำมาประกอบใช้กับคดีเพื่อให้ลงโทษกับผู้ต้องหา หรือสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหาหรือยกฟ้องต่อจำเลย เนื่องจากไม่ใช้หลักความสุจริต มีคุณธรรม และความยุติธรรมมาใช้ในการสืบสวนสอบสวนนั่นเอง

จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ พบว่าในเรื่องคุณธรรมก็มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าหลักนิติธรรม หากแต่หลักฐานทางคดีต้องพิสูจน์กันด้วยพยานหลักฐานก่อนจึงพูดเรื่องคุณธรรมตามมา แต่หากจะมองกับความเป็นจริงก็ควรจะต้องมีคุณธรรมก่อนกฎหมาย และหลักธรรมาภิบาลตัวอื่นๆ ทั้งหมด คดีจึงจะซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรมตรงไปตรงมา กล่าวคือ นามธรรมนำรูปธรรมนั่นเอง ถึงอย่างไรก็ตามแม้ว่าเป็นลำดับที่สอง หากแต่ความสำคัญในธรรมาภิบาลจะถือว่าเป็นตัวสำคัญอย่างยิ่งของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ที่คำนึงถึงเรื่องนี้ เพราะจะทำให้ประชาชนได้รับประโยชน์อย่างแท้จริงไม่เกิดอยุติธรรมขึ้น อันเป็นผลทำให้ไม่เกิดร้องเรียนมีเรื่องอื่นๆ ในทางลบตามมาได้ การพิจารณาวิเคราะห์การดำเนินการจึงมองที่ตัวผู้ปฏิบัติหรือตัวบุคคลที่จะต้องมีการสร้างคุณธรรมหรือพยายามบังคับให้เกิดขึ้นให้ได้กับจิตใจของตัวตำรวจผู้สืบสวนของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ เพื่อป้องกันการกระทำที่ทุจริตไม่เป็นธรรมต่อคดี

๓. หลักการมีส่วนร่วม

กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ได้ดำเนินการตามยุทธศาสตร์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน และการร่วมของเครือข่ายการปฏิบัติการของตำรวจ ในยุทธศาสตร์ข้อที่ ๓ ทั้งนี้ เพื่อให้ประชาชน และองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชนต่าง ๆ ได้เข้ามา

มีบทบาทในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม และปัญหาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ โดยกำหนดให้มีรูปแบบทั้งเรื่องการประชุมหารือร่วมกัน ในฐานะเป็นผู้แทนหนึ่งของสังคมในพื้นที่ หรือมีการให้ประชาชนให้ข้อมูลข่าวสาร หรือใช้สิทธิร้องเรียน ร้องทุกข์ รวมทั้งได้ทำกิจกรรมแก้ไขปัญหาอาชญากรรมร่วมกันในรูปของ โครงการ มาตรการ แผนงาน ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม มาตรการป้องกันเหตุลักทรัพย์ในเคหสถาน โครงการตำรวจชุมชน อาสาสมัคร ตำรวจบ้าน เป็นต้น จากข้อมูลดังกล่าว แม้ว่ากองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ จะได้ดำเนินการแล้วอย่างเข้มแข็งในระดับหนึ่งแล้วก็ตาม หากแต่ยังมีความบกพร่องอีกหลายประการที่ยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างจริงจัง ซึ่งได้แก่ การให้ข้อมูลเบาะแสของคนร้ายในคดีต่างๆ ทั้งนี้เนื่องมาจากประชาชนยังเกิดความเกรงกลัวต่ออิทธิพลของคนร้าย หรือผลร้ายที่จะเกิดขึ้นกับการที่เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือได้ นอกจากนี้ ยังมีประชาชนบางส่วนบางสถานการณ์ไม่สนใจต่อสภาพแวดล้อมของสังคม หรือการร้องขอความร่วมมือช่วยเหลือจากตำรวจ เช่น การให้ปากคำ การเปิดเผยข้อมูลจากพยานหลักฐานบางประการของคดี เป็นต้น

จากการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความเห็นว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อพยานหลักฐานในทางคดีเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง รวมทั้งการได้ข้อเท็จจริงจากพยานในที่เกิดเหตุก็สำคัญเช่นกัน ซึ่งประชาชนต้องร่วมมือกันให้ความช่วยเหลือ แต่ความเป็นจริงแล้วยังไม่ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร หรือกล่าวได้ว่ามีความร่วมมือน้อยมาก ทำให้คดียากต่อการพิสูจน์หรือใช้เวลานานกว่าจะได้พยานหลักฐาน และแม้แต่หน่วยตำรวจด้วยกันเองก็มีการปกปิดข้อมูลข่าวสารในทางคดีระหว่างกัน เนื่องจากมีการแย่งชิงผลการจับกุม หรือผลประโยชน์ของคดีที่จะได้รับเมื่อจับกุมผู้ต้องหาได้ ก็อาจได้รับการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น นอกจากนี้ ตำรวจต่างหน่วยก็มีความร่วมมือที่สำคัญได้ เช่น การตรวจพิสูจน์ต่าง ๆ ทั้งลายพิมพ์นิ้วมือแฝง DNA คราบเลือด คราบอสุจิ รอยลูกปืน คราบเขม่าดินปืน เป็นต้น ในการพิสูจน์ทางคดีความร่วมมือจึงเป็นสิ่งสำคัญ แต่นักสืบหรือตำรวจผู้สืบสวนจะเห็นความสำคัญของเรื่องนี้ และดำเนินการด้วยความสามารถของตนเอง ประกอบกับใช้ประสบการณ์ และความสัมพันธ์กันเป็นส่วนตัวเป็นหลัก ทำให้เกิดความรวดเร็ว

๔. หลักความโปร่งใส

กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ยึดหลักยุทธศาสตร์ข้อที่ ๒ เรื่อง การพัฒนางานตำรวจให้โปร่งใส มีมาตรฐาน โดยให้มีกระบวนการที่มีมาตรฐานในการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานทั้งภายใน และภายนอกขององค์กรกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ขั้นตอนกระบวนการปฏิบัติงาน และระยะเวลาในการปฏิบัติงานให้ประชาชนได้รับรู้โดยได้ถือต่าง ๆ ตลอดจนมีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลให้ความถูกต้อง ครบถ้วน สามารถนำมาใช้

ทั้งภายในหน่วยงาน และนอกหน่วยงาน และรวมทั้งประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้โดยไม่ปิดบัง นอกจากนั้นยังจะต้องสามารถตอบคำถามจากสื่อต่าง ๆ ได้โดยไม่มีข้อเคลือบแคลงสงสัย สำหรับคดีที่เกิดขึ้นของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ นั้น พบว่า ยังมีความไม่โปร่งใสของคดีอยู่หลายประการ กล่าวคือ ประชาชนหรือสื่อต่าง ๆ ยังสามารถตั้งคำถามที่สงสัยได้ทั้ง ๆ ที่บางครั้งอาจมีการจับตัวผู้ต้องหาได้ก็ตาม หรือยังจับตัวผู้ต้องหาไม่ได้ก็ตาม คำถามต่าง ๆ เหล่านี้ ได้แก่ ผู้ต้องหาใช่ตัวจริงหรือไม่ มีผู้ต้องหามากกว่านี้หรือไม่ คดีมีหลักฐานไม่เพียงพอ หากแต่ทำไมยังต้องจับตัวผู้ต้องหามาก่อน ทำไมไม่หาหลักฐานครบเสียก่อน จับหรือคดีมีเพียงพอานผู้ต้องหาชัดเจนพอรับฟังไม่ได้ ทำไมจึงรีบออกหมายจับผู้ต้องหามาดำเนินคดี เช่นนี้เป็นต้น ดังนั้น ซึ่งถ้ามีการตั้งคำถามของประชาชนดังกล่าวแล้ว และเจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถตอบคำถามเหล่านี้ได้อย่างชัดเจนครบถ้วน และมีพยานหลักฐานมาประกอบยืนยันได้ โดยเฉพาะการยืนยันจากหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ซึ่งทั่วทุกประเทศยอมรับว่าเป็นสากลในการพิสูจน์ความจริง จึงจะเชื่อแน่ว่าประชาชนต้องเชื่อมั่น และยอมรับว่ามีความโปร่งใส มีธรรมาภิบาล ไม่ใช่แค่เพียงมีการจับกุมผู้ต้องหาได้เท่านั้น เพราะกระบวนการพิสูจน์ไม่ได้ขึ้นอยู่กับเจ้าหน้าที่ตำรวจเท่านั้น ยังต้องมีอัยการศาล ตรวจสอบอีกด้วย ดังที่กล่าวมา แม้ว่าการเกิดคดี และการจับผู้ต้องหาหากดำเนินการให้มีความโปร่งใส แล้วย่อมเป็นที่ยอมรับจากประชาชน จึงจะถือว่าคดีสำเร็จอย่างแท้จริง

จากการสัมภาษณ์ และสัมมนาเชิงปฏิบัติการของเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ให้ความเห็นว่า ความโปร่งใสเป็นสิ่งที่สำคัญต่อความสำเร็จในการจับกุมคดีอาชญากรรม ซึ่งรองลงมาจากนิติธรรม ความเป็นธรรม ความรับผิดชอบ และความโปร่งใสตามลำดับ เพราะทุกคดีหากเป็นมุมมองจากประชาชนแล้วจะถามว่า คดีนี้มีความโปร่งใสหรือไม่ ถ้าตอบว่า โปร่งใสก็ถือว่ามีความสำเร็จ ซึ่งรวมกับผลการจับกุม และผู้ต้องหาที่ถูกจับได้ ประชาชนก็จะเชื่อมั่นว่าเป็นจริง มีความยุติธรรม สามารถพิสูจน์ด้วยนิติวิทยาศาสตร์ว่าได้กระทำความผิดจริง กระบวนการยุติธรรมก็จะยอมรับ และให้การตัดสินอย่างตรงไปตรงมาตามพยานหลักฐานที่ปรากฏด้วยความโปร่งใส ตามกฎหมายที่กำหนดไว้ แต่เจ้าหน้าที่ตำรวจบางนายยอมรับว่า การสืบสวนจับกุมคดีอาชญากรรมของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ไม่ใช่เรื่องง่าย บางครั้งการดำเนินการก็จำเป็นต้องใช้การสืบสวนในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ได้พยานหลักฐานมาทั้งทางตรง และทางอ้อม เช่น การใช้สายลับ การดักฟังทางโทรศัพท์ที่รวดเร็ว การสะกดรอยติดตาม ซึ่งเป็นการละเมิดสิทธิบางประการ ซึ่งไม่ถูกต้องหากแต่บางกรณีก็ยังคงดำเนินการ

๕. หลักความรับผิดชอบ

กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ได้ดำเนินการยุทธศาสตร์ในหัวข้อที่ ๑ ในการปฏิบัติหน้าที่ภารกิจให้ตอบสนองนโยบายของรัฐบาล โดยให้มีความรับผิดชอบทั้งต่อสถาบัน

พระมหากษัตริย์ ความรับผิดชอบต่อความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของประชาชน และต่อสังคม ในทุกระดับชั้นให้อยู่ได้อย่างเป็นปกติสุข ในเรื่องของการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม แต่สิ่งสำคัญคือความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด โดยจะต้องดำเนินการสืบสวนจับกุมคดีอาชญากรรมตามอำนาจหน้าที่ของตนอย่างต่อเนื่อง และอดทน หากแต่พบว่า กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนในเรื่องสืบสวนจับกุมคดีพอสสมควร แต่ยังไม่มากเท่าที่ควร จำเป็นต้องมีผู้บังคับบัญชาเข้มงวด บังคับให้เป็นไปตามความรับผิดชอบอย่างจริงจัง หากไม่ปฏิบัติ ละเว้น หรือหย่อนยานทางวินัยของข้าราชการตำรวจก็จะต้องมีความผิดทางอาญาร่วมด้วย ทั้งตัวผู้กระทำการเองในเรื่องหน้าที่ความรับผิดชอบ หรือตัวผู้บังคับบัญชาตามสายงาน ซึ่งมีอยู่บ่อยครั้งที่ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นตำรวจสั่งลงโทษ ลงทัณฑ์ เช่น พักราชการ หรือเรียกตัวมาช่วยราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ตัวอย่างเช่น มีการจับกุมความผิดคดีสำคัญในพื้นที่รับผิดชอบโดยตำรวจพื้นที่ไม่รับทราบหรือไม่ร่วมปฏิบัติหน้าที่ในการจับกุมร่วม หรือละเว้นการปฏิบัติ เช่น มีผู้มาแจ้งความร้องทุกข์ทางคดีอาญา แต่ผู้รับแจ้งหรือผู้สืบสวนสอบสวนไม่ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด หรือทำอย่างไรไม่รับผิดชอบ จนทำให้คดีเกิดความเสียหาย อันได้แก่ ผู้ต้องหาหลบหนีไปได้ หรือคดีสั่งไม่ฟ้อง ยกฟ้อง คืบทรัพย์สิน ก็จะต้องมีการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง เอาผิดทางวินัย และทางอาญาด้วย

ส่วนผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ได้ให้ความเห็นว่า หลักความรับผิดชอบเป็นเรื่องที่สำคัญรองลงมาจากเรื่องนิติธรรม ซึ่งสูงสุดของหลักธรรมาภิบาล ซึ่งหากไม่ปฏิบัติตามภารกิจหน้าที่ความรับผิดชอบที่กำหนด คดีก็จะเกิดความเสียหายหรือเป็นไปด้วยความล่าช้าไม่ทันต่อเหตุการณ์ ผู้ต้องหาอาจหลบหนีหรือไม่รู้ตัว หรือมีความเสียหายเกิดเพิ่มมากขึ้น เช่น คดีฆ่า ข่มขืนในพื้นที่จังหวัดลพบุรี เมื่อเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๘ ผู้ตรวจพิสูจน์สามารถหาร่องรอยหลักฐานได้จากเส้นขนของผู้ตาย และผู้ต้องหาในที่เกิดเหตุ ซึ่งทำได้ยากมาก แต่เจ้าหน้าที่มีความรับผิดชอบ ขยัน และอดทนสามารถทำได้ เพราะมีความสนใจใส่ใจในคดี จึงทำให้สามารถหาค้นรายมาลงโทษได้ เป็นต้น และที่สำคัญผู้บริหารสูงสุดของหน่วยได้แก่ ผู้บังคับการของจังหวัด รองลงมาคือ ผู้กำกับการของสถานีตำรวจต้องใส่ใจเข้าควบคุมกำกับคดีด้วยตนเอง เพื่อจะได้แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบคดีให้กับผู้ร่วมงานส่วนต่าง ๆ ในการบังคับบัญชาของตนให้รับผิดชอบแต่ละหน้าที่ให้ได้ประสิทธิภาพสูงสุด โดยอาจพิจารณาดำเนินการแยกกลุ่มหน้าที่ความรับผิดชอบเป็นชุดๆเป็นขั้นเป็นตอน ซึ่งได้แก่ จัดชุดสืบสวนไว้เป็นการเฉพาะแบ่งความรับผิดชอบเป็นด้านๆ เช่น ด้านค้นหาหลักฐานทางคดีพื้นฐาน ด้านหาตัวผู้ต้องหา ด้านขยายผลคดี ด้านวิทยาการตำรวจ เป็นต้น ส่วนผู้สัมภาษณ์ให้ความเห็นว่า หลักความรับผิดชอบเป็นรองลงมาจาก หลักคุณธรรม และหลักความโปร่งใส

๖. หลักความคุ้มค่า

กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ได้พิจารณาถึง ทรัพยากรในการบริหารราชการ อันได้แก่ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และการบริหารงาน และเวลาที่ต้องเสียไป กล่าวคือ เมื่อมีคดีอาชญากรรมเกิดขึ้นในพื้นที่จะต้องมีการวิเคราะห์คดีที่เกิดขึ้นในพื้นที่ทุกครั้ง โดยผู้บังคับบัญชาของหน่วย โดยวิเคราะห์รายวัน วิเคราะห์รายสัปดาห์ หรือสองวันต่อครั้ง เพื่อวางแผนการดำเนินการว่าจะให้ใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด หรือผลสำเร็จของคดี ซึ่งได้แก่ การจับกุมผู้ต้องหาได้โดยที่ประชาชนพึงพอใจ มีความโปร่งใสในคดี และปราศจากคำถามในข้อสงสัยต่าง ๆ นอกจากนี้สำนักงานตำรวจแห่งชาติยังได้กำหนดตัวชี้วัดเอาไว้ให้ปฏิบัติโดยใช้งบประมาณตามที่กำหนดไว้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดคุ้มค่าตามแผนงาน และสิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือต้องไม่เกิดความสูญเสียบุคลากรในการปฏิบัติงาน จึงจะถือว่าคุ้มค่า แต่พบว่า บางคดีต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง งบประมาณไม่เพียงพอ วัสดุเครื่องมือเครื่องใช้ไม่ทันสมัย ทำให้เกิดผลร้ายต่อบุคคล และทรัพย์สินของรัฐในการปฏิบัติงาน หรือใช้เวลาไปในการสืบสวนมากเกินไป แต่ก็ยังจับผู้ต้องหาไม่ได้หรือได้ผู้ต้องหามาแต่พยานหลักฐานไม่เพียงพอ ทำให้ผู้ต้องหาให้การปฏิเสธ และหลุดคดีได้ในที่สุด ซึ่งพบว่า ยังมีความไม่คุ้มค่าในระดับหนึ่ง หรือมีการจับกุมผู้ต้องหาไม่ถึงตัวการของคดี หรือคดีขาดความสมบูรณ์ เพราะการหาหลักฐานไม่เพียงพอ แต่มีการจำกัดด้วยเวลา และงบประมาณจึงทำให้เกิดความไม่สำเร็จในระดับหนึ่ง

จากการสัมภาษณ์ และสัมมนาเชิงปฏิบัติการพบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจให้ความสำคัญในความคุ้มค่า และประสิทธิภาพของงานว่ามีความจำเป็น และจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารหน่วยงานสืบสวนต้องมีความใส่ใจ เพื่อให้ได้หลักฐานมากที่สุด โดยใช้เวลาน้อยที่สุด แต่สามารถนำไปเป็นหลักฐานในการพิสูจน์ฟ้องร้องคดีต่อผู้ต้องหาของคดี ในศาลได้อย่างสมบูรณ์ และหากศาลพิจารณาคดีถึงที่สุดแล้วศาลตัดสินใจลงโทษจึงจะถือว่าสมบูรณ์ แต่จะสมบูรณ์สูงสุดจำเป็นต้องมีความพึงพอใจของประชาชนด้วย จึงนับว่ามีธรรมชาติมาก ประสบผลสำเร็จมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพอย่างแท้จริง มีผลผลิตที่คุ้มค่าต่อการปฏิบัติ

ปัญหา อุปสรรค

ปัญหา อุปสรรค เรื่องหลักธรรมชาติที่มีผลต่อความสำเร็จในการสืบสวนจับกุมคดีอาชญากรรมของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ นั้น ทางการวิจัยแยกเป็นสองลักษณะ ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิที่สัมภาษณ์ และสัมมนาเชิงปฏิบัติการของตำรวจให้ความเห็นไว้คือ

ลักษณะที่ ๑ ปัญหา อุปสรรค เรื่องที่ทำให้การสืบสวนไม่เกิดธรรมาภิบาลแยกเป็นหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

๑. ผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมได้เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าเป็นผู้กระทำผิดจริง ทั้งจากทางพยานบุคคล วัตถุ และจากวิทยาการตำรวจได้ชัดเจน (หลักความโปร่งใส)

๒. ผู้ปฏิบัติมุ่งหาผลประโยชน์จากคดีที่เกิดขึ้น จึงมีการเบี่ยงเบนคดี จากความเป็นจริง (หลักคุณธรรม)

๓. มีการเร่งรัดผลคดีในการจับกุมผู้ต้องหาโดยจากผู้บังคับบัญชา ทำให้ได้หลักฐานไม่สมบูรณ์ไม่ครบถ้วน (หลักความโปร่งใส)

๔. มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารผลคดีต่อสื่อมวลชนหรือประชาชนเร็วเกินไป ทำให้เสียหายแก่รูปคดี (หลักความคุ้มค่า)

๕. หลักกฎหมายไม่เอื้อต่อการปฏิบัติให้เกิดผลดีต่อการจับกุมคดี เช่น การขอหมายค้นหมายจับ การขออนุญาตดักฟังทางโทรศัพท์ เป็นต้น ทั้งสิ่งเหล่านี้ต้องใช้เวลาที่รวดเร็ว (หลักนิติธรรม)

๖. ขาดความเชื่อมั่นในตัวเจ้าหน้าที่ตำรวจ และองค์กรตำรวจ หรือกล่าวได้ว่ามีต้นทุนต่ำ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ตำรวจสืบสวนมีการกระทำผิดในทางลบของคดีอยู่บ่อยครั้ง จึงมองภาพว่าไม่มีธรรมาภิบาล (ขาดหลักคุณธรรม หลักโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ)

๗. มีการใช้ระบบอุปถัมภ์ในทางคดีมากเกินไป จนทำให้คดีผิดจากความเป็นจริง ไม่เที่ยงตรง ไม่เป็นธรรม ไม่ยุติธรรม ไม่โปร่งใส (ขาดหลักคุณธรรม และหลักความโปร่งใส)

ลักษณะที่ ๒ ปัญหา อุปสรรคในเรื่องที่ทำให้การสืบสวนไปประสบผลสำเร็จมีดังนี้คือ

๑. ขาดเครื่องมือเครื่องใช้ และเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการปฏิบัติงานสืบสวนคดี

๒. ผู้ปฏิบัติงานสืบสวนเอง ขาดความรู้ความสามารถประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และไม่รักงานสืบสวน

๓. ผู้บังคับบัญชาไม่ให้การสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ทางคดี ได้แก่ ความดีความชอบงบประมาณ เครื่องมือเครื่องใช้ เป็นต้น

๔. ผู้บังคับบัญชาของหน่วยงานนั้น ๆ ไม่ลงมาตรวจที่เกิดเหตุด้วยตนเอง เพื่อวิเคราะห์พิสูจน์ทราบหาพยานหลักฐาน และสั่งการในชุดปฏิบัติงานต่างๆ เพื่อปฏิบัติงานด้วยความถูกต้องรวดเร็ว

๕. ผู้ปฏิบัติงานสืบสวนขาดความอดทน มุ่งมานะในงานเพื่อความสำเร็จในการสืบสวน หรือหาพยานหลักฐาน

๖. กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติในการสืบสวน
๗. มีการแทรกแซงจากบุคคลที่มีอำนาจหรือมีอิทธิพลทั้งทางการเมือง และทางอื่น ๆ เพื่อผลทางคดี
๘. มีการรับประโยชน์ หรือมีการทุจริตคอร์รัปชั่นทางคดีที่เกิดขึ้นในขั้นตอนต่าง ๆ ของการสืบสวน และการหาพยานหลักฐาน
๙. ขาดความร่วมมือจากประชาชนในเรื่องต่างๆ เช่น การให้ปากคำ การแจ้งเบาะแส การแจ้งเหตุที่เกิดขึ้น
๑๐. ขาดการประสานงานจากหน่วยราชการ ทั้งภายในหน่วย และภายนอกในด้านการหาข่าว การหาพยานหลักฐาน และยังมีการปิดบังข้อมูลระหว่างกัน
๑๑. ขาดแรงจูงใจ ขาดขวัญกำลังใจเพื่อทำคดีจนประสบความสำเร็จ
๑๒. จับกุมผู้ต้องหาโดยยังไม่ได้หลักฐานที่สมบูรณ์พอที่พนักงานสอบสวน อัยการ ศาลจะรับฟังในการลงโทษผู้กระทำผิด
๑๓. พบว่า กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ยังจับกุมโดยไม่คำนึงถึงเป้าหมายของตัวชี้วัดที่กำหนด หรือไม่คำนึงถึงเป้าหมายที่แท้จริงในประสิทธิภาพของงาน
๑๔. ผู้บังคับบัญชาเลือกผู้ที่มาทำงานสืบสวนเป็นนักสืบหรือเลือกชุดสืบสวนพิเศษโดยไม่คำนึงถึงความรู้ความสามารถของบุคคลในคดีนั้น ๆ
๑๕. มีการแย่งแข่งผลงานระหว่างกันในการสืบสวน เพื่อผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น
๑๖. มีการเปิดเผยคดีสู่ประชาชน หรือสื่อมวลชนเร็วเกินไป ทั้ง ๆ ที่ยังไม่สามารถจับผู้ต้องหาได้หรือจับมาได้ไม่ทั้งหมด ทำให้ข้อมูลทางคดีเสียไป
๑๗. ขาดการอบรมให้ความรู้ และประสบการณ์ใหม่ ๆ เกี่ยวกับการสืบสวนวิธีพิเศษ และหน่วยยังขาดแคลนนักสืบรุ่นใหม่มารับแทนนักสืบรุ่นเก่า
- ดังนั้น จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ที่ผ่านมายังมีคดีที่ไม่ประสบความสำเร็จ ประชาชนไม่ยอมรับหรือยังไม่พึงพอใจ เช่น คดีฆ่าสกุลเปาอินทร์ในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี ดังที่กล่าวมาแล้ว จากการวิจัยถ้าหากนำเอาหลักธรรมาภิบาลที่สำคัญ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม และหลักความโปร่งใส ตามลำดับมาประกอบกับคดีแล้ว การพิสูจน์หลักฐานด้วยความยุติธรรมตามหลักตัวบทกฎหมายก็จะเกิดขึ้นซึ่งเป็นเรื่องสำคัญโดยอาจจะต้องนำมาประกอบคดีให้เป็นที่ประจักษ์ทั้งของกลาง และพยานที่ปรากฏตั้งแต่เริ่มแรกซึ่งก็จะไม่มีข้อสงสัยจากประชาชน หรือยกตัวอย่างอีกคดีคือ คดีวิสามัญฆาตกรรมที่ สภ. ประตุน้ำจุกพาลงกรณ์ ซึ่งตำรวจเป็นผู้ต้องหาในการกระทำวิสามัญฆาตกรรม ถ้าหากมีการทำสำนวนตามกฎหมาย และมีการบันทึกภาพ VDO ปรากฏทุกขั้นตอนของการกระทำอย่างชัดเจนแล้ว และสอบประจักษ์พยาน

ในที่เกิดเหตุด้วยก็จะเป็นการป้องกันตัวพอสมควรแก่เหตุได้เป็นต้น ดังนั้นจากตัวอย่างข้างต้น จึงอาจกล่าวสรุปได้ว่า ถ้าหากกระทำโดยยึดหลักธรรมาภิบาล และนำระบบการสืบสวนที่มีการใช้ พยานหลักฐานเป็นสำคัญมาประกอบ ก็จะถูกพิสูจน์ด้วยความโปร่งใสเป็นธรรมโดยที่ไม่มี ประชาชนไม่พึงพอใจอย่างแน่นอน การดำเนินการทั้งหมดในคดีก็จึงจะถือว่าประสบผลสำเร็จ และสามารถนำไปฟ้องร้องต่อศาลได้

สรุป

กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ เป็นชุมชนเมืองผสมผสานกับชุมชนเกษตรกรรม ซึ่งพบว่ายังมีปัญหาอาชญากรรมเกิดขึ้นอยู่ในระดับสูง โดยพบว่าสถิติคดีอาญาทุกกลุ่ม และผลการ ดำเนินการแก้ไขปัญหายังไม่บรรลุผลดีเท่าที่ควร แม้จะมียุทธศาสตร์ของกองบัญชาการตำรวจภูธร ภาค ๑ และนโยบาย โครงการ มาตรการการปฏิบัติเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมที่กำหนดไว้ อย่างชัดเจนแล้วก็ตาม

ส่วนหลักธรรมาภิบาลของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ผู้บังคับบัญชาได้เล็งเห็น ความสำคัญถึงการใช้อย่างจริงจัง แต่เจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายปฏิบัติส่วนใหญ่ก็ยังไม่ ตระหนัก และให้ความสำคัญในเรื่องนี้มากนัก จึงจำเป็นจะต้องมีการปลูกฝัง แนะนำ สร้างความเชื่อ ให้เกิดขึ้นมากกว่าที่เป็นอยู่ และจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ตำรวจระดับบริหาร และสัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่ตำรวจระดับปฏิบัติพบว่า การสืบสวนที่มีธรรมาภิบาลมากที่สุดที่ปฏิบัติกันอยู่ ได้แก่ การหาพยานหลักฐาน รองลงมาได้แก่ การสอบปากคำ การหาข่าว การขยายผลคดี และการใช้ สายลับตามลำดับ ส่วนหลักธรรมาภิบาลที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนที่สำคัญที่สุดที่จำเป็นต้องใช้ ได้แก่ หลักนิติธรรม รองลงมา ได้แก่ หลักความรับผิดชอบ หลักความเป็นธรรม หลักความโปร่งใส และหลักความคุ้มค่า

ดังนั้น ความสำเร็จของการสืบสวนจับกุมคดีอาชญากรรม คือการที่เจ้าหน้าที่ตำรวจ สามารถจับกุมตัวผู้ต้องหาได้ และนำทรัพย์สินที่ถูกโจรกรรมไปกลับคืนมาหรือผู้เสียหายได้รับการ ชดเชยตามสมควร และผู้ต้องหาถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจสั่งฟ้องดำเนินคดีด้วยความโปร่งใสเป็นธรรม ประกอบด้วยคำรับสารภาพ เพราะด้วยเหตุจูงใจต่อพยานหลักฐานที่มีรวมทั้งศาลพิจารณาลงโทษ ผู้กระทำผิดตามกฎหมาย และสิ่งสำคัญก็คือประชาชนพึงพอใจ นั่นเอง

บทที่ ๕

สรุป และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่องหลักธรรมาภิบาลที่มีผลต่อความสำเร็จในการสืบสวนจับกุมคดีอาชญากรรมของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินการในการสืบสวนจับกุมคดีอาชญากรรมของตำรวจภูธรที่ผ่านมา และปัญหาที่เกิดขึ้น ตลอดจนเพื่อหาแนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลมาประกอบกับการสืบสวนจับกุมคดีอาชญากรรมของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ที่ทำให้เกิดผลสำเร็จ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualities Research) โดยรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ เอกสารที่เกี่ยวข้อง (Documentary Research) ประกอบกับวิธีการสัมภาษณ์เฉพาะเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ทรงคุณวุฒิ ตำแหน่งรองผู้บัญชาการ ยศพลตำรวจตรีของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ รวมทั้งการจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการของเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นสัญญาบัตร ตำแหน่งผู้กำกับการ ยศพันตำรวจเอกลงมา และมีผู้บังคับการสืบสวนตำรวจภูธรภาค ๑ มาให้คำแนะนำ รวมทั้งสิ้นจำนวน ๕๑ นาย ผู้ศึกษาจึงขอเสนอ สรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังนี้

สรุป

หลักธรรมาภิบาลที่มีผลต่อความสำเร็จในการสืบสวนจับกุมคดีอาชญากรรมของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ จากผลการศึกษาพบว่ากองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ได้สืบสวนจับกุมคดีอาชญากรรมเพิ่ม/ลด ของคดีอาชญากรรม ดังนี้

การสืบสวนจับกุมคดีอาชญากรรมของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ย้อนหลังใน ๓ ปี พบว่ามีการป้องกันอยู่ในระดับดี กล่าวคือ สถิติการเกิดของคดีลดลงทุกปี ส่วนประสิทธิภาพโดยรวมเมื่อเทียบกับการเกิด และการจับกุมเป็นร้อยละลดลงจากทุกปี จึงสรุปจากการวิเคราะห์ได้ว่าอยู่ในระดับลดลงโดยภาพรวมเกิดจากปัญหาบางประการทั้งภายในเกี่ยวกับบุคลากร และสภาพแวดล้อมภายนอกของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ด้านการบริหารงานซึ่งได้พยายามหาสาเหตุและแนวทางแก้ไขการปฏิบัติงานให้มีการจับกุมที่มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น ส่วนความพึงพอใจซึ่งเป็นความเห็นของประชาชนผ่านสื่อมวลชนและการร้องเรียนต่าง ๆ รวมถึงการให้ข้อมูลของเจ้าหน้าที่ตำรวจ พบว่ายังไม่พึงพอใจคดีจับกุมเป็นส่วนใหญ่ (จึงต้องมีการวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่ง ต่าง ๆ ให้ชัดเจนว่าเกิดจากสาเหตุใด) ซึ่งผู้ศึกษาพบว่าเมื่อนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และการสัมมนาในครั้งนี้มาพิจารณามีความเห็นว่า การจับกุมเพียงอย่างเดียวไม่ถือเป็น

ความสำเร็จ หากแต่จำเป็นต้องประกอบด้วยความพึงพอใจของประชาชน รวมทั้ง ผลความเห็น การรับฟ้องของพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ และผู้พิพากษา มีความเห็นสอดคล้องต้องกัน ที่จะลงโทษผู้กระทำผิดตามฐานความผิดที่ร้องทุกข์กล่าวโทษมา อีกทั้ง ความพึงพอใจนั้นจะต้อง ประกอบด้วยความเชื่อมั่นในคดี ไม่มีคำถามใด ๆ หรือข้อสงสัยในคดีต่อผู้ต้องหาหรือผู้จับกุมที่ ตอบคำถามไม่ชัดเจน ดังนั้น การจับกุมของตำรวจจึงมิใช่เป็นความชอบเสมอไป อาจเป็นความผิด ก็ได้ ถ้าสั่งไม่ฟ้องหรือยกฟ้องคดี และประชาชนไม่พึงพอใจต่อคดี

หลักธรรมาภิบาลที่มีผลต่อความสำเร็จในการสืบสวนจับกุมคดีอาชญากรรมของ กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ จากการศึกษา โดยข้อมูลต่าง ๆ การสัมภาษณ์และการสัมมนาพบว่า

๑. หลักนิติธรรม

กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ เป็นหน่วยบังคับใช้กฎหมาย โดยมีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่ดำเนินการอยู่หลายฉบับ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเรื่องประมวลกฎหมายอาญา และวิธี พิจารณาความอาญา รวมถึง พระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา มาใช้กับประชาชน เมื่อมีเหตุคดี เกิดขึ้น สำหรับในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นเรื่องของการสืบสวนจับกุมคดีอาชญากรรม ซึ่งหลักการของ ตำรวจคือต้องให้ได้มาซึ่งพยานหลักฐานทางคดีก่อนเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด ส่วนการจับผู้ต้องหาเป็น เรื่องรองลงมามิใช่จับผู้ต้องหาแล้วค่อยมาหาพยานหลักฐานเพิ่มเติมทีหลัง แต่ทั้งหลายทั้งปวง นั้นก็ต้องดำเนินการไปโดยมีหลักนิติธรรมคู่กับการหาพยานหลักฐาน เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของ ประชาชน และสากล โดยอาศัยกฎหมายรองรับ ซึ่งยังมีขั้นตอนอื่นๆ อีก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการ สอบสวน การสอบปากคำ การหาข่าว การขยายผลคดี และการใช้สายลับที่ต้องประกอบกับ กฎหมายหรือนักนิติธรรมเข้าร่วมด้วยทุกเรื่อง กล่าวคือ กฎหมายจะกำหนดให้อำนาจ และหน้าที่ไว้ อย่างชัดเจนในการปฏิบัติ เพราะหลักกฎหมายหากถ้าหากไม่ได้กำหนดไว้ก็ไม่มีอำนาจ และไม่ สามารถดำเนินการได้ กฎหมายจึงต้องมีบทลงโทษไว้ หากผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม ดังนั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจก็ต้องดำเนินงานไปตามนั้นด้วยเช่นกัน จะละเมิดมิได้ กฎหมายจะกำหนดให้มีการ ถ่วงดุลอำนาจ ในกระบวนการยุติธรรมไว้อย่างชัดเจน เพื่อไม่ให้มีการก้าวท้าวเรื่องสิทธิเสรีภาพ ระหว่างกัน ดังนั้น จากการศึกษาพบว่า หลักนิติธรรมเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในเรื่องของธรรมาภิบาล และต้องสอดคล้องไปกับการปฏิบัติการสืบสวนทุกเรื่องทุกคดีทุกขั้นตอนตามที่กล่าวมาให้เป็นเนื้อ เดียวกัน

๒. หลักคุณธรรม

กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ถือเป็นสิ่งสำคัญมากในเรื่องของคุณธรรมใน อันที่จะเข้าไปสืบสวนจับกุมคดี หากไม่มีคุณธรรมแล้วก็จะเกิดการกระทำที่ผิดต่อศีลธรรม มีการ ททุจริต คอร์รัปชัน ใช้ระบบอุปถัมภ์เกินขอบเขตเกินกว่าที่สังคมยอมรับได้ ประชาชนก็ไม่ปรารถนา

ที่จะให้มีลักษณะเช่นนี้เกิดขึ้น อีกทั้งกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ได้มีการส่งเสริมฝึกรวม การนำคุณธรรม และจริยธรรมมาปลูกฝังค่านิยมในการดำเนินชีวิต และยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการร่วมกันทำกิจกรรม CSR พร้อมการมีจิตสาธารณะ เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ต่อชุมชน แบ่งปัน เสียสละ เห็นคุณค่าของสังคมส่วนรวม นอกจากนี้ยังได้มีการนำหลักจริยธรรม จรรยาบรรณของสำนักงานตำรวจแห่งชาติมาใช้ตามกฎคณะกรรมการตำรวจ ว่าด้วยประมวล จริยธรรม และจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ มาบังคับใช้อย่างทั่วถึง สามารถร้องทุกข์ กล่าวโทษ ดำเนินการทางวินัยต่อผู้ล่วงละเมิดฝ่าฝืน ไม่ดำเนินการตามด้วย อันจะโยงใยกับการ ปฏิบัติต่าง ๆ ในการสืบสวนคดีของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ให้เกิดความเป็นธรรมไม่มีการ ทุจริตผิดกฎหมายทำหน้าที่โดยไม่หวังเงินสินบน เงินรางวัล ซึ่งหลักคุณธรรมนั้น จากการสัมภาษณ์ และสัมภาษณ์พบว่า มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่า หลักกฎหมายแต่เป็นรองลงมา จำเป็นต้องทำคู่ ไปด้วยกับหลักนิติธรรมเช่นเดียวกัน และกระทำให้เป็นเนื้อเดียวกันอย่างเป็นระบบ ดังนั้น เมื่อคดีมี ผลออกมาดำเนินการตามหลักคุณธรรมจึงจะถือว่าสำเร็จเป็นที่พึงพอใจของประชาชน เพราะเมื่อมี กฎหมาย มีหลักคุณธรรม การดำเนินการก็จะเป็นไปตามระบบไม่ไปกระทบต่อสิทธิของผู้หนึ่งผู้ใด คดีก็ทำไปโดยไม่ลำเอียงและมีประสิทธิภาพ ไม่ขัดแย้ง ไม่ทุจริตคอร์รัปชัน หรือ ปราศจากอิทธิพล ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร

๑. หลักการมีส่วนร่วม

กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ได้ยึดหลักการตามยุทธศาสตร์ของสำนักงาน ตำรวจแห่งชาติในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน และการร่วมของเครือข่ายการปฏิบัติของ ตำรวจ จึงมีการแต่งตั้งประชาชน พร้อมภาคส่วนต่าง ๆ ของสังคมร่วมเป็นคณะกรรมการตำรวจ สอบการบริหารงานตำรวจ และจัดการให้มีส่วนร่วมในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งการประชุมหารือ การให้ ข้อมูลข่าวสาร การเป็นอาสาสมัคร ทำให้ดูเหมือนเป็นตัวแทนของตำรวจในการป้องกันภัย อาชญากรรม โดยให้มีการร้องทุกข์ร้องเรียนได้อย่างอิสระโปร่งใส จากการสัมภาษณ์ และสัมภาษณ์ ตำรวจ พบว่า การมีส่วนร่วมหวังแสวงหาความร่วมมือจากแหล่งต่าง ๆ เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งขาด ต่อคดีการสืบสวน จับกุม ทั้งการหาพยานหลักฐาน และการให้ปากคำ รวมถึงข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง หากแต่ประชาชนยังเกรงกลัวภัยหรืออิทธิพลจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นเหตุให้ไม่มี ความร่วมมือจากประชาชนเท่าที่ควร รวมทั้งความร่วมมือระหว่างกันของตำรวจหรือองค์กร ที่เกี่ยวข้องก็มักไม่ให้ข้อมูล เนื่องจากมีการแข่งขันผลประโยชน์ เกรงกลัวผลกระทบที่เกิดขึ้นหาก มีการร่วมมือกัน

๔. หลักความโปร่งใส

กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ยึดหลักยุทธศาสตร์ในเรื่องของการพัฒนางานตำรวจให้โปร่งใส มีมาตรฐาน โดยกำหนดให้มีการตรวจสอบ ประเมินผล ทั้งภายใน และภายนอก และยังมีการตรวจสอบจากหน่วยงานอื่น มีการให้โอกาสประชาชน ได้ร้องเรียน ร้องทุกข์ขอความเป็นธรรมได้ และหาข้อมูลที่เกิดขึ้นโดยโปร่งใส ปราศจากอคติปิดบังใดๆ กล่าวคือ ความโปร่งใสถือเป็นตัวหลักตัวที่สำคัญอีกตัวหนึ่ง รองจากหลักนิติธรรม ผู้ให้สัมภาษณ์ และการสัมมนา มีความเห็นว่า การพิสูจน์ในคดีสืบสวน หรือพิสูจน์ตัวผู้ต้องหาจะต้องพิสูจน์แบบชัดเจนตรงไปตรงมาปราศจากข้อเคลือบแคลงสงสัย บริสุทธฺิ ยุติธรรม ถ้าหากมีการพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์ก็ยิ่งเป็นการทำให้คดีกระจ่างชัดแจ้งแน่ชัดว่าใครเป็นผู้กระทำผิด เพราะสามารถยืนยันตัวบุคคลได้จากเครื่องมือต่าง ๆ ทางวิทยาศาสตร์อันเป็นหลักที่สากลยอมรับ กล่าวคือ เมื่อเกิดความโปร่งใส ตอบคำถามได้ พิสูจน์ได้ ประชาชนก็พึงพอใจ ศาลก็ตัดสินคดีได้อย่างไม่เคลือบแคลง โดยยึดหลักว่า ปล่อยคนผิด ๑๐ คน ดีกว่าการนำคนบริสุทธิ์ ๑ คนมาลงโทษ

๕. หลักความรับผิดชอบ

ในยุทธศาสตร์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ข้อ ๑ ได้กำหนดการปฏิบัติหน้าที่ภารกิจให้ตอบสนองนโยบายของรัฐ โดยให้มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น กล่าวคือ

๕.๑ ต่อผู้อื่น ได้แก่ สถาบันพระมหากษัตริย์จะต้องมีความจงรักภักดี และถวายความปเลอดภักย์อย่างสูงสุด

๕.๒ ต่อประชาชน คือ จะต้องให้ความปเลอดภักย์ในชีวิตและทรัพย์สิน

๕.๓ ต่อตนเอง คือ จะต้องรับผิดชอบงานในหน้าที่นั้น ๆ ของตนให้สมบูรณ์ โดยเฉพาะเรื่องการสืบสวนจับกุมคดีจะต้องมีความอดทน ขยัน ซื่อสัตย์ มุ่งหวังงานในหน้าที่

สำหรับการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิตอบว่า ให้ความสำคัญเรื่องความรับผิดชอบเป็นลำดับรองจากหลักนิติธรรม ส่วนการสัมมนารองลงมานั้นให้หลักคุณธรรมจึงวิเคราะห์ได้ว่า ถ้าหากมองเรื่องความสำเร็จหรือผลของการจับกุมคดีแล้ว ความรับผิดชอบเป็นสิ่งสำคัญกว่า แต่หากมองเรื่องความพึงพอใจของประชาชนก็น่าจะเป็นเรื่องของคุณธรรม เพราะจะมีผลกระทบต่อตัวเองและส่วนรวมเป็นสิ่งสำคัญ อย่างไรก็ตามความสำคัญนั้นต่างมุมมองต่างระดับกันเล็กน้อย โดยเห็นว่า ความรับผิดชอบเกี่ยวข้องโดยตรงที่สำคัญต่อผลสำเร็จ เพราะความสำเร็จเป็นเรื่องรูปธรรม ดังที่กล่าวมาข้างต้น และสิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่ง ก็คือความรับผิดชอบในการทำงานเป็นทีม ซึ่งมีผู้นำคือ หัวหน้าหน่วยคอยดูแลรับผิดชอบปฏิบัติการก็เป็นส่วนสำคัญที่จะควบคุมลูกทีมสืบสวนให้สามารถไปสู่ผลสำเร็จได้

๖. หลักความคุ้มค่า

สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้กำหนดตัวชี้วัดไว้หลายลักษณะ เพื่อที่จะควบคุมการใช้จ่ายทรัพยากร หรือปัจจัยทางการบริหาร อันได้แก่ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ ส่วนการบริหารงานที่จะให้อยู่ในระดับที่กำหนดได้จะต้องควบคุมไม่ให้ใช้อย่างฟุ่มเฟือย คุ้มค่า นอกจากที่กล่าวแล้วยังต้องกล่าวถึงเรื่องเวลา ความสูญเสีย หรือการบาดเจ็บของบุคคลที่เกี่ยวข้อง ผลสำเร็จที่เกิดขึ้นไม่ว่าเรื่องชื่อเสียง การจับกุมผู้ต้องหาได้ การตามหาทรัพย์สินที่หายไปกลับคืนมา กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ จึงกำหนดให้มีการวิเคราะห์หลักดีเป็นรายวัน รายสัปดาห์ รายเดือน เพื่อวางแผนการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และได้ผลคุ้มค่ากับที่ได้ดำเนินการไป ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ และผู้สัมภาษณ์มีความเห็นสอดคล้องกันว่า มีประโยชน์สำหรับผู้นำหน่วยในการวิเคราะห์หลักดี เพื่อตัดสินใจสั่งการดำเนินการอย่างหนึ่ง เพื่อให้เกิดผลดีในการจับกุมผู้ต้องหาได้ และได้ทรัพย์สินกลับคืนมา อีกทั้งการวางแผนก่อนเพื่อป้องกันมิให้มีการสูญเสียต่อชีวิต และทรัพย์สินได้ ถือว่าคุ้มค่า มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล

สรุปหลักธรรมาภิบาลที่ต้องนำมาใช้ในการสืบสวนจับกุมคดีอาชญากรรมของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ เพื่อให้เกิดผลสำเร็จ และเป็นที่ยังพอใจต่อประชาชน ตามที่ได้พบจากการศึกษาก็คือ

๑. หลักนิติธรรม

๒. หลักความรับผิดชอบ

๓. หลักความเป็นธรรม

๔. หลักความโปร่งใส

๕. หลักความร่วมมือ

๖. หลักความคุ้มค่า มาเป็นอันดับสุดท้าย

แต่ทุกตัวก็มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากันมากนัก ส่วนหลักการสืบสวนคดีอาชญากรรมที่สำคัญต้องมุ่งเน้นเป็นอันดับแรกก็คือ การหาพยานหลักฐาน รองลงมาคือ การสอบปากคำ การหาข่าว การขยายผลคดี และสุดท้ายการใช้สายลับ

ดังนั้นหากการสืบสวนซึ่งมีองค์ประกอบต่าง ๆ ทำโดยธรรมาภิบาลซึ่งมีหลักต่าง ๆ ประกอบ และนำมาใช้ควบคู่กันไปแล้ว การจับกุมคดีก็น่าเชื่อว่าจะประสบผลสำเร็จ กล่าวคือเกิดความพึงพอใจ ประชาชนปราศจากข้อสงสัย ศาลก็ตัดสินคดีโดยถูกต้องยกฟ้อง เพราะทำไปอย่างถูกขั้นตอนของกฎหมาย โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีคุณธรรมไม่ทุจริตคอร์รัปชัน และได้ผลดีคุ้มค่า จึงอาจกล่าวได้ว่า ความสำเร็จของคดีจะต้องมีธรรมาภิบาลประกอบเสมอ คดีจึงจะเป็นที่ยังพอใจของประชาชนและโปร่งใสยุติธรรม

ปัญหา อุปสรรค

จากผลการศึกษาเรื่องหลักธรรมาภิบาลที่มีผลต่อตำรวจของการสืบสวนจับกุมคดีอาชญากรรมของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ พบว่า มีปัญหา อุปสรรค พอสรุปได้ดังนี้

ปัญหา อุปสรรคของหลักธรรมาภิบาลในการสืบสวน (ไม่โปร่งใส)

๑. คดีที่เกิดขึ้นไม่สามารถจับกุมได้ตามเป้าหมายตัวชี้วัดของสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่กำหนดหรือจับน้อยกว่าปีที่ผ่านมาเมื่อเทียบกับคดีที่เกิดขึ้น โดยคิดเป็นร้อยละ

๒. การดำเนินการสืบสวนจับกุมคดีที่เกิดขึ้นบางคดียังไม่โปร่งใส และประชาชนยังไม่พึงพอใจ

๓. ไม่สามารถหาพยานหลักฐาน เพื่อพิสูจน์ทางคดีได้อย่างชัดเจนและไม่นำนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการพิสูจน์ให้เป็นที่ประจักษ์

๔. ผู้ปฏิบัติการสืบสวนมุ่งหาผลประโยชน์จากคดีที่เกิดขึ้น จึงมีการเบี่ยงเบนคดีไม่ดำเนินคดีอย่างตรงไปตรงมา

๕. ผู้บังคับบัญชาเร่งรัดคดีต่อผู้สืบสวนให้จับผู้กระทำผิดเร็วเกินไป โดยไม่คำนึงถึงหลักฐานที่ได้ว่าเพียงพอต่อการส่งฟ้องของพนักงานสอบสวน อัยการ และการฟ้องคดีของศาลหรือไม่

๖. กฎหมายไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดสืบสวน เช่น ข้อกำหนดของกฎหมาย เรื่องการค้น การจับ การดักฟัง การรับฟังพยานผู้ต้องหา เป็นต้น

๗. ประชาชนไม่เชื่อมั่นในตัวเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดสืบสวนคดี (ต้นทูนบุคคลต่ำ) ว่าจะทำคดีอย่างตรงไปตรงมา สุจริต ยุติธรรม

๘. มีการใช้ระบบอุปถัมภ์หรืออิทธิพลทางการเมือง หรืออำนาจอื่นใดต่อคดีการสืบสวนทำให้เกิดการล่าเอียงและไม่ยุติธรรมตามกฎหมาย

๙. มีการเปิดเผยคดีต่อสื่อมวลชนหรือสาธารณชนเร็วเกินไป แม้ว่าจะจับตัวผู้ต้องหาได้แล้วหากแต่หลักฐานยังไม่ครบถ้วน ทำให้ไม่สามารถหาพยานที่เหลือเพิ่มเติมอีกได้ ผลคดีจึงไม่สมบูรณ์ อาจทำให้จับตัวการไม่ได้ หรือจับผู้กระทำผิดมาไม่ครบทั้งหมด

๑๐. มีการให้ข้อมูลข่าวสารไม่ครบถ้วนของสื่อมวลชนหรือมีการได้ข้อมูลที่ผิดแล้วนำมาเผยแพร่ข่าวต่อประชาชน

ปัญหา อุปสรรค ในเรื่องที่ทำให้เกิดการสืบสวนจับกุมคดีไม่ประสบผลสำเร็จมีดังนี้คือ

๑. ขาดงบประมาณ เครื่องมือเครื่องใช้ และเทคโนโลยีทางการสืบสวนจับกุมคดีที่ทันสมัย

๒. เจ้าหน้าที่สืบสวนไม่มีความรู้ และประสบการณ์ในการสืบสวนอย่างเพียงพอ

๓. ผู้บังคับบัญชาตามสายงานไม่ให้ความสนใจ และไปให้การสนับสนุนในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับการสืบสวนจับกุมคดี

๔. กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติหน้าที่ของผู้สืบสวน

๕. มีการทุจริตในคดี โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่ทำหน้าที่อย่างตรงไปตรงมา ซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม

๖. ขาดความร่วมมือจากประชาชน และองค์กรต่างๆ ของภาครัฐ และภาคเอกชน ในการให้พยานหลักฐานเกี่ยวกับการสืบสวนจับกุมคดี

๗. มีการแข่งขันผลงานของการสืบสวน ทำให้มีการปกปิดข้อมูล และไม่เอื้อประโยชน์ร่วมกันในการปฏิบัติงาน

๘. สื่อมวลชนให้ข้อมูลทางลบ ไม่ให้ข้อมูลที่จริงต่อสังคม ทำให้ขาดขวัญ กำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน

๙. ขาดการฝึกอบรมให้ความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการสืบสวนในทุกระดับของผู้ปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะ

เรื่องของหลักธรรมาภิบาลที่มีผลสำเร็จในการสืบสวนจับกุมคดีอาชญากรรมของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ เกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลโดยเฉพาะ (เรื่องของความโปร่งใสของคดี)

๑. ผู้ปฏิบัติและผู้บริหารการสืบสวนต้องเร่งรัดสืบสวนจับกุมคดีอย่างต่อเนื่องให้เป็นไปตามนโยบายและตัวชี้วัดของสำนักงานตำรวจแห่งชาติโดยมีการประเมินผลการปฏิบัติทุกระยะ

๒. พยายามหาหลักฐานให้เพียงพอต่อการพิสูจน์ยืนยันตัวบุคคล โดยใช้หลักการทางกฎหมาย และทางนิติวิทยาศาสตร์ว่าคนร้ายได้กระทำความผิดจริงให้เกิดความโปร่งใสเป็นธรรม

๓. ผู้ปฏิบัติงานสืบสวนต้องไม่มุ่งหวังผลประโยชน์จากคดีที่เกิดขึ้นด้วยประการใด ๆ อันจะทำให้การดำเนินคดีขาดความยุติธรรม

๔. ผู้บังคับบัญชาต้องช่วยเหลือ แนะนำ ผู้ใต้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติหน้าที่ถูกต้องตามหลักการสืบสวนโดย ไม่เร่งรัดทำคดีเกินไป จนบกพร่อง ไม่โปร่งใส ขาดความรับผิดชอบ

๕. ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สืบสวนด้วยความรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพต่อรูปคดี เป็นไปตามหลักนิติธรรม

๖. สร้างความเชื่อมั่นต่อองค์กรตำรวจและเจ้าหน้าที่ตำรวจทั้งหมด โดยเฉพาะฝ่ายสืบสวนจับกุมต้องปฏิบัติหน้าที่โดยมีหลักคุณธรรมและความโปร่งใสประกอบ

๗. อบรมคุณธรรม จริยธรรมแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจทุกระดับของฝ่ายสืบสวนให้ยึดมั่นในความมีคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และไม่ใช้หลักอุปถัมภ์จนเกินขอบเขตทำให้เกิดความเสียหายต่อสังคมโดยรวม

๘. ไม่ควรเปิดเผยข่าวในคดีต่อสื่อมวลชนเร็วเกินไป ทั้งที่คดียังไม่เสร็จสิ้นหลักฐานยังไม่ครบถ้วน อันอาจจะทำให้พยานหลักฐานหายไป หรือคนร้ายหลบหนีไปได้

๙. ประสานงานกับสื่อมวลชนอย่างใกล้ชิดไม่ให้มีการลงข้อมูลที่เป็นเท็จหรือบิดเบือนต่อความเป็นจริงประการหนึ่งประการใด อันจะทำให้ผู้ปฏิบัติงานสืบสวนเสียหาย และคดีสืบสวนไม่สำเร็จ

เรื่องของหลักธรรมาภิบาลที่มีต่อความสำเร็จในการสืบสวนจับกุมคดีอาชญากรรมของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ เป็นเรื่องทั่วไปของการปฏิบัติสืบสวนจับกุมมีดังนี้

๑. กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ต้องจัดทำงานประมาณ เครื่องมือเครื่องใช้และเทคโนโลยีที่ทันสมัยทางการสืบสวนให้เพียงพอต่อการปฏิบัติ

๒. คัดเลือกบุคคลที่มาเป็นเจ้าหน้าที่สืบสวน หรือชุดสืบสวนจากบุคคลที่มีความรู้และประสบการณ์ในการสืบสวนเฉพาะเรื่องนั้นๆ อย่างแท้จริง

๓. ผู้บังคับบัญชาต้องสนใจในคดีที่เกิดขึ้น ให้การสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ของการสืบสวน รวมทั้งเข้าสู่สถานที่เกิดเหตุ และควบคุมสั่งการด้วยตนเอง

๔. ปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การสืบสวนจับกุมให้สามารถปฏิบัติได้จริงทันต่อเหตุการณ์

๕. ตรวจสอบ ประเมินผลการปฏิบัติเพื่อป้องกันการทุจริต และมีบทลงโทษอย่างรุนแรง เพื่อไม่ให้เป็นเยี่ยงอย่าง

๖. ประสานหาความร่วมมือจากประชาชน องค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อสนับสนุนช่วยเหลือในการสืบสวนจับกุมคดี

๗. แบ่งปันผลประโยชน์ในการสืบสวนให้เหมาะสมตามหน้าที่ความรับผิดชอบ และผลงานตามความเป็นจริง โดยไม่แย่งชิงผลงานกัน

๘. ประสานขอความร่วมมือจากสื่อมวลชนให้มีการลงประกาศ ข้อมูลข่าวสารที่เป็นจริง และมีการตรวจสอบความถูกต้องก่อนดำเนินการทุกครั้ง

๙. สรรหาวิทยากรที่มีความรู้ และประสบการณ์มาถ่ายทอดความรู้แก่ผู้สืบสวน ในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับการสืบสวนจับกุม

๑๐. สร้างแรงจูงใจแก่ผู้ปฏิบัติ โดยพิจารณาเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง ให้รางวัล เมื่อผลงานมีความสำเร็จ

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

ตำรวจแห่งชาติ, สำนักงาน. ยุทธศาสตร์สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๕ – ๒๕๕๖.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ตำรวจ, ๒๕๕๖.

บวรศักดิ์ อวรรณ โฉน. การสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิญญูชน,

๒๕๔๒.

บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ และบุญมี ลี. รายงานการวิจัย เรื่อง คิวชี้วัดธรรมาภิบาล. กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๖.

พระปกเกล้าฯ, สถาบัน. การวิเคราะห์การทำงานขององค์กรอิสระ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วัฒนาฯ,

๒๕๔๔.

บรรยาย

อำนาจ นิมมะโน, พล.ต.ท.. ประชุมแถลง “นโยบาย ตำรวจภูธรภาค ๑” ณ ห้องประชุมอมรวิวัฒน์

กรุงเทพฯ, ๑๔ มกราคม ๒๕๕๘.

เอกสารไม่ตีพิมพ์

ตำรวจภูธรภาค ๑, กองบัญชาการ. “แผนปฏิบัติการตำรวจภูธรภาค ๑ ประจำปีงบประมาณ

พ.ศ.๒๕๕๘”. กรุงเทพฯ, ๒๕๕๘.

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

ประเสริฐ ศิลพิพัฒน์. “ธรรมาภิบาลในองค์กรอิสระของรัฐ”. เอกสารวิจัย วิทยาลัยป้องกัน

ราชอาณาจักร. ๒๕๕๖.

รุจิรี ภู่อาระ. “ประสิทธิภาพการบริหารงานสถานีตำรวจ”. เอกสารวิจัย สถาบันพัฒนาข้าราชการ

ตำรวจ. ๒๕๕๐.

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

นานา ไร้สาระ. “Check and Balancd Theory and reality”. (ออนไลน์) เข้าได้จาก :
<http://www.google.co.th>, ๒๕๕๔.

ภาคผนวก

ผนวก ก

แบบสัมภาษณ์

ผู้บริหาร

1. ในฐานะท่านเป็นเจ้าของหน้าที่ดำรงระดับบริหาร ท่านคิดว่าการสืบสวนเรื่องใด ที่มีธรรมาภิบาลมากที่สุด หรือมีเรื่องใดนอกเหนือจากนี้ เรียงลำดับพร้อมเหตุผล (อย่างน้อย 4 ลำดับ)

1. การหาข่าว
2. การใช้สายลับ
3. การหาพยานหลักฐาน
4. การสอบปากคำ
5. การขยายผลคดี

2. ท่านคิดว่าปัญหาอุปสรรคเรื่องใดบ้าง ที่ทำให้การสืบสวนคดีไม่เกิดธรรมาภิบาล

3. ท่านคิดว่าปัญหาอุปสรรคเรื่องใดบ้าง ที่ทำให้การสืบสวนคดีไม่ประสบผลสำเร็จ

4. ท่านคิดว่าหลักธรรมาภิบาลตัวใดสำคัญที่สุดในการสืบสวนคดี (2 ลำดับ)

5. ท่านมีหลักในการสืบสวนคดีอย่างไรที่ทำให้คดีสำเร็จ และมีธรรมาภิบาล

6. ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาการสืบสวนคดีอาชญากรรม ให้มีหลักธรรมาภิบาลเหมาะสม สอดคล้องตามสถานการณ์ปัจจุบัน

(หลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า)

ผนวก ข
แบบหัวข้อการสัมมนา
ผู้ปฏิบัติ

1. ในฐานะที่ท่านเป็นเจ้าของหน้าที่ตำรวจระดับปฏิบัติ ท่านคิดว่า การสืบสวนเรื่องใด ที่มีธรรมาภิบาลในการปฏิบัติมากที่สุด เพราะเหตุใด และควรแก้ไขในเรื่องใด อย่างไรบ้าง เพื่อให้เกิดมีธรรมาภิบาล
 - การหาข่าว
 - การใช้สายลับ
 - การหาพยานหลักฐาน
 - การสอบปากคำ
 - การขยายผลคดี
2. ปัญหาอุปสรรคเรื่องใดบ้าง ที่ทำให้การสืบสวนคดี ไม่เกิดธรรมาภิบาล
3. ปัญหาอุปสรรคเรื่องใดบ้าง ที่ทำให้การสืบสวนคดี ไม่ประสบผลสำเร็จ
4. หลักธรรมาภิบาลที่สำคัญในการสืบสวนคดีที่สุด เพราะเหตุใด
5. ท่านมีหลักในการสืบสวนคดีอย่างไร ที่ทำให้คดีสำเร็จและมีธรรมาภิบาล
6. ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาการสืบสวนคดีอาชญากรรม ให้มีหลักธรรมาภิบาลเหมาะสม สอดคล้องตามสถานการณ์ปัจจุบัน

(หลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า)

ผนวก ก

คำสั่งตำรวจภูธรภาค ๑

ที่ ๒๘๙ / ๒๕๕๗

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดนโยบายการปฏิบัติงานตำรวจภูธรภาค ๑ ประจำปี ๒๕๕๘

ตามคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ ๕๒๐/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ.๒๕๕๗ เรื่อง ให้ข้าราชการตำรวจรักษาราชการแทน ให้ พลตำรวจตรี อำนวย นิยมมะโน รองผู้บัญชาการศึกษารักษาราชการแทน ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ทั้งนี้ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๗ เป็นต้นไป ความละเอียดดังแจ้งแล้วนั้น

เพื่อให้การกำหนดนโยบายการปฏิบัติงานของตำรวจภูธรภาค ๑ สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะท้องถิ่น และปัญหาอาชญากรรมของแต่ละจังหวัด ครอบคลุมทุกมิติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับให้ผู้ปฏิบัติงานในระดับสถานีตำรวจ และภาคประชาชน ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย ซึ่งจะทำให้นโยบายการปฏิบัติงานตำรวจภูธรภาค ๑ สามารถแก้ไขปัญหาของแต่ละจังหวัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ และตรงกับสภาพปัญหาแต่ละจังหวัดได้อย่างแท้จริง ดังนั้นจึงแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดนโยบายการปฏิบัติงานตำรวจภูธรภาค ๑ และแนวทางการกำหนดนโยบายการปฏิบัติงานตำรวจภูธรภาค ๑ ประจำปี ๒๕๕๘ ดังต่อไปนี้

๑. แต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดนโยบายการปฏิบัติงานตำรวจภูธรภาค ๑ ประจำปี ๒๕๕๘ (คณะกรรมการระดับภาค) ประกอบด้วย

๑.๑	ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑	เป็น ประธานกรรมการ
๑.๒	รองผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ทุกนาย	เป็น กรรมการ
๑.๓	ผู้บังคับการ ในสังกัดตำรวจภูธรภาค ๑	เป็น กรรมการ
๑.๔	ประธานคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจจังหวัด ในตำรวจภูธรภาค ๑	เป็น กรรมการ
๑.๕	ผู้บังคับการอำนวยการ ตำรวจภูธรภาค ๑	เป็น กรรมการและเลขานุการ
๑.๖	รองผู้บังคับการอำนวยการตำรวจภูธรภาค ๑ ที่ได้รับมอบหมาย	เป็น ผู้ช่วยเลขานุการ

โดยให้คณะกรรมการระดับภาค มีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

(ก) เสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการจัดทำนโยบายการปฏิบัติงานตำรวจภูธรภาค ๑ ให้กับคณะกรรมการสายงานต่างๆ เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการจัดทำนโยบายระดับภาค ระดับจังหวัด และระดับสถานีตำรวจ

(ข) ควบคุมกำกับดูแล และเร่งรัดติดตาม การจัดทำนโยบายการปฏิบัติงานตำรวจภูธรภาค ๑ ของคณะกรรมการสายงานต่างๆ ให้เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด

/(ค) ให้คำปรึกษาต่างๆ แก่...

หน้า ๒

(ค) ให้คำปรึกษาต่างๆ แก่คณะกรรมการสายงาน ในการจัดทำนโยบายการปฏิบัติงาน ตำรวจภูธรภาค ๑

(ง) ให้ความเห็นชอบต่อนโยบายการปฏิบัติงานตำรวจภูธรภาค ๑ ตามที่คณะกรรมการ แต่ละสายงานนำเสนอต่อคณะกรรมการระดับภาค เพื่อประกาศใช้เป็นนโยบายการปฏิบัติงานตำรวจภูธร ภาค ๑ ประจำปี ๒๕๕๘

(จ) ควบคุม ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติ ตามนโยบายการปฏิบัติงานตำรวจภูธร ภาค ๑ ประจำปี ๒๕๕๘

๒. แต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดนโยบายการปฏิบัติงานตำรวจภูธรภาค ๑ แยกตามประเภท สายงาน หรือคณะกรรมการสายงาน ประกอบด้วยคณะกรรมการสายงานต่างๆ ดังนี้

๒.๑ งานป้องกันปราบปรามอาชญากรรม (ปป)	ผนวก ก.
๒.๒ งานสืบสวนสอบสวน (สส)	ผนวก ข.
๒.๓ งานป้องกันปราบปรามยาเสพติด (ปส)	ผนวก ค.
๒.๔ งานจราจร (จร)	ผนวก ง.
๒.๕ งานกิจการพิเศษ (กศ)	ผนวก จ.
๒.๖ งานความมั่นคง (มค)	ผนวก ฉ.
๒.๗ งานกฎหมายและสอบสวน (กม)	ผนวก ช.
๒.๘ งานบริหาร (บร) งานจรตำรวจ (จต) และงานฝึกอบรม	ผนวก ซ.

โดยให้คณะกรรมการสายงาน มีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

(ก) ศึกษาสภาพปัญหาในสายงานที่รับผิดชอบ ทั้งปัญหาภาพรวมในเชิงระบบ ปัญหา ในการปฏิบัติงาน และปัญหาเฉพาะในระดับท้องถิ่น หรือในสายงานนั้นๆ พร้อมทั้งวิเคราะห์แนวทาง ในการแก้ไขปัญหา ทั้งในระดับภาค ระดับจังหวัด และระดับสถานีตำรวจ

(ข) กำหนดยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ แผนงาน โครงการ กิจกรรม มาตรการ วิธีการ และ แนวทางในการปฏิบัติงานเพื่อแก้ไขปัญหา และหรือเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน เป็นนโยบายการ ปฏิบัติงานตำรวจภูธรภาค ๑ ในสายงานนั้นๆ เสนอต่อคณะกรรมการระดับภาค

(ค) สามารถเชิญข้าราชการตำรวจเพื่อมาชี้แจง หรือให้ข้อมูล หรือจัดส่งเอกสารต่างๆ หรือประสานงานกับหน่วยราชการ หรือส่วนท้องถิ่นอื่นๆ เพื่อสอบถาม หรือขอข้อมูล เพื่อนำมาจัดทำ นโยบายการปฏิบัติงาน ในสายงานที่รับผิดชอบ

(ง) สามารถเชิญข้าราชการหน่วยงานอื่นๆ ข้าราชการส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน ภาค ประชาชน ผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง หรือผู้ที่มีความรู้หรือมีประสบการณ์ ในเรื่องที่เกี่ยวข้อง เข้าร่วมประชุมเพื่อนำเสนอข้อมูล แสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่างๆ ที่เป็น ประโยชน์ต่อการจัดทำนโยบาย เพื่อให้การจัดทำนโยบายของสายงานครอบคลุมสภาพปัญหา และทุก มิติในจังหวัดและท้องถิ่น

(จ) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ หรือคณะทำงาน เพื่อศึกษาวิเคราะห์ หรือเพื่อดำเนินการ ตามที่คณะกรรมการสายงาน มอบหมายหรือเห็นสมควร

หน้า ๓

๓. กำหนดให้คณะกรรมการสายงาน (ตามข้อ ๒) นำเสนอนโยบายการปฏิบัติงานในสายงานที่ได้รับผิดชอบต่อคณะกรรมการระดับภาค (ตามข้อ ๑) ภายใน ๒๐ วัน เพื่อพิจารณาและให้ความเห็นชอบประกาศใช้เป็นนโยบายการปฏิบัติงานตำรวจภูธรภาค ๑ ประจำปี ๒๕๕๘ ต่อไป

๔. ภายหลังจากที่ได้ประกาศใช้นโยบายการปฏิบัติงานตำรวจภูธรภาค ๑ ประจำปี ๒๕๕๘ (ตามข้อ ๓) แล้ว ให้คณะกรรมการสายงาน (ตามข้อ ๒) ทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการขับเคลื่อน ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงาน ตามนโยบายดังกล่าว พร้อมทั้งพิจารณาปรับแผนการปฏิบัติ ปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อสังคม ประชาชน สำนักงานตำรวจแห่งชาติและตำรวจภูธรภาค ๑ ต่อไป และให้รายงานผลการขับเคลื่อน ติดตาม ประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไขนโยบายการปฏิบัติงาน ให้ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ทราบ เป็นประจำทุกๆ เดือน

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๗ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๗

พลตำรวจตรี

(อำนาจ นิมมะโน)

รักษาราชการแทน ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑

ผนวก ก. : คณะกรรมการกำหนดนโยบายการปฏิบัติงานตำรวจภูธรภาค ๑
งานป้องกันปราบปรามอาชญากรรม (ปป)
ประกอบคำสั่งตำรวจภูธรภาค ๑ ที่ ๒๘๙/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๗ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๗

คณะกรรมการกำหนดนโยบายการปฏิบัติงานตำรวจภูธรภาค ๑
งานป้องกันปราบปรามอาชญากรรม (ปป)

ประกอบด้วย

๑. รองผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑
หัวหน้างานป้องกันปราบปรามอาชญากรรม	เป็น ประธานกรรมการ
๒. รองผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด
รับผิดชอบงานป้องกันปราบปรามอาชญากรรม	เป็น กรรมการ
๓. รองผู้บังคับการสืบสวนสอบสวน ตำรวจภูธรภาค ๑
รับผิดชอบงานป้องกันปราบปรามอาชญากรรม	เป็น กรรมการ
๔. รองผู้บังคับการอำนวยการ ตำรวจภูธรภาค ๑
รับผิดชอบงานป้องกันปราบปรามอาชญากรรม	เป็น กรรมการและเลขานุการ
๕. ผู้กำกับการฝ่ายอำนวยการ
กองบังคับการอำนวยการ ตำรวจภูธรภาค ๑
ที่ได้รับมอบหมาย	เป็น ผู้ช่วยเลขานุการ

พลตำรวจตรี

(อำนวยการ นิยมะโน)

รักษาราชการแทน ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑

ผนวก ข. : คณะกรรมการกำหนดนโยบายการปฏิบัติงานตำราจรรยาภาค ๑
งานสืบสวนสอบสวน (สส)
ประกอบคำสั่งตำราจรรยาภาค ๑ ที่ ๒๘๙/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๗ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๗

คณะกรรมการกำหนดนโยบายการปฏิบัติงานตำราจรรยาภาค ๑
งานสืบสวนสอบสวน (สส)

ประกอบด้วย

๑. รองผู้บัญชาการตำราจรรยาภาค ๑
หัวหน้างานสืบสวนสอบสวน	เป็น ประธานกรรมการ
๒. รองผู้บังคับการตำราจรรยาจังหวัด
รับผิดชอบงานสืบสวนสอบสวน	เป็น กรรมการ
๓. รองผู้บังคับการสืบสวนสอบสวน ตำราจรรยาภาค ๑
ทุกนาย	เป็น กรรมการ
๔. รองผู้บังคับการอำนวยการ ตำราจรรยาภาค ๑
รับผิดชอบงานสืบสวนสอบสวน	เป็น กรรมการและเลขานุการ
๕. ผู้กำกับฝ่ายอำนวยการ
กองบังคับการอำนวยการ ตำราจรรยาภาค ๑
ที่ได้รับมอบหมาย	เป็น ผู้ช่วยเลขานุการ

พลตำรวจตรี

(อำนวย นิยมะโน)

รักษาราชการแทน ผู้บัญชาการตำราจรรยาภาค ๑

ผนวก ค. : คณะกรรมการกำหนดนโยบายการปฏิบัติงานตำรวจภูธรภาค ๑
งานป้องกันปราบปรามยาเสพติด (ปส)
ประกอบคำสั่งตำรวจภูธรภาค ๑ ที่ ๒๘๙/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๗ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๗

คณะกรรมการกำหนดนโยบายการปฏิบัติงานตำรวจภูธรภาค ๑
งานป้องกันปราบปรามยาเสพติด (ปส)

ประกอบด้วย

๑. รองผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑
หัวหน้างานป้องกันปราบปรามยาเสพติด	เป็น ประธานกรรมการ
๒. รองผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด
รับผิดชอบงานป้องกันปราบปรามยาเสพติด	เป็น กรรมการ
๓. รองผู้บังคับการสืบสวนสอบสวน ตำรวจภูธรภาค ๑
รับผิดชอบงานป้องกันปราบปรามยาเสพติด	เป็น กรรมการ
๔. รองผู้บังคับการอำนวยการ ตำรวจภูธรภาค ๑
รับผิดชอบงานป้องกันปราบปรามยาเสพติด	เป็น กรรมการและเลขานุการ
๕. ผู้กำกับการฝ่ายอำนวยการ
กองบังคับการอำนวยการ ตำรวจภูธรภาค ๑
ที่ได้รับมอบหมาย	เป็น ผู้ช่วยเลขานุการ

พลตำรวจตรี

(อำนวยการ นิมมะโน)

รักษาราชการแทน ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑

ผนวก ง. : คณะกรรมการกำหนดนโยบายการปฏิบัติงานตำรวจภูธรภาค ๑
งานจราจร (จร)
ประกอบคำสั่งตำรวจภูธรภาค ๑ ที่ ๒๘๘/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๗ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๗

คณะกรรมการกำหนดนโยบายการปฏิบัติงานตำรวจภูธรภาค ๑
งานจราจร (จร)

ประกอบด้วย

๑. รองผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑
หัวหน้างานจราจร	เป็น ประธานกรรมการ
๒. รองผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด
รับผิดชอบงานจราจร	เป็น กรรมการ
๓. รองผู้บังคับการอำนวยการ ตำรวจภูธรภาค ๑
รับผิดชอบงานจราจร	เป็น กรรมการและเลขานุการ
๔. ผู้กำกับการฝ่ายอำนวยการ
กองบังคับการอำนวยการ ตำรวจภูธรภาค ๑
ที่ได้รับมอบหมาย	เป็น ผู้ช่วยเลขานุการ

พลตำรวจตรี

(อำนวย นิมมะโน)

รักษาราชการแทน ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑

ผนวก จ. : คณะกรรมการกำหนดนโยบายการปฏิบัติงานตำรวจภูธรภาค ๑
งานกิจการพิเศษ (กศ)
ประกอบคำสั่งตำรวจภูธรภาค ๑ ที่ ๒๘๙/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๗ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๗

คณะกรรมการกำหนดนโยบายการปฏิบัติงานตำรวจภูธรภาค ๑
งานกิจการพิเศษ (กศ)

ประกอบด้วย

๑. รองผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑
หัวหน้างานกิจการพิเศษ	เป็น ประธานกรรมการ
๒. รองผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด
รับผิดชอบงานกิจการพิเศษ	เป็น กรรมการ
๓. รองผู้บังคับการสืบสวนสอบสวน ตำรวจภูธรภาค ๑
รับผิดชอบงานกิจการพิเศษ	เป็น กรรมการ
๔. รองผู้บังคับการอำนวยการ ตำรวจภูธรภาค ๑
รับผิดชอบงานกิจการพิเศษ	เป็น กรรมการและเลขานุการ
๕. ผู้กำกับฝ่ายอำนวยการ
กองบังคับการอำนวยการ ตำรวจภูธรภาค ๑
ที่ได้รับมอบหมาย	เป็น ผู้ช่วยเลขานุการ

พลตำรวจตรี

(อำนวย นิมนะโน)

รักษาราชการแทน ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑

ผนวก ฉ. : คณะกรรมการกำหนดนโยบายการปฏิบัติงานตำรวจภูธรภาค ๑
งานความมั่นคง (มค)
ประกอบคำสั่งตำรวจภูธรภาค ๑ ที่ ๒๘๙/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๗ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๗

คณะกรรมการกำหนดนโยบายการปฏิบัติงานตำรวจภูธรภาค ๑
งานความมั่นคง (มค)

ประกอบด้วย

๑. รองผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑
หัวหน้างานความมั่นคง	เป็น ประธานกรรมการ
๒. รองผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด
รับผิดชอบงานความมั่นคง	เป็น กรรมการ
๓. รองผู้บังคับการสืบสวนสอบสวน ตำรวจภูธรภาค ๑
รับผิดชอบงานความมั่นคง	เป็น กรรมการ
๔. รองผู้บังคับการอำนวยการ ตำรวจภูธรภาค ๑
รับผิดชอบงานความมั่นคง	เป็น กรรมการและเลขานุการ
๕. ผู้กำกับการฝ่ายอำนวยการ
กองบังคับการอำนวยการ ตำรวจภูธรภาค ๑
ที่ได้รับมอบหมาย	เป็น ผู้ช่วยเลขานุการ

พลตำรวจตรี

(อำนวย นิยมะโน)

รักษาราชการแทน ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑

ผนวก ข. : คณะกรรมการกำหนดนโยบายการปฏิบัติงานตำรวจภูธรภาค ๑
งานกฎหมายและสอบสวน (กม)
ประกอบคำสั่งตำรวจภูธรภาค ๑ ที่ ๒๘๙/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๗ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๗

คณะกรรมการกำหนดนโยบายการปฏิบัติงานตำรวจภูธรภาค ๑
งานกฎหมายและสอบสวน (กม)

ประกอบด้วย

๑. รองผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑
หัวหน้างานกฎหมายและสอบสวน เป็น ประธานกรรมการ
๒. รองผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด
รับผิดชอบงานกฎหมายและสอบสวน เป็น กรรมการ
๓. รองผู้บังคับการอำนวยการ ตำรวจภูธรภาค ๑
รับผิดชอบงานกฎหมายและสอบสวน เป็น กรรมการและเลขานุการ
๔. ผู้กำกับการฝ่ายอำนวยการ
กองบังคับการอำนวยการ ตำรวจภูธรภาค ๑
ที่ได้รับมอบหมาย เป็น ผู้ช่วยเลขานุการ

พลตำรวจตรี

(อำนวย นิยมะโน)

รักษาราชการแทน ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑

ผนวก ข. : คณะกรรมการกำหนดนโยบายการปฏิบัติงานตำราจรรยาภาค ๑
งานบริหาร (บร) งานจเรตำรวจ (จต) และงานฝึกอบรม
ประกอบคำสั่งตำราจรรยาภาค ๑ ที่ ๒๘๘/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๗ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๗

คณะกรรมการกำหนดนโยบายการปฏิบัติงานตำราจรรยาภาค ๑
งานบริหาร (บร) งานจเรตำรวจ (จต) และงานฝึกอบรม

ประกอบด้วย

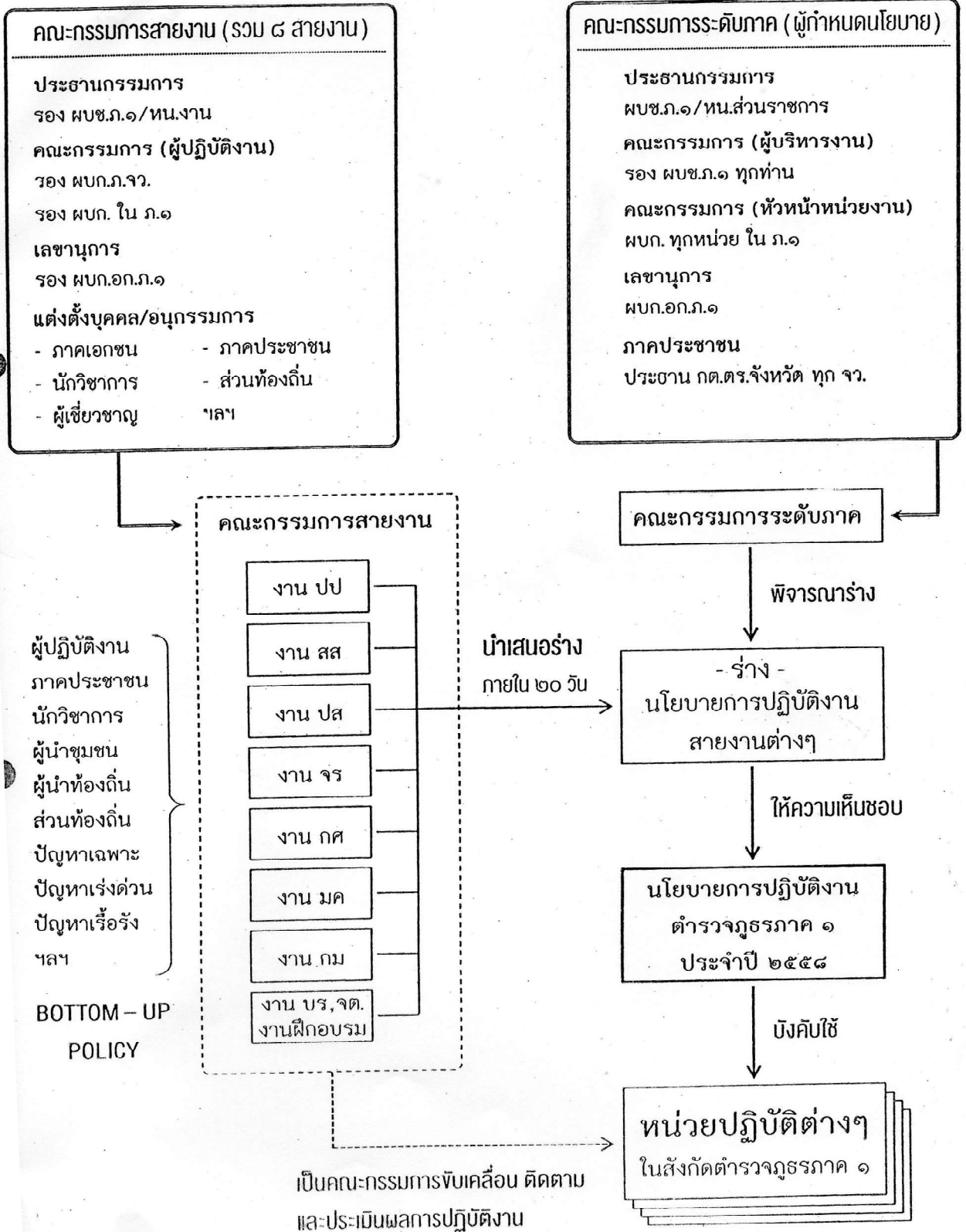
๑. รองผู้บัญชาการตำราจรรยาภาค ๑
หัวหน้างานบริหาร และหรืองานจเรตำรวจ	เป็น ประธานกรรมการ
๒. รองผู้บังคับการตำราจรรยาจังหวัด
รับผิดชอบงานบริหาร และหรืองานจเรตำรวจ	เป็น กรรมการ
๔. รองผู้บังคับการศูนย์ฝึกอบรม ตำราจรรยาภาค ๑
ที่ได้รับมอบหมาย	เป็น กรรมการ
๕. รองผู้บังคับการอำนวยการ ตำราจรรยาภาค ๑
รับผิดชอบงานบริหาร และหรืองานจเรตำรวจ	เป็น กรรมการและเลขานุการ
๖. ผู้กำกับฝ่ายอำนวยการ
กองบังคับการอำนวยการ ตำราจรรยาภาค ๑
ที่ได้รับมอบหมาย	เป็น ผู้ช่วยเลขานุการ
๗. ผู้กำกับฝ่ายอำนวยการ
ศูนย์ฝึกอบรม ตำราจรรยาภาค ๑	เป็น ผู้ช่วยเลขานุการ

พลตำรวจตรี

(อำนวย นิมมะโน)

รักษาราชการแทน ผู้บัญชาการตำราจรรยาภาค ๑

สรุปแนวทางการจัดทำนโยบายการปฏิบัติงานตำรวจภูธรภาค ๑ ประจำปี ๒๕๕๘
 ประกอบคำสั่งตำรวจภูธรภาค ๑ ที่ ๒๘๗/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๔ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๗

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ

พลตำรวจตรี อาชวันต์ โชติกเสถียร

วันเดือนปีเกิด

๑๕ เมษายน ๒๕๐๓

การศึกษา

- รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
- นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต (สาขากระบวนการยุติธรรม)
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ประวัติการทำงาน

- ๒๕๒๖ รองสารวัตรสอบสวนสถานีตำรวจภูธร อำเภอเมืองนครราชสีมา
- ๒๕๓๒ รองสารวัตรแผนก ๓ กองกำกับการสืบสวนสอบสวนนครบาลเหนือ
- ๒๕๓๓ สารวัตรแผนกนโยบายและแผน กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด
- ๒๕๔๐ ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธร อำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ
- ๒๕๔๓ ผู้กำกับการ ๕ กองบังคับการสอบสวน กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด
- ๒๕๔๖ รองผู้บังคับการสอบสวน กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด
- ๒๕๔๘ รองผู้บังคับการอำนวยการ กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด
- ๒๕๕๑ ผู้บังคับการอำนวยการ กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด
- ๒๕๕๕ ผู้บังคับการตำรวจปราบปรามยาเสพติด ๔ กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด
- ๒๕๕๖ รองผู้บัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด

ตำแหน่งปัจจุบัน รองผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา ยุทธศาสตร์

เรื่อง หลักธรรมาภิบาลที่มีผลต่อความสำเร็จในการสืบสวนจับกุมคดีอาชญากรรมของ
กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑

ชื่อผู้วิจัย พลตำรวจตรี อาชวันต์ โชติกเสถียร หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๕๗

ตำแหน่ง รองผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑

ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

ปัญหาที่สำคัญที่สุดปัญหาหนึ่งในความรู้สึกของประชาชนก็คือ ปัญหาด้านอาชญากรรม
รัฐบาลต้องสูญเสียงบประมาณ และกำลังคนในการแก้ไขปัญหานี้เป็นจำนวนมากในแต่ละปี แต่ถึงอย่างไร
ก็ตามก็ยังไม่สามารถลดความรุนแรงของปัญหา และปริมาณคดีที่เกิดขึ้นลงได้ เพื่อให้เป็นไปตาม
เป้าหมายของรัฐบาลที่กำหนดได้อย่างแท้จริง จึงถือได้ว่าประชาชนยังขาดความปลอดภัยในชีวิต และ
ทรัพย์สิน การสืบสวนจับกุมคดีอาชญากรรมเป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหานี้ และให้เป็นไปตาม
นโยบายของรัฐบาล โดยได้กำหนดเป้าหมายไว้ชัดเจน

กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ก็เป็นอีกหน่วยงานหนึ่งที่สำคัญในสำนักงานตำรวจ
แห่งชาติ ซึ่งทำหน้าที่สืบสวนจับกุมคดีอาชญากรรมให้เป็นไปตามเป้าหมายของรัฐบาลที่กำหนด โดยมี
พื้นที่ความรับผิดชอบต่อประชากรในพื้นที่ภาคกลาง ได้แก่ จังหวัดสมุทรปราการ ปทุมธานี นนทบุรี
พระนครศรีอยุธยา สระบุรี อ่างทอง ลพบุรี และชัยนาท รวมพื้นที่ ๑๖,๘๕๖ ตารางกิโลเมตร จำนวน
ประชากร ๗,๑๑๓,๘๐๗ คน และยังมีหน้าที่พิเศษอีก นอกจากเรื่องบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่ประชาชน
 อีกทั้งยังมีภารกิจพิเศษในการรักษาความปลอดภัยสำหรับองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี และรัชทายาท
 และงานอื่น ๆ ตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมายเป็นการเฉพาะเรื่องด้วย

จากผลงานของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ที่ผ่านมาเจ้าหน้าที่ตำรวจทั้งผู้บริหาร
ทุกระดับ และผู้ปฏิบัติทั้งหมดทุกคนต่างพยายามทุ่มเทกำลังพลที่มีความรู้ความสามารถ และ
มีประสบการณ์ เพื่อทำหน้าที่ให้เกิดผลสำเร็จในการสืบสวนจับกุมคดีอาชญากรรมที่สำคัญๆ ให้เป็นที่
ประจักษ์ต่อสายตาประชาชนอย่างเต็มที่ ซึ่งต้องใช้ความพยายาม และความอดทนอย่างสูง เช่น คดีฆ่า
ครูสอนภาษาชาวญี่ปุ่นที่บางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ เมื่อเดือนตุลาคม ๒๕๕๗ คดีลอบยิงในพื้นที่
อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี เมื่อเดือนตุลาคม ๒๕๕๗ และคดีฆ่านายก อบต.เขาวัง อำเภอพระพุทธบาท
จังหวัดสระบุรี เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๗ เป็นต้น และมีคดีอื่นๆ อีกมากมาย ซึ่งกองบัญชาการ

ตำรวจภูธรภาค ๑ สามารถสอบสวน ติดตามจับกุมคนร้ายพร้อมพยานหลักฐานของกลางมาดำเนินคดีได้ จนทำให้คนร้ายรับสารภาพ และส่งฟ้องศาลพิจารณาคดีต่อไปเป็นจำนวนมาก

ตารางที่ ๑ – ๑ ผลการปฏิบัติตามเกณฑ์ กพร.

ผลการปฏิบัติตามเกณฑ์ กพร. ตั้งแต่เดือน ต.ค.๕๕ – ก.ย. ๕๖ เปรียบเทียบกับ ต.ค.๕๖ – ก.ย.๕๗								
ลำดับ	ข้อหา/ประเภท	รับแจ้ง	จับ	จับ%	อัตราคดี ต่อแสน	การปราบปราม		หมายเหตุ
๑.	คดีอุกฉกรรจ์สะเทือน ขวัญ	๔๑๒	๒๖๑	๖๓.๓๕	๖.๓๗	๗๒.๖๕	๖๓.๓๕	ไม่บรรลุ
๒.	คดีชีวิตร่างกาย และเพศ	๒,๓๖๕	๑,๑๘๕	๖๐.๑๑	๓๖.๕๘	๖๔.๔๖	๖๐.๑๑	ไม่บรรลุ
๓.	คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน	๖,๕๘๒	๒,๗๕๑	๔๒.๔๐	๑๐๑.๘๐	๔๗.๘๗	๔๒.๔๐	ไม่บรรลุ
๔.	คดีน้ำสนใจ	๒,๕๗๐	๗๕๖	-	-	-	-	-
๕.	คดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย	๔๔,๒๖๕	๕๐,๘๐๒	-	-	-	-	-

แต่ทั้งนี้เมื่อประเมินผลความสำเร็จในการสืบสวนจับกุมคดีอาชญากรรมแล้ว (ดูจาก ตารางที่ ๑ – ๑) อาจกล่าวได้ว่ายังไม่บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนด และประชาชนยังไม่พึงพอใจ ผลการจับกุมคดีอาชญากรรมเท่าที่ควรแม้จะจับกุมผู้ต้องหาได้แล้วก็ตาม แสดงให้เห็นว่า ยังมีปัญหาอยู่ในการสืบสวนจับกุมอย่างแน่นอน ยกตัวอย่างเช่น เรื่องของความไม่มั่นใจในกระบวนการยุติธรรม เช่น สื่อมวลชน ยังมีการพาดหัวข่าวว่า คดีมีการจับแพะไม่ใช่คนร้ายตัวจริง มีการหาพยานหลักฐานมาโดย ไม่ชอบ มีการทรมานผู้ต้องหาให้รับสารภาพ มีการดักฟังโดยไม่ขออนุญาตจากศาล การไม่ทำตามขั้นตอน ของกฎหมาย หรือวิธีพิจารณาความอาญาที่กำหนดเป็นต้น ดังนั้น สิ่งเหล่านี้นับว่าเป็นสิ่งที่สำคัญประการหนึ่ง ที่ก่อนดำเนินการสืบสวนจับกุม หรือทำคู่กันไปกับการสืบสวนจับกุม รวมทั้งดำเนินการหลักการจับกุม แล้วก็ตาม ซึ่งเชื่อว่าจะทำให้คนร้ายถูกลงโทษตามกระบวนการยุติธรรม สิ่งที่พิจารณาจึงควรจะต้องมี หลักธรรมาภิบาลเข้ามาประกอบในทุกขั้นตอนเป็นสำคัญ จึงจะทำให้ประชาชนยอมรับผลที่ได้ หลักองค์ประกอบนี้ได้แก่ หลักการมีหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า หลักธรรมาภิบาล ทั้งหมดนี้เมื่อนำมาประกอบกับการเร่งรัดคดี การสืบสวนจับกุมคดีอาชญากรรมที่เกิดขึ้นของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ แล้ว ความสำเร็จของ การสืบสวนจับกุมคดีอาชญากรรมย่อมเกิดขึ้นอย่างสมบูรณ์อย่างแน่นอน

ด้วยจากเสียงสะท้อนของประชาชนบางส่วนที่ปรากฏตามสื่อต่างๆ ยังเป็นเครื่องบ่งชี้ว่าประชาชนไม่ให้ความเชื่อมั่นต่อองค์กรของสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าจะให้ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนได้ดีเพียงใด และจะใช้หลักธรรมาภิบาลอย่างแท้จริงหรือไม่ ผู้วิจัยซึ่งดำรงตำแหน่งรองผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงต่อการบริหารงานคดีอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ภาค ๑ ได้สังเกตเห็นถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น และพยายามหาแนวทางแก้ไขจึงเกิดความสนใจที่จะทำการศึกษาเรื่องนี้ขึ้น และคาดหวังว่างานวิจัยครั้งนี้จะนำไปสู่การทำให้ทราบถึงหลักองค์ประกอบของธรรมาภิบาลมาใช้ และมีข้อใดที่มีลำดับความสำคัญมากขึ้น ที่มีผลต่อความสำเร็จในการสืบสวนจับกุมคดีอาชญากรรม เพื่อที่จะทำให้ผู้บริหารการสืบสวน และผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง ตระหนัก และสามารถนำผลการศึกษาวินิจฉัยนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติให้เกิดผลคืออย่างจริงจังกต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาการดำเนินการในการสืบสวนจับกุมคดีอาชญากรรมของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ที่ผ่านมา และปัญหาที่เกิดขึ้น
๒. เพื่อหาแนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลมาประกอบกับการสืบสวนจับกุมคดีอาชญากรรมของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ที่ทำให้เกิดผลสำเร็จ

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้จะทบทวนแนวคิด ทฤษฎี กระบวนการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑. แนวคิดเกี่ยวกับธรรมาภิบาล และการสืบสวนจับกุมคดีอาชญากรรม
๒. ทฤษฎีเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลในการพัฒนา
๓. หลักธรรมาภิบาลของตำรวจ
๔. การจัดส่วนราชการของ กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
๕. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาเฉพาะพื้นที่รับผิดชอบของ กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ซึ่งอยู่ในภาคกลางของประเทศ ประกอบด้วย ๕ จังหวัด อันได้แก่ จังหวัดสมุทรปราการ นนทบุรี ปทุมธานี อ่างทอง พระนครศรีอยุธยา สิงห์บุรี สระบุรี ชัยนาท และลพบุรี

สมมุติฐานการวิจัย

เจ้าหน้าที่ตำรวจของ กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ หากนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการดำเนินการสืบสวนจับกุมคดีอาชญากรรมแล้ว ความสำเร็จย่อมจะเกิดขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้ ผู้ศึกษาได้ใช้วิธีการศึกษาในเชิงคุณภาพ (จากข้อมูลหนังสือ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง) ประกอบการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ตำรวจของ กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ระดับผู้บริหาร ที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ นายตำรวจชั้นสัญญาบัตร (ตำแหน่งรองผู้บัญชาการ ยศพลตำรวจตรี) รวมทั้งระดับปฏิบัติเป็นนายตำรวจชั้นสัญญาบัตร (ตำแหน่ง ผู้กำกับการ ยศพันตำรวจเอกลงมา) จัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการสำหรับผู้บังคับบัญชา อีกทางหนึ่งซึ่งจะมีความแตกต่างกันในแต่ละมุมมอง จะทำให้ได้ผลออกมาในทุกมิติ

ผลการวิจัย

จากการศึกษาในครั้งนี้ โดยการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ จากหนังสือ เอกสาร บทความที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งได้ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้บริหารที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ระดับรองผู้บัญชาการของ กองบัญชาการตำรวจภูธร ภาค ๑ และจากการจัดสัมมนาเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นสัญญาบัตร ระดับผู้กำกับการลงมาในกองบัญชาการตำรวจภูธร ภาค ๑ สรุปได้ว่า การสืบสวนจับกุมคดีอาชญากรรมที่จะประสบผลสำเร็จได้ของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ต้องยึดหลักธรรมาภิบาล มาประกอบนอกเหนือจากการจับกุมคดีซึ่งได้ตัวผู้ต้องหา และทรัพย์สินคืนมาได้ โดยสิ่งสำคัญที่สุดของธรรมาภิบาลได้แก่ การใช้หลักนิติธรรม รองลงมาได้แก่ หลักความรับผิดชอบ หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า ตามลำดับ ซึ่งหลักธรรมาภิบาลจะต้องมาประกอบกับหลักการสืบสวนที่สำคัญที่สุด ได้แก่ การหาพยานหลักฐาน การสอบปากคำ การหาข่าว การขยายผลคดี และการใช้สายลับ ตามลำดับสุดท้ายจึงจะมาดำเนินการจับกุมผู้ต้องหาตามคดี ดังนั้นประสิทธิภาพการจับกุมผู้ต้องหาได้ จึงมิใช่เป็นสิ่งที่เป็ผลสำเร็จของการสืบสวนจับกุมคดีอาชญากรรม หากแต่ต้องประกอบด้วย ความพึงพอใจของประชาชน โดยไม่มีข้อกังขาสงสัยใดๆ ในคดี คือ โปร่งใส และเป็นไปตามตัวชี้วัดของสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่กำหนดไว้ โดยอาศัยการควบคุม และเร่งรัดคดีจากผู้บังคับบัญชา และได้ผลดี ทั้งการป้องกัน (การเกิดน้อยลง) และการปราบปรามคดี (การจับกุมมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น)

จากการวิเคราะห์พบว่า อาชญากรรมของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ที่ผ่านมามีคดีอาชญากรรมทุกกลุ่ม ทุกประเภท มีการป้องกันอยู่ในระดับดี ซึ่งดูได้จากการเกิดขึ้นของคดีทุกประเภทลดลงทุกปี เมื่อเปรียบเทียบกับจนถึงปัจจุบัน ส่วนการปราบปรามที่เรียกว่าการสืบสวนจับกุมมีประสิทธิภาพประสิทธิผลยังไม่ดีเท่าที่ควร กล่าวคือ ลดลงทุกปี ส่วนความพึงพอใจของประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่พึงพอใจ แม้จะจับกุมผู้ต้องหาได้ กล่าวคือ ยังไม่โปร่งใส ไม่มีธรรมาภิบาลนั่นเอง ปัญหาสำคัญที่ทำให้การสืบสวนคดีไม่ประสบผลสำเร็จ

ปัญหา และอุปสรรค

จากผลการวิจัยเรื่องหลักธรรมาภิบาลที่มีผลต่อความสำเร็จในการสืบสวนจับกุมคดีอาชญากรรมของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ พบว่า มีปัญหาอุปสรรค พอสรุปได้ดังนี้

๑. คดีที่เกิดขึ้นยังไม่สามารถจับกุมได้ตามเป้าหมายของสำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนด หรือจับได้น้อยลงกว่าปีที่ผ่านมา

๒. ไม่สามารถหาพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ทางคดีได้อย่างชัดเจน หรือไม่นำวิทยาการตำรวจ หรือนิติวิทยาศาสตร์มาใช้พิสูจน์ให้เป็นที่ประจักษ์ได้

๓. ยังมีการหาผลประโยชน์จากคดีทำให้เบี่ยงเบนคดีจากความเป็นจริง

๔. ผู้บังคับบัญชาเร่งรัดคดีต่อผู้ปฏิบัติการสืบสวน เพื่อจับกุมผู้ต้องหา ทั้งๆ ที่ยังไม่ได้หลักฐานสมบูรณ์เพียงพอในการพิสูจน์ความผิด กล่าวคือมุ่งหวังการจับมากกว่าประสิทธิภาพประสิทธิผลของการจับ หรือเพื่อให้ศาลลงโทษ

๕. มีการเปิดเผยข้อมูลผลคดีต่อสื่อมวลชนหรือต่อประชาชนเร็วเกินไป ทั้งที่ยังจับผู้กระทำผิดมาไม่ได้หรือจับได้ไม่หมดทำให้เสียหายแก่รูปคดี

๖. กฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบปฏิบัติต่างๆ ไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติการในคดีของชุดสืบสวน

๗. ประชาชนไม่เชื่อมั่นต่อองค์กรตำรวจ หรือไม่เชื่อมั่นต่อตัวข้าราชการตำรวจ ผู้ปฏิบัติงานสืบสวนโดยตรง แม้ว่าจะทำความดีด้วยความเที่ยงตรง บริสุทธิ์ใจก็ตาม

๘. ขาดขวัญกำลังใจจากการปฏิบัติงาน ผู้บังคับบัญชาไม่ยกย่องชมเชยความสำเร็จของผลงานที่เกิดขึ้น

๙. ปฏิบัติงานด้วยความล่าช้า ไม่ขยัน อดทน ติดตามผลงานที่เกิดขึ้น รวมทั้งผู้บังคับบัญชาไม่ลงมาควบคุมดูแลคดีด้วยตนเอง

๑๐. แย่งแย่งผลงานการสืบสวนระหว่างกัน และปกปิดข้อมูลข่าวสาร ไม่ประสานงานในคดีที่เกิดขึ้นระหว่างกัน

๑๑. ขาดการฝึกอบรม และสั่งสมประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง

ส่วนปัจจัยตัวอื่นๆ ซึ่งเป็นส่วนประกอบที่ทำให้การสืบสวนคดีไม่ประสบความสำเร็จ และยังไม่เชื่อมั่นในคดีเท่าที่ควร ได้แก่ ทรัพยากรการบริหาร คือ คน วัสดุ อุปกรณ์ งบประมาณ รวมทั้งตัวบทกฎหมาย สื่อมวลชน เป็นต้น ซึ่งสิ่งที่นักสืบของ กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ยังบกพร่องอีกบางประการได้แก่ ยังหาพยานหลักฐานไม่เพียงพอต่อการให้ศาลพิจารณาพิพากษาคดี มีการใช้ระบบอุปถัมภ์ มีกระบวนการคอร์รัปชัน ใช้อำนาจอิทธิพลภายนอก และภายในระบบอย่างผิดกฎหมาย ไม่ยุติธรรม การใช้หลักนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการพิสูจน์ดำเนินการให้เกิดความเป็นธรรมต่อพยานหลักฐานในคดียังไม่เป็นที่ประจักษ์อย่างชัดเจน

ข้อเสนอแนะ

ผลสำเร็จของการสืบสวนจับกุมคดีอาชญากรรมของ กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ตามหลักธรรมาภิบาล จะต้องดำเนินการดังนี้ คือ

๑. ผู้บริหารต้องเร่งรัดสืบสวนจับกุมคดีอาชญากรรมที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีการประเมินผลการปฏิบัติทุกระยะ
๒. ผู้บังคับบัญชาหรือผู้บริหารการสืบสวน ต้องแนะนำช่วยเหลือผู้ปฏิบัติ ให้ดำเนินไปตามกระบวนการสืบสวนที่เป็นระบบ ถูกต้องโดยยึดหลักกฎหมาย ไม่เร่งรัดจนเสียระบบการหาพยานหลักฐานทางคดี (ผิดต่อหลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักนิติธรรม)
๓. ผู้ปฏิบัติการสืบสวนต้องไม่มุ่งหวังต่อผลประโยชน์อื่นใดทางผิดกฎหมาย (ผิดต่อหลักนิติธรรม และหลักคุณธรรม)
๔. การนำข่าวออกเผยแพร่ต่อสื่อมวลชน และประชาชน ต้องเป็นระบบเป็นขั้นเป็นตอน ไม่รีบร้อนดำเนินการจนทำให้เสียหายต่อพยานหลักฐานในการจับกุมผู้กระทำผิดต่อไป (ผิดต่อหลักการมีส่วนร่วม และหลักความรับผิดชอบ)
๕. ผู้ปฏิบัติ และผู้บริหารการสืบสวน ต้องหาพยานหลักฐานทางคดีให้เพียงพอต่อการพิสูจน์ลงโทษผู้กระทำผิด โดยใช้การพิสูจน์ทางวิทยาการตำรวจประกอบ (ผิดต่อหลักความโปร่งใส หลักความคุ้มค่า)
๖. ปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ให้เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจสืบสวน ทั้งการจับ การตรวจค้น การยึดทรัพย์ และอื่นๆ (หลักนิติธรรม)
๗. สร้างความเชื่อมั่นต่อองค์กรของตำรวจ และต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวนให้มีภาพลักษณ์ที่ดีให้มีมีคุณธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต (หลักคุณธรรม)
๘. ฝึกอบรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม ประกอบกับเจ้าหน้าที่ตำรวจสืบสวน ต้องนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการสืบสวนจับกุมคดีอาชญากรรมอย่างจริงจัง